

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİN MUSİKİSİ BİLİM DALI

**ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİNDEN GÖSTERİP YAPTIRMAYA DAYALI
UD ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI DURUMUNA ETKİLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

MUHAMMET SALİH YILDIRIM

İSTANBUL, 2020

T.C.
MARMARA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İSLAM TARİHİ VE SANATLARI ANA BİLİM DALI
TÜRK DİN MUSİKİSİ BİLİM DALI

**ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİNDEN GÖSTERİP YAPTIRMAYA DAYALI
UD ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI DURUMUNA ETKİLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

MUHAMMET SALİH YILDIRIM

DANIŞMAN: PROF. DR. MEHMET SAFA YEPREM

İSTANBUL, 2020

ÖZET

ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİNDEN GÖSTERİP YAPTIRMAYA DAYALI UD ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI DURUMUNA ETKİLERİ

Araştırmanın amacı “Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna bir etkisi var mıdır?” sorusunun cevabını aramaktır. Araştırmada hem nitel hem nicel yöntem kullanılmıştır. Çalışma, 12’si deney grubunda, 12’si kontrol grubunda olmak üzere toplam 24 ud öğrencisi ile yürütülmüştür. Katılımcıların gelişim psikolojisine göre 17-45 yaş aralığını kapsayan genç yetişkinlik döneminde olması göz önünde bulundurulmuştur. Deney ve kontrol gruplarındaki öğrenciler rastgele atama yöntemiyle belirlenmiştir. Grupların dengeli bir dağılım gösterdiği ön test sonucu ile tespit edilmiştir. Sekiz haftalık deneysel işlemler süresince deney grubundaki öğrenciler konuları meşk bağlamında nota kullanmadan gösterip yaptırma yöntemi ile taklit ve tekrara dayalı olarak işlemiştir. Kontrol grubundaki öğrenciler ise çalınan egzersiz, etüt ve eserleri notaları aracılığıyla rasyonel bir şekilde çalışmıştır. Kontrol grubundaki öğrenciler her ders için kendilerine verilen nota kağıtları üzerinden dersi takip etmişlerdir. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen performans belirlemeye yönelik gözlem formu kullanılmıştır. Gözlem formu deneysel işlemler öncesi ön-test, deneysel işlemler sonrası son-test ve iki ay bekleme süresi sonunda kalıcılık testi olarak her iki çalışma grubuna uygulanmıştır. Toplanan nicel veriler SPSS 25.00 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularından elde edilen sonuçlara göre; deney ve kontrol gruplarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark gözlemlenmemiştir. Ancak kalıcılık testi verilerine göre deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı oldukları görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ud, Metod, Gösterip Yaptırma Yöntemi, Meşk, Müzik, Öğretim.

ABSTRACT

THE EFFECTS OF DEMONSTRATION AND PRACTICE ON STUDENTS' SUCCESS LEVEL IN OUD EDUCATION

The aim of this research is to try to find an answer to question of: “Does demonstration-and-practice based oud education method have effect on students’ success levels?”. In the research both quantitative and qualitative methods are used. It is carried out with 24 oud students, 12 of whom are in the experiment group while 12 of them are in the control group. Due to developmental psychology, participants are selected with an age range which is between 17-45. Students in both experiment and control groups are randomly assigned to their groups. It is determined with an preliminary test that groups have balanced distributions. During the 8 weeks of experimental processes period, students in the experiment group were taught with respect to the term “meşk” which is a demonstrate-and-practice method based on mimic and repetition without using notes. In the control group students studied the exercises, practices and works in a rational way by using notes. Students in the control group followed each lesson with note papers given to them for each session. In the research observation form to evaluate performance is used which is developed by the researcher. Observation form is applied to both groups in three phases; preliminary test for pre-experimental period, post-experimental test at the end of experiments, and permanence test after two months of waiting period after the post-experimental test. Gathered quantitative data are analyzed with SPSS 25.00 statistic program. Due to the results acquired by the research findings; it is not observed that there is a significant difference between the experiment and control group statistics. However, due to the permanence test data it is seen that students who are in the experiment group are more successful when compared to ones who are in the control group.

Keywords: Oud, Method, Demonstration and Practice, Meşk, Music, Education

ÖNSÖZ

Bu çalışma konusu konservatuvar öğrencilik dönemimde musikin öğrenimi ve öğretimi üzerine birtakım okumalarım ve tecrübelerim neticesinde zihnimde belirmeye başladı. Öğretmen bir ailenin içinde yetişmem dolayısıyla da hayatımın her anında eğitimin içerisinde bulunuyor olmak beni bu araştırmaya yöneltti.

Türk Müziği'nin öğretiminde ve aktarımında kullanılan “Meşk Usûlü”nün gösterme ve yaptırmaya dayalı taklit ve tekrar öncelikli olarak teknik boyutta uygulanmasının öğrencilerin başarı durumlarına etkisini incelediğim araştırmamda en büyük teşekkürü maddi manevi desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen annem, babam ve kardeşime sunuyorum.

Yüksek lisans eğitimim süresince ilmi, fikri, tecrübi birikiminden istifade ettiğim ve araştırmamın her aşamasında yanımda olan değerli tez danışmanım Prof. Dr. M. Safa YEPREM hocama, araştırmamın veri analizleri bölümünde yardımlarını esirgemeyen Prof. Dr. Nurullah ALTAŞ hocama, çalışma süresince maddi manevi desteğiyle yanımda olan Dr. Bekir Şahin BALOĞLU hocama; tecrübeleriyle yol gösteren Prof. Dr. Oya LEVENDOĞLU, Prof. Dr. Ali AYTEN, Doç. Dr. Ayşe Başak İLHAN HARMANCI, Doç. Dr. Güneş AYAS, Dr. Özcan ÖZBEK hocalarıma en içten samimiyetle teşekkürü borç bilirim.

Deneysel çalışmayı gerçekleştirdiğim mekânın tahsisi konusunda ve burada karşılaştığımız her türlü teknik problemde desteklerini esirgemeyen ud yapımcısı Ramazan CALAY ustamıza, araştırmanın yazım aşamasında maddi manevi destek olan kıymetli dostum Muhammet ÖZPINAR'a, notaların yazımı konusunda yardımlarını esirgemeyen Osman ÇALIŞKAN'a, kıymetli fikir ve önerileri ile yanımda olan Sefa YAŞAR'a, çalışmam esnasında destek olan tüm dostlarıma ve arkadaşlarıma, san'ata dair bana kattıkları için kıymetli hocam hattat Nurullah ÖZDEM'e sonsuz şükranlarımı sunarım.

Allahü veliyyüt-tevfik, ni'mel mevla ve ni'me'r-refik. [Başarıyı sağlayan Allah'tır, O en iyi dost ve en iyi yardımcıdır.]

İÇİNDEKİLER

ÖZET	I
ABSTRACT	II
ÖNSÖZ	III
İÇİNDEKİLER	IV
TABLolar LİSTESİ.....	VIII
NOTALAR LİSTESİ	IX
FOTOĞRAFLAR LİSTESİ	XI
KISALTMALAR LİSTESİ	XII
1. GİRİŞ	1
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	2
2.1.Öğretim İlke ve Yöntemlerinden Gösterip Yaptırma Yöntemi	2
2.2.Meşkin Tanımı ve Meşkin Uygulaması.....	4
2.2.1.Meşkin Tanımı.....	4
2.2.2.Meşkin Uygulanması	4
2.2.3.Meşkin Ahlakı.....	6
2.3.Notanın Türk Musikisi Öğretiminde Kullanılması	7
3. YÖNTEM.....	9
3.1.Problem Durumu ve Cümlesi	9
3.1.1.Alt Problemler	9
3.1.2.Hipotezler	9
3.2.Metodoloji	10
3.2.1.Araştırmanın Modeli.....	10
3.2.2.Çalışma Grubu	10
3.2.3.Veritoplama Yöntemleri	10

3.2.4. Veri Toplama Araçları	10
3.2.4.1. Katılımcı Bilgi Formu	10
3.2.4.2. Performans Değerlendirme Gözlem Formu	11
3.2.5. Veri İşleme Yöntemleri	11
3.2.6. Verilerin Çözümlemesi	12
3.2.7. Sınırlamalar.....	12
3.2.8. Varsayımlar.....	13
3.2.9. Tanımlar.....	13
3.2.10. İlgili Literatür Taraması.....	16
3.2.11. Araştırmanın Tasarım Aşaması	17
3.2.12. Araştırma Materyallerinin Hazırlık Aşaması.....	17
3.2.13. Çalışma Grubunun Oluşturulma Aşaması	18
3.2.14. Deney ve Kontrol Gruplarının Denkliliğinin Belirlenmesi.....	19
3.2.15. Araştırmanın Uygulama Aşaması.....	19
4. BULGULAR VE YORUM	21
4.1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılım Tablosu.....	21
4.2. Katılımcıların Ud Çalışmak İçin Uygun Çalışma Ortamları Olup Olmadığına Dair Frekans ve Yüzdelik Tablosu	21
4.3. Katılımcıların Yaşa Göre Frekans ve Yüzdelik Tablosu.....	22
4.4. Katılımcıların Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu.....	22
4.5. Katılımcıların Toplamda Ne Kadar Süre Ud Öğrenimi Gördüklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu	23
4.6. Katılımcıların Ailelerinde Müzisyen Olup Olmadığına İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu.....	23
4.7. Araştırmanın Deneysel Kısımına İlişkin Veriler	24
4.7.1. Ön Test Verileri	24
4.7.2. Son Test Verileri.....	24

4.7.3.Kalıcılık Testi Verileri	25
4.8.Ana Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum.....	25
4.9.Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	25
4.10.İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum	26
5. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	26
5.1.Sonuçlar	26
5.1.1.Birinci Hipotez.....	26
5.1.2.İkinci Hipotez	26
5.1.3.Üçüncü Hipotez	26
5.2.Tartışma ve Öneriler.....	27
KAYNAKÇA	28
EKLER.....	31
Ek. 1. Gönüllü Katılımcı Onam Formu.....	31
Ek. 2. Katılımcı Bilgi Formu.....	32
Ek. 3. Performans Belirlemeye Yönelik Ön Test Son Test Kalıcılık Testi Gözlem Formu..	33
Ek. 4. Deney Grubu Ders Planı 1. Hafta	34
Ek. 5. Kontrol Grubu Ders Planı 1. Hafta	39
Ek. 6. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 1. Hafta	45
Ek. 7. Deney Grubu Ders Planı 2. Hafta	47
Ek. 8. Kontrol Grubu Ders Planı 2. Hafta	53
Ek. 9. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 2. Hafta	59
Ek. 10. Deney Grubu Ders Planı 3. Hafta	62
Ek. 11. Kontrol Grubu Ders Planı 3. Hafta	66
Ek. 12. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 3. Hafta.....	70

Ek. 13. Deney Grubu Ders Planı 4. Hafta	71
Ek. 14. Kontrol Grubu Ders Planı 4. Hafta	75
Ek. 15. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 4. Hafta.....	79
Ek. 16. Deney Grubu Ders Planı 5. Hafta	80
Ek. 17. Kontrol Grubu Ders Planı 5. Hafta	84
Ek. 18. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 5. Hafta.....	88
Ek. 19. Deney Grubu Ders Planı 6. Hafta	90
Ek. 20. Kontrol Grubu Ders Planı 6. Hafta	95
Ek. 21. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 6. Hafta.....	100
Ek. 22. Deney Grubu Ders Planı 7. Hafta	102
Ek. 23. Kontrol Grubu Ders Planı 7. Hafta	106
Ek. 24. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 7. Hafta.....	110
Ek. 25. Deney Grubu Ders Planı 8. Hafta	111
Ek. 26. Kontrol Grubu Ders Planı 8. Hafta	119
Ek. 27. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 8. Hafta.....	127
Ek. 28. Nota Örneği- Yine Bir Gülnihal	131
Ek. 29. Nota Örneği- Yüzündür Cihanı Münevver Eden	132
Ek. 30. Nota Örneği- Gelse O Şuh Meclise	133
Ek. 31. Ön test verilerini elde edebilmek amacıyla Hammamizâde İsmail Dede Efendi'ye ait Yine Bir Gülnihal adlı eserin öğrencilerden icra etmeleri istenen bölümü.....	136
Ek. 32. Ders Planlarında Bulunan Kare Kod İçeriğinin YouTube Adresleri	137
Ek. 33. Literatür Taraması Tablosu.....	142

TABLolar LİSTESİ

TABLO 1 Deney ve Kontrol Gruplarının Mann Whitney U Ön Test Sonuçları	19
TABLO 2 Katılımcıların Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılım Tablosu	21
TABLO 3 Katılımcıların Ud Çalışmak İçin Uygun Çalışma Ortamları Olup Olmadığına Dair Frekans ve Yüzdelik Tablosu	21
TABLO 4 Katılımcıların Yaşa Göre Frekans ve Yüzdelik Tablosu	22
TABLO 5 Katılımcıların Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu	22
TABLO 6 Katılımcıların Toplamda Ne Kadar Süre Ud Öğrenimi Gördüklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu	23
TABLO 7 Katılımcıların Ailelerinde Müzisyen Olup Olmadığına İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu	23
TABLO 8 Ön Test Verilerine Ait Tablo	24
TABLO 9 Son Test Verilerine Ait Tablo.....	24
TABLO 10 Kalıcılık Testi Verilerine Ait Tablo.....	25

NOTALAR LİSTESİ

NOTA 1 Udun Boş Tellerinde Mızrap Çalışması	36
NOTA 2 Boş tellerde üst-alt mızrap egzersizi yapılır	36
NOTA 3 Üçleme (Triole) mızrap vuruşu çalışması	36
NOTA 4 Rast makamı perdelerinin farklı tartımları üzerinde mızrap vuruşu çalışması	37
NOTA 5 Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın birinci ders için belirlenen bölümü	38
NOTA 6 II. pozisyonda sol el dördüncü parmak kullanımı için egzersiz	50
NOTA 7 Rast makamı dizisinde ikinci pozisyonda dördüncü parmak kullanımı için etkinlik	51
NOTA 8 Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın ikinci ders için belirlenen bölümü	51
NOTA 9 Rast makamı içerisindeki segâh çeşnisi için pozisyon geçişi çalışması.....	64
NOTA 10 Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın üçüncü ders için belirlenen bölümü	65
NOTA 11 Perde baskılarına dikkat ederek rast makamı dizisi	73
NOTA 12 Rast makamında “segâh” perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt	73
NOTA 13 Rast makamında “evç” perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt	73
NOTA 14 Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın dördüncü ders için belirlenen bölümü	74
NOTA 15 Udun açık tellerinde parmak vurma tekniği çalışması	81
NOTA 16 Baskı ile elde edilen hüseyini perdesi üzerinde parmak vurma çalışması	82
NOTA 17 Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışması	82

NOTA 18 Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin beşinci derste çalışılması için belirlenen ilk bölümü	83
NOTA 19 Rast dizisi üzerinde dinamik uygulamaları çalışması	91
NOTA 20 Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nin dinamik uygulamaları kullanılarak çalışılması	92
NOTA 21 Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin altıncı derste çalışılması için belirlenen ikinci bölümü	93
NOTA 22 Rast makamı dizisi üzerinde mızrap kaydırma tekniği uygulaması.....	104
NOTA 23 Araştırmacı tarafından yazılan mızrap kaydırma etüdü	104
NOTA 24 Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin yedinci derste çalışılması için belirlenen üçüncü bölümü	104
NOTA 25 Rast makamı dizisinde üst alt mızrap vuruşu çalışması	113
NOTA 26 II. pozisyonda sol el dördüncü parmak kullanımı için egzersiz	113
NOTA 27 Rast şarkıda (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) pozisyon değişimi çalışması	114
NOTA 28 Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin sekizinci derste çalışılması için belirlenen dördüncü bölümü	117
NOTA 29 Yine Bir Gülnihal nota örneği	136

FOTOĞRAFLAR LİSTESİ

Fotoğraf 1 Udun sapı üzerinde kolon sistemi	49
Fotoğraf 2 Udun birinci pozisyonunda parmakların sap üzerine dizilişı	49
Fotoğraf 3 Udun ikinci pozisyonunda parmakların sap üzerine dizilişı	50

KISALTMALAR

<i>Bkz.</i>	Bakınız
<i>İBB</i>	İstanbul Büyükşehir Belediyesi
<i>İSAM</i>	İslam Araştırmaları Merkezi
<i>İSMEK</i>	İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitimi Kursları
<i>MEB</i>	Millî Eğitim Bakanlığı
<i>s.</i>	Sayfa

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu çalışmada öğretim ilke ve yöntemlerinden gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumlarına etkisi olup olmadığı araştırılmıştır. Yapılan literatür taramasında daha önce, ud öğretimi için kullanılan yazılı metod kitaplarının karşılaştırılması, çalgı öğretimi için müfredat önerilerinin sunulması, çalgı öğretim yöntemlerinin incelenmesi gibi konularda betimsel araştırmaların gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Belirli bir yöntem doğrultusunda uygulanan ud öğretimi neticesinde öğrenci başarı durumunu ve süreç sonunda edinilen becerilerin kalıcılığını ölçen deneysel desende bir araştırmaya rastlanmamış olup bu konu araştırmaya değer bulunmuştur.

Çalışmanın ilk aşamasında deneysel çalışma için gerekli teknik hazırlıklar yapılmıştır. Yirmi dört kişilik çalışma grubunun oluşturulması ardından deney ve kontrol grubu öğrencileri rastgele atama yoluyla belirlenmiştir. Sekiz haftalık deneysel sürecin başında ön test süreç sonunda son test ve iki aylık bekleme süresi sonrasında kalıcılık testi uygulanmıştır. Araştırma sürecinde katılımcılara teknik detaylar hakkında açıklama yapılmamış ve herhangi bir yönlendirmede bulunulmamıştır. Araştırmada elde edilen nicel verilerin istatistiksel analizleri yapılmış ve analiz sonuçları araştırmacı tarafından alt problemler ve hipotezler üzerinden değerlendirilmiştir.

Tez çalışmamız beş ana bölümden oluşmaktadır. İlk bölüm olan giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı, önemi hakkında bilgi verilmektedir. İkinci bölümde alan yazın taraması ve konuyla ilgili araştırmalar hakkında bilgi verilmiştir. Üçüncü bölüm yöntem kısmıdır, burada araştırmamızın problem durumu ve metodolojisi ele alınmaktadır. Dördüncü bölümde ise bulgular ve yorum başlığı altında deneysel çalışma sürecinde elde edilen istatistiksel verilerin sonuçları ve bu sonuçlara istinaden araştırmacı tarafından yapılan yorumlara yer verilmektedir. Son olarak beşinci bölüm öne sürdüğümüz hipotezlerin ve araştırma sonu bulgularının değerlendirildiği sonuç bölümüdür. Deneysel modeldeki bu araştırma musiki öğretimi ve öğrenimi üzerine çalışan tüm araştırmacılara yarar sağlama noktasında önemlidir.

2. BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. ÖĞRETİM İLKE VE YÖNTEMLERİNDEN GÖSTERİP YAPTIRMA

Gösterip Yaptırma [Demonstration and Practice], bir teknik ya da bir işlemin uygulanmasının araç gereçlerin çalıştırılmasının gösterilip açıklanması ardından öğrenciye alıştırmaya ve uygulama yaptırarak kazandırmanın hedeflendiği bir öğretme-öğrenme yoludur. Bu yöntemde beceriler usta ya da hoca tarafından en olgun haliyle gösterilip açıklanır. Peşinden öğrencilerin aynı becerileri tekrar edip uygulaması yani taklit etmesi istenir. Öğrencilerin uygulama esnasında yaptığı hatalar anında düzeltilir. Çünkü hatalı olarak kazanılmış becerinin ileride düzeltilmesi oldukça zor ve zaman alıcıdır¹. (AIFOS, 1981: 17-1; Akt. Sönmez, 2019, 246.) Bu yöntem öğrenci ve öğretmenin ortak hareket ettiği aynı zamanda öğrencilerin hedef becerilerini yaparak ve yaşayarak kazanmalarına imkân tanıyan bir yöntemdir. (Aydoğan; Özyürek ve Akduman, 2016) Gösterip Yaptırma yöntemi söz ile anlatımın yetersiz kaldığı ifadenin güçleştiği durumlarda yapılacak faaliyetin nasıl yapılacağını göstermenin gerekli olduğu durumlarda tercih edilir. (Erciyeş, 2017: 291). Taklit yönüyle dikkate alındığında bu yöntemin uygulanması ise insanlık tarihi kadar eskidir. Gösterip yaptırma tekniği, tarihimizde usta-çırak eğitim sistemi içerisinde kullanılan yegâne yöntemdir.

Bu yöntem iki tekniğin bir arada kullanıldığı bir yöntemdir. Bunlardan ilki olan gösterme tekniğinde fiziksel ve zihinsel beceriler kazandırılırken öğretmen, uzman, usta, antrenör, sanatçı, zanaatçı vb. hedef davranışları kademe kademe ve en olgun biçimiyle gerekli araç gereç üstünde göstermeli ve konuyla ilgili açıklamaları yapmalıdır. İhtiyaç duyulması halinde gösteri ve açıklamalar yeteri sayıda tekrar edilmelidir. (Sönmez, 2019, 246) İkinci teknik olan yaptırma tekniğinde ise öğretici tarafından verilen bilgi ve beceriler öğrencilerin her birine uygun ortam ve uygun zaman koşullarında yaptırılır. Hoca her bir öğrenciyi tek tek kontrol etmeli, hatalı durumu

¹ AIFOS, (AFM 50-62) (1981). *Handbook for air force instructors*. Academic instructor and foreign offices school. Washington.

anında düzeltilmeli gerekli açıklamaları tekrar edip doğru davranışı hemen göstermeli ve öğrenciye yineletmelidir. (Sönmez, 2019, 247)

Bu yöntemle yapılan öğretimde çokça tekrar ve öğretimin kademe kademe gerçekleştirilmesi konuları bilhassa üzerinde durulması gereken hususlardandır, bir işlem bitmeden diğerine geçilmemelidir. Bunun yanında öğrencilerin derse hazır bulunurlukları oldukça önemlidir. Öğrencilerin hedeften haberdar etme ve güdüleme gibi yollarla dikkati çekildikten sonra ders işlenmelidir. (Sönmez, 2015)

Bu yöntem uygulamalı öğrenmeye olanak sağladığı için öğrenciye istenen beceriyi kazandırmada ve bu becerinin kalıcılığını sağlamada etkilidir. Burada öğrencilere yapılan açıklama ve tarifler diğer yöntemlerle kıyaslandığında çok daha fazladır bu yönüyle de öğrencilerin dikkatlerini canlı tutarak derse aktif katılım sağlamalarında etkili bir yöntemdir. (Aydoğan; Özyürek ve Akduman, 2016)

Bu çalışmada gösterip yaptırma yöntemi; çalınacak parçanın, icra edilecek melodinin, çalışılacak etüt veya egzersizin tam halinin ud üzerinde önce araştırmacı tarafından bir gösteri şeklinde öğrencilere sunulması ardından gösterimi yapılan çalışmanın öğrenciler tarafından taklit edilmesi, her çalışmanın çok kez tekrar edilmesi ve ezberlenmesi yoluyla uygulanmıştır.

MEŞKİN TANIMI VE UYGULANMASI

2.1.1. Meşkin Tanımı

Hüsn-i hat sanatında “yazı örneği”, “yazı alıştırması”, “yazı karalaması” mânalarında kullanılan meşk terimini Osmanlı musiki dünyası da buradan yola çıkarak kullanmıştır. Hocasının verdiği yazı alıştırmasını hat talebesi göz kudretiyle dikkatlice inceler ve taklit etmeye çalışır. Taklit yoluyla bol tekrarlar ile uzunca müddet çalıştıktan sonra talebe yazı karakterini tanır ve kendi üslubunu kazanır. Meşk sözcüğü hüsn-i hat sanatında yoğunlaşmış olarak kullanılsa da zamanla ustadan çırağa aktarılan diğer sanat dalları için de kullanılmıştır. (Behar, 2014b: 15)

2.1.2. Meşkin Uygulanması

Musiki meşkini teknik olarak açıklayacak olursak; dinleme, taklit ve sürekli tekrar ile birlikte üç aşamada gerçekleştiğini söyleyebiliriz. Çalışılacak eser musiki hocası tarafından usulün darpları da vurularak okunur bu esnada talebe dikkatle hocasını dinler. Eser bütün haliyle tekrar tekrar okunup dinlenir, bu işlem gerçekleştikten sonra cümleler halinde önce hocanın okuyup çalması ardından talebenin taklit etmesi sıralamasıyla karşılıklı çalışma devam ettirilir, hoca- talebe yahut usta- çırak münasebeti ile musiki eseri bu şekilde meşk edilmiş olur. Tarihi bir gerçeklik olarak ifade etmek gerekirse ilimlerin öğretim ve usulleri hakkında önemli noktalara değinen İbn Haldun eğitimde vazgeçilmez olarak karşımıza çıkan bu metodu meşhur eseri Mukaddime’de “Sanatlar İçin Mutlaka Bir Ustaya İhtiyaç Vardır” başlığı altında şu şekilde nakletmektedir:

“Bilinmelidir ki sanat herhangi bir husustaki ameli ve fikri melekedendir ibarettir. Ameli oluşu itibariyle bedenîdir ve hisler tarafından idrak edilir. Hislerle idrak olunan cismani hususların bizzat (ve fiilen) belenilmesi daha iyi ihata olunmalarını temin eder ve (bu diğer usullerden) daha mükemmeldir. Zira bedeni-hissi ahvali (ve işleri) bizzat icra etmek gayet faydalıdır. Meleke (itiyat, habit) belli bir fiilin icra edilmesinden ve arka arkaya tekrarlanmasından hasıl olan (ruhta) kökleşmiş bir sıfattır. Sözü edilen tekrarlama işine, fiilin sureti (ruhta) iyice yerleşene kadar devam edilir. Meleke aslı (olan fiil) nisbetinde olur. Gözle görülen bir şeyi nakl etmek, haber alınan ve (tarifle) bilinen bir şeyi nakl etmekten daha şümüllü ve ihatalı olur. İmdi görmenin (ve bizzat müşahade etmenin) neticesinde hasıl olan bir meleke, (rivayet ve) haberden hasıl olan bir melekedendir daha sağlam ve daha mükemmeldir. Bir çırağın, (müteallim ve öğrenci) sanatta hazakat (maharet, marifet ve hüner) sahibi olması ve meleke kazanması talimin iyiliği ve üstadın (pir, muallim) melekesi ölçüsünde olur.” (Uludağ, 2.Cilt, 1991b: 939)

Bu açıklamadan ilk çıkacak sonuç şudur ki bir sanatta marifet ve hüner sahibi olmak için icra edilen fiilin çokça tekrarlanması ve sözü edilen tekrarlama işine fiilin sureti iyice yerleşene kadar devam edilmesi gerektiğidir. İbn Haldun, açıklamasının başlığında sanatların öğretiminde mutlaka bir ustaya ihtiyaç olduğunu söyleyerek de hocaya, üstada verilen kıymeti vurgulamıştır.

II. Murad dönemi edvar yazarlarından Hızır bin Abdullah da edvarında ilim tahsili konusunda üstada hocaya verilen kıymeti şu şekilde aktarmaktadır:

*“İmdi sen dahi dilersen kim bu ilimden haberdar olasın, bir üstada hizmet eyle kim sen dahi üstaddan faide bulasın.”*²

Yine 15. yüzyıl edvar yazarlarından olan Seydî ise bu konuda şunları söyler:

*“Dahi fehmet [anla] her kim bu kitabı okusa bit-amamihi [bütünüyle] bu kitabı hakikatiyle bilmez. Belki fi'l cümle [toplucu] usulün fûru'un [aslını ve ayrıntılarını] ve esamisin [isimlerini] bilir. Ve eğer bir kişi bu ilim bi-künhi'l hakikat [gerçeğin özüyle] bilmek istese gerektir kim bir üstâd-ı kâmile [olgun bir üstada] yetişe ve edeble önünde diz çöküp cidd ile [gayretle] öğrenmeğe meşgul ola tâ ki kendisi dahi üstad-ı kâmil ola.”*³

Musiki ilminin kitaptan değil her zaman bir üstaddan öğrenilmesi gerektiği konusunda farklı edvarlarda, musiki risalelerinde bu gibi birçok açıklamaya rastlamak mümkündür.

Meşk, belli bir hedefe ulaşmak için kullanılan kısmi bir teknik, yalnızca bir öğretim ve aktarım mekanizması da değil bizzat geleneğin kendisidir. (Karakayalı, 2010: 347) Meşk'i sadece müzik geleneğinin öğelerinin sonraki kuşaklara aktarımını sağlayan basit bir eğitim aracı yahut pedagojik bir teknik olarak görmek de eksik ve yanıltıcıdır. (Behar, 2014: 73)

“Müzik geleneğimizin nazariyatı, repertuarı, icra ve bestecilik üslupları, tavır hususiyetleri ve daha da önemlisi tüm bu elemanların üzerinde yükseldiği ahlaki kaideler ve zihniyet kalıpları yüzyıllar boyunca meşk denilen özel sistem aracılığıyla aktarılmıştır.” (Ayas, 2015: 345)

² Hızır bin Abdullah, *Edvar*, Paris, Bibliothèque Nationale de France, Doğu Yazmaları, [Turc 150], vr. 95b. (Akt. Behar, 2014, 34.)

³ Seydî, *Hazâ el-matla' fi beyân i 'L-edvâri 'l-makamât ü fi 'ilmi 'l-esrâr ve 'r-riyâzât*, İstanbul, Topkapı Sarayı Kütüphanesi, [A.3459], varak 7b. (Akt. Behar, 2014, 34.)

2.1.3. Meşk Ahlakı

“Bir yerde musikiye ‘lisanı aşk’ demiştim. Aşkın lisanıdır ki tekellüm etdikçe ruhumuzu âlemi kudse i’lâ ve hüsnî ezeliyi seyr etmişçesine can ve cananımızı ihya eylemektedir. Bu sebeptendir ki eski eserlerde musiki ‘ilmi şerif’ namile yâd edilmiştir. Şerafetini muhafaza için nasıl hareket etmek lazım geleceğini iz’an sahipleri ta’yin eder.” (İnal, 1958: 1)

Yine İbnülemin Mahmut Kemal İnal “*Şerif olan musikiye kesb-i nispet edenlerin ahlakının da şerif*” olması gerektiğini vurgulamıştır (İnal, 1958: 6). Bu hususta Hammamizade İsmail Dede Efendi müziği “Ahlak-ı beşerî tasfiyye eden bir ilm-i şerif” olarak tarif eder (Barkçin, 2010: 21).⁴

“Şerif” sözcüğü şerefli, kutsal manalarında kullanılır⁵. Musikiye bu denli anlam yüklenmesinden yola çıkacak olursak musiki meşkinin de yalnızca belirli teorik bilgileri yahut becerileri öğretmede kullanılan bir yöntem olmadığı görülebilir.

Meşk’i musiki öğrenimi konusu üzerinden ele aldığımızda dahi buradaki asıl meselenin yalnızca musiki olmadığı, musikinin üretildiği kültürel ortamın özelliklerinin ve yaşam biçiminin aşılandığı bir sistem olarak görmek pek tabîdir.⁶

Bu konuda oldukça kapsamlı çalışmalar ortaya koyan Cem Behar “meşkin içinde bazı davranış normları ve temel bir öğrenim zihniyetiyle birlikte sanat ve müzik ahlakıyla ilgili kalıcı değer yargılarının” oluşumunu gayet doğal bulmuş meşkin ahlak boyutunu meşakkat, itaat, liyakat, gurur, sadakat başlıkları altında incelemiştir. (Behar, 2014: 73-100)

⁴ BARKÇİN, Savaş; “Bir Edeb Yolu Olarak Musiki”, *Kadem*, Sayı: 1, Ekim 2010, s. 14-22.

⁵ Kaynak-Kubbealtı| “Şerif”

⁶ Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Görevlisi Udî Bekir Şahin Baloglu ile 28.10.2019 tarihinde yapılan şifahi görüşme.

2.2.NOTANIN TÜRK MUSİKİSİ ÖĞRETİMİNDE KULLANILMASI

Osmanlı'da sarayın batı müziği ile tanışması ve hatta kaynaşması padişah II. Mahmut döneminde Mehterhane'nin kapatılıp yerine Muzıka-i Hümayun'un kurulması ile başlar. Bu kurumda Donizetti Paşa batı müziği öğreticilik görevini üstlenmiştir. Donizetti Paşa'nın göreve geldikten sonraki ilk icrââtı müzisyen ihtiyacını Enderûn'daki yetenekli gençler ile karşılayan Muzıka-i Hümayûn'da Hamparsum notasını öğretmek ve sonra Hamparsum notasının batı müziğindeki karşılıklarını ezberleten bir çizelge oluşturmaktı. İtalyan Donizetti Paşa porte sistemini de öğrettikten sonra hazırladığı çizelge yardımıyla bando takımına batı müziği nota sistemini çalıştırdı. Osmanlı'da batı müziği notasyonunun ilk kullanımı da böylece gerçekleşmiş oldu. (Özden, 2015: 53)

1870'li yıllardan itibaren Notacı Hacı Emin Efendinin batı notasıyla Türk makam müziği eserleri yayınlamasıyla toplum bazında da artık notaların arkasına batı müziği temel kuralları eklenmeye başlanır. (Paçacı, 1998:10,104)⁷

“Batı Müziği ile ilgili ilk teori kitabı 1881’de Notacı Emin Efendi tarafından yazılmıştır. Bunu 1923 yılında Kâzım Bey tarafından yazılmış Elifbâ-yı Mûsikî isimli eser takip etmiştir. Türk Musikisinde nota okuma, yazma eğitimi için yazılan ilk metot Muallim İsmail Hakkı Bey tarafından 1925 yılında yazılan solfej kitabıdır. Muallim Sadi Bey tarafından 1934 yılında yazılmış Solfej, Zati Arca tarafından 1943 yılında yazılmış Musiki Öğretici ve Nota Lektürü, Muammer Sun’un Solfej adlı kitabı nota öğretimini hedef alan kitaplar arasında sayılabilir.” (Harmancı, 2013: 5)

1916 senesinde kurulan Dârülelhan'da Zekâizâde Hafız Ahmet Irsoy, Rauf Yekta Bey ve Ali Rıfat Çağatay Bey önemli çalışmalar yapmışlardır (Paçacı, 1998: 105). Kurumun hazırladığı Dârülelhan Külliyyatı ve Rauf Yekta Bey'in teori kitabı da Türk Musikisi'nin bundan sonraki eğitim sistemine yön vermiştir. Peşinden Hüseyin Sadettin Arel ve Suphi Ezgi'nin çalışmaları bugün kullanılan teorik sistemi (Arel-Ezgi-Uzdilek) oluşturmuştur (Güner, 2014: 20). Özellikle Türk Musikisi için yazılmış solfej kitapları 1982'de Ahmet Hatipoğlu'nun yazdığı

⁷ Paçacı, Gönül. 1998. “İki Musikinin Karşılaşma Süreci ve Eğitim” *Cumhuriyet'in Sesleri*, ed. Gönül Paçacı: s.10, s. 104-107. İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları. (Akt. Burçin Bahadır Güner, Meşk ve Metot: Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Çalgı Eğitiminde Değişim, s.20)

Türk Musikisi Solfeji ve 1984 yılında Onur Akdoğu'nun yazdığı Türk Müziği Solfej kitabı ile başlamış olup günümüze kadar da çeşitli solfej kitapları yazılmıştır. (Harmancı, 2013: 5)

Notanın musiki eserlerini öğrenmeye pratiklik, kolaylık getirdiği, musiki öğrenen kişilere zaman kazandırdığı söylenegelmiştir. Lakin musikimizde hoca talebe arasındaki kişisel ve doğrudan bağlantıyı değersizleştirebileceği düşüncesi ve gelenekle olan bağın zedelenmesi ihtimaline karşın nota kullanımına önceleri bir direnç gösterilmiştir (Behar, 2014: 79). Prof. Mutlu Torun bu konuda şunları söylemiştir:

“Kullanmakta olduğumuz batı notası, musikimizde son yüzyıl içinde yaygınlaşmıştır. Daha önce Ebced, Hamparsum, Kantemiroğlu... notaları gibi harflerle ses gösterme esasına dayalı müzik yazıları kullanılmış idi. Ancak musikimizin semâî [işitilerek öğrenilen] karakterinden dolayı, bu notalar geniş alana yayılamadı.” (Torun, 2000: 317)

Son yüzyılda kullanımı hayli yaygınlaşan batı notasyonu ile musiki öğretiminde daha teknik ilerlemeler kaydetmeyi hedefleyen çalgı öğretim metod kitaplarının yazıldığı görülür. Hakkında en çok metod kitabı yazılmış çalgı olan ud üzerinde duracak olursak Hafız Mehmed Efendi'nin ud metodu (1902) ve Ali Salâhî Bey'in Hocasız Ud Öğrenmek Usûlü isimli metot kitabı ile başlayan sonrasında ise günümüze kadar Türk Musikisi'nin önemli udileri tarafından yazılmış birçok metot kitabı olduğu görülmektedir. Yazılan bu metotların öncelikli amacı ve çalışma usûlü, meşkte olduğu gibi gelenekteki eserlerin aktarımı üzerine değil teknik kabiliyetler anlamında icracıyı geliştirmek üzerine kuruludur. Bunlar arasında bugüne kadar yazılmış en ayrıntılı ud metodu Prof. Mutlu Torun'a aittir. Türk Musikisi'nde batı notasyonu kullanılarak virtüözüteye odaklı yazılmış çalgı metot kitaplarında Mutlu Torun'un ve diğer metod yazarlarının meşk yöntemini reddetmediği bu musikinin öğretiminde nota ile öğretimi meşke kesin alternatif saymadıkları görülür. Mutlu Torun, diğer udilerin yazdığı metod kitaplarında da benzer açıklamaları görülen bu konuda şunları aktarır:

“Notanın bilgisayar gibi okunup çalınması müziği vermez... Öğretici unutmamalıdır ki müzik eğitiminin büyük bir kısmını kulak eğitimi teşkil eder. Özellikle küçük öğrencilere (bazı modern eğitimcilerin yaptığı gibi) kulaktan eser çaldırarak eğitime başlatmak notaya bu yolla geçmek daha çekici gelmektedir. Tamamen notaya dayalı olan bugünkü eğitimde pek az eser öğrencinin ezberinde kalıyor. Ezbere icranın deşifreden üstünlüğü tartışılmaz.” (Torun, 2000: 15)

3. BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın konusunu belirleyen problem durumu ve araştırmanın metodolojisi ele alınmaktadır.

3.1. PROBLEM DURUMU VE CÜMLESİ

Usta-çırak ilişkisine bağlı meşk geleneğinde çırak ustasını taklit ederek öğrenir. Meşk sistemi, modern tabirle gösterip-yaptırma yöntemini halihazırda bünyesinde barındırır. Çalgı öğretiminde talebe hocasının ellerini görür, hocasının dokunduğu sesleri dikkatle dinler, gördüklerini ve duyduklarını birebir taklit etmeye gayret eder ve öğretim bu şekilde gerçekleşir. Özellikle son yüz yılda yaygınlaşan ud metot kitaplarının ud öğretiminde başlı başına yeterli olmadığı araştırmacı tarafından gözlemlenmiştir. Bu sebeple taklit ve tekrar öncelikli gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumlarına etkileri araştırılmak istenmiştir.

PROBLEM CÜMLESİ

Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna bir etkisi var mıdır?

Araştırmada gösterip yaptırma yönteminin öğrencilerin başarı durumuna etkisi olup olmadığının incelenmesi açısından aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır.

3.1.1. ALT PROBLEMLER

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test sonuç ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin kalıcılık testi sonuç ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

3.1.2. HİPOTEZLER

1. Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna etkisi vardır.
2. Kontrol grubunun son test sonuç ortalaması deney grubunun son test sonuç ortalamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

3. Kontrol grubunun kalıcılık testi sonuç ortalaması deney grubunun kalıcılık testi sonuç ortalamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

3.2.METODOLOJİ

3.2.1. Araştırmanın Modeli

Nitel ve nicel inceleme yöntemlerinin bir arada kullanıldığı tez çalışmamız deneysel bir araştırmadır. 24 kişilik çalışma grubu on ikişer kişilik iki gruba ayrılmıştır. Öğrencilerin gruplara atama işlemi rastgele atama yoluyla yapıldığı için araştırma modelini gerçek deneysel desen şeklinde adlandırabiliriz. Bu çalışmada ön test, son test ve kalıcılık testi uygulamaları yapılmıştır.

3.2.2. Çalışma Grubu

Çalışma grubu genç yetişkinlik döneminde olan (17-45 yaş aralığı), toplamda en az bir en çok iki yıl ud öğrenimi görmüş ve deneysel çalışmaya gönüllü olarak katılan toplam yirmi dört kişiden oluşmaktadır. Deney ve kontrol grubu on ikişer kişiden oluşmaktadır.

3.2.3. Veri Toplama Yöntemleri

Araştırmamızın problemini temellendirmek maksadıyla oluşturulan problem durumu verileri ve araştırmanın ikinci bölümü için literatür tarama yöntemi kullanılmış, alt problemlere ilişkin bulgular kısmının verileri ise deney yöntemi ve aşağıdaki veri toplama araçları kullanılarak elde edilmiştir.

3.2.4. Veri Toplama Araçları

Çalışmada kullanılan veri toplama araçları şunlardır.

3.2.4.1. Katılımcı Bilgi Formu

Bu form ile katılımcıların demografik bilgileri hakkında veri toplanması amaçlanmıştır. Katılımcı bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Formun hazırlık sürecinde literatür taraması dahilinde birkaç tez çalışması içerisinde bulunan katılımcı formları, demografik bilgi formları incelenmiştir. Bu form ile katılımcının yaşı, cinsiyeti, eğitim durumu, ud çalışmak için uygun çalışma ortamı olup olmadığı, ailesinde müzisyen olup olmadığı, ne kadar süre ud eğitimi aldığı bilgileri sorgulanmıştır.

3.2.4.2.Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Durumu Performans Değerlendirme Gözlem Formu

Katılımcıların sekiz haftalık deney süreci öncesinde, süreç sonundaki ve iki aylık kalıcılık süresi sonrasındaki ud çalma performanslarını teknik olarak gözlemlemek ve değerlendirebilmek amacıyla araştırmacı tarafından hazırlanan formdur. Bu formda katılımcı öğrencinin mızrap vuruşları ile ilgili bazı teknik noktalara çalım esnasında dikkat edip etmediğine, udun ikinci pozisyonunda dördüncü parmağını kullanıp kullanmadığına, çalınan parçanın akıcılık ve bütünlüğüne, çarpma tekniklerinin uygulanabilirliğine ve perde baskılarını kullanılan makamın seyrinin inicilik çıkıcılık durumuna göre doğru kullanıp kullanmadığına dair maddeler yer almaktadır. Form maddelerinin altında parantez içinde yapılan kısa açıklamalarla hangi durumlarda öğrencinin başarılı sayılabileceği belirtilmiştir. Bu form ile deneysel çalışmanın sonuçları değerlendirilmiştir. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin her birine uygulanarak artı “+” değerlerden puan verilmiştir. Bu form yapı itibariyle Prof. Dr. M. Safa Yeprem’in yüksek lisans tezindeki istatistiksel olarak verilerin elde edilebilmesi amacı ile geliştirilen test çalışması örnek alınarak araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.

3.2.5. Veri İşleme Yöntemleri

Araştırmamızın problemini temellendirmek maksadıyla oluşturulan problem durumu verileri ve araştırmanın ikinci bölümü için literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma grubunun genel yapısına ilişkin katılımcı bilgi formundan elde edilen veriler, ön test son test deney kontrol grubu modellenli deneysel çalışma sonucu ulaşılan veriler ile 01.12.2019 tarihinde ortaya çıkan ve küresel çapta etkili olan Covid19 isimli salgın hastalık sebebiyle toplu halde bir arada bulunulamadığı için katılımcıların ud çalım performanslarını kaydettikleri videoları araştırmacıya WhatsApp ve e-posta yoluyla iletmeleri sonucunda videolar üzerinden gerçekleştirilen kalıcılık testi verileri SPSS 25 paket programına aktarılarak araştırmanın alt problemleri doğrultusunda istatistiksel analize tabi tutulmuştur.

3.2.6. Verilerin Çözümlemesi

Verilerin istatistiksel olarak çözümlemesinde SPSS 25.00 paket programından yararlanılmıştır. Elimizdeki veriler yeterli çalışma grubu büyüklüğü, normallik ve süreklilik varsayımlarını sağlamadığından deneysel çalışmanın bağımsız ölçümleri için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının ön test, son test ve kalıcılık testleri sonrası grupların başarı durumları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığının test edilmesinde 0,05 anlamlılık (manidarlık) düzeyi baz alınmıştır.

3.2.7. Sınırlamalar

1. Araştırma rast makamı ile sınırlandırılmıştır.
2. Araştırma 2/4'lük, 3/4'lük, 4/4'lük, 6/4'lük usuller ile sınırlandırılmıştır.
3. Araştırma 17-45 yaş arası genç yetişkinlik dönemindeki gönüllü katılımcılar ile sınırlandırılmıştır. (24 katılımcı)
4. Deney süreci 9 hafta ile sınırlandırılmıştır.
5. Kalıcılık testi için bekleme süresi 8 hafta (iki ay) ile sınırlandırılmıştır.
6. Deneysel çalışma rast makamındaki iki eserle sınırlandırılmıştır.
7. Deney aşamasında derslerde işlenen konular araştırmacı tarafından hazırlanan ders planlarındaki konular ile sınırlandırılmıştır.
8. Araştırma imkanlar doğrultusunda haftada bir gün ve bir ders ile sınırlandırılmıştır. Deney ve kontrol gruplarında toplam 8 ders yapılmıştır.
9. Bir dersin süresi 80 dakika (40+40) ile sınırlandırılmıştır.
10. Kullanılan akort programı aracılığıyla udun ikinci teli (neva teli) 220.0 Hz. olarak akort edilmiş ve ud akort düzeni buna uygun olacak şekliyle sınırlandırılmıştır.
11. Araştırma sonunda yapılacak olan yorumlar sadece araştırmanın yapıldığı dönem ve ilgili çalışma grubu ile sınırlıdır.

3.2.8. Varsayımlar

1. Araştırmaya dahil olan öğrencilerin katılımcı bilgi formundaki sorulara doğru yanıt verdikleri varsayılmaktadır.
2. 17-45 yaşları arasındaki katılımcıların çalgı öğrenimi için fiziksel gelişimlerinin daha ileriki yaşlara göre kolaylık sağlayabileceği varsayılmıştır.
3. Araştırmada kullanılan 2/4'lük, 3/4'lük, 4/4'lük, 6/4'lük usuller, içerisinde aksayan ritim kalıbı barındırmadığından etüt, egzersiz ve eserlerin daha rahat çalışılıp öğrenilebileceği varsayılmıştır.
4. Rast makamı dizisinin ikinci pozisyonda udun sapı üzerindeki dizilişi göz önünde bulundurulmuş ve bu durumun ud öğretiminde kolaylık sağlayacağı varsayılmıştır.
5. Performans belirlemeye yönelik gözlem formlarının araştırmacı tarafından objektif ve yansız bir şekilde puanlandığı varsayılmaktadır.

3.2.9. Tanımlar

Araştırma içeriğinde kullanılan ve açıklanması uygun bulunan terimlerin tanımları aşağıda yer almaktadır.

Akort: “Düzen, sazların perdelerini belirli nisbetlerinde uyarlayış.-akordetmek-düzenlemek.” (Gazimihal, 1961)

Anlamlılık Düzeyi: “ H_0 null hipotezinin doğru olduğu halde ret edilme olasılığına anlamlılık ya da manidarlık düzeyi denir. Anlamlılık düzeyi, hipotetik değerle örneklemden elde edilen değer arasındaki farkın şansla açıklanamayacak kadar büyük olduğu anlamındadır.” (Köklü, 2002)

Anlamlılık/Manidarlık: “Eğer hipotez testinde kullanılan istatistik değeri kabul sınırları dışında yer alırsa, yani etkinin olmadığı null hipotezinin ret edilmesinin bir sonucu olarak bu etkinin manidar (anlamlı) olduğu söylenir.” (Köklü, 2002)

Bağımsız Değişken: “Deneysel bir çalışmada, deneyi yapan kişi tarafından manipüle edilebilen ve etkileri araştırılan değişkenlere denir.” (Köklü, 2002)

Çarpma: “Bir perdeyi kendi mafevkinde ve bazan madununda bulunan perdelerden birine hafif veya hızlıca urmağa denür.” (Uz, 1964)

Çeşni: “Eser içinde, bir başka makamı anımsatma veya andırma amacıyla eserin makamıyla ilgili durak ya da güçlü seslerini geçici olarak değiştirme veya bir ya da birden fazla alterasyonu artarda gerçekleştirme ile elde edilen işitsel değişime denir.” (Akdoğan, 2003: 34)

Çıkıcı Seyir: *Durak perdesinden, durak civarından veya durağın altındaki seslerden başlayan ve tiz'e doğru çıkıcılık gösteren seyirlerdir.* (Özkan, 2014: 94)

Darb: *"Usûlün vurulan her parçasına darb denir."* (Özkan, 2014b: 606)

Deney grubu: *"Deneyisel araştırmalarda özel işlemlerin uygulandığı grup."* (Demirel, 2018b: 32)

Entonasyon: *"Fr. Tona ve akorda göre sesin temizliği, rengi ve uyumu. Ses tutarlılığı."* (Uluç, 2019b: 124)

Gerçek Deneme Modeli: *"Bilimsel değeri en yüksek denemelerdir. Gerçek deneme modellerinin ortak özellikleri, birden çok grup kullanılması ve grupların yansız atama ile oluşturulmasıdır. Böylece her araştırmada en az bir deney bir de kontrol grubu bulunur."* (Karasar, 2020)

Güdüleme: *"Belli amaçlara ulaşmak için bir güç kazanma durumu."* (Demirel, 2018b: 62)

İnici- Çıkıcı Seyir: *"Makamın güçlü perdesi civarından başlayan seyirlerdir. Bu seyirler hem çıkıcılık hem de inicilik gösterirler."* (Özkan, 2014: 94)

İnici Seyir: *"Tiz durak veya civarından başlayıp peste doğru inicilik gösteren seyirlerdir."* (Özkan, 2014: 94)

Koma: *"Makamsal müzikte bir tam sesin dokuzda biri."* (Uluç, 2019b: 130)

Kontrol grubu: *"Deneyisel araştırmalarda özel bir işlemin yapılmadığı grup"* (Demirel, 2018b: 80)

Makam: *"Belirli bir ya da birkaç aşt üzerinde belirli bir gidiş (seyir)"* (Uz, 1964b: 42)

Mann-Whitney U Testi: *"İki bağımsız örneklemden elde edilen puanların arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak için kullanılan en güçlü parametrik olmayan tekniklerden biridir."* (Köklü, 2002b: 91; Akt. Karışman, 2017b: 17)

Metronom: *"Dakika başına düşen vuruş sayısına göre, istenilen hızda tempo verebilen, hız ölçmeye yarayan alet."* (Uluç, 2019b: 36)

Mızrap: *"Arapça vurmak anlamındaki 'dharabe' fiilinden, aslı 'midhrab'dır. Türkçesi ise çalgı"* (Tanrıkorur, 1970: 56)

Parametrik Olmayan Test: *"Verinin normal dağılımdan gelmediği durumda, özellikle örnek hacmi küçük iken kullanılması gereken testlerdir."* (Gamgam & Altunkaynak, 2017b)

Perde: *"1. Ses derecesi. 2. Bazı sesli çalgılarda sesleri sap üzerinde birbirinden ayıran bölmeler. 3. Nefesli çalgılardaki hareketli kapakçıklar. 4. Dizilerdeki ses aralıkları."* (Uluç, 2019b: 151)

Pes: “Kalın ses.” (Uluç, 2019b: 151)

Rastgele Atama: “Seçkisiz örnekleme, tesadüfî örnekleme; evrendeki her elemanın örnekleme alınma olasılığının eşit olmasını ve elemanların örnekleme alınması işleminin birbirinden bağımsız olmasını gerektiren olasılık temelli örnekleme tekniği.” (Demirel, 2018b: 116)

Solfej: “Fr. Bir eserin notalarını sesleri ve süreleriyle okuma.” (Uluç, 2019b: 165)

Taksim: “Herhangi bir saz tarafından, herhangi bir veya birkaç makama geçkili olarak yapılan, makamın bütün özelliklerini gösteren, önceden hazırlanmayıp icranın o andaki ilhâmiyle yapılan usule bağlı olmayan saz musikişidir.” (Özkan, 2014: 97)

Tartım: “Bir müzik cümlesinde kuvvetli zamanlarla zayıf zamanların düzenli aralıklarla yinelenmesi ve süre değerlerinin belirli bir düzen içinde birbirini izlemesidir.” (Uluç, 2019b: 9)

Tiz: “İnce ses.” (Uluç, 2019b: 173)

Tümdengelim yöntemi: “Genelden özele, yasalardan ya da olgulardan olaylara, kuraldan örneğe geçme.” (Demirel, 2018b:131)

Usûl: “Vuruşlarının kıymetleri birbirine eşit veya eşit olmayan, fakat mutlaka muhtelif kuvvetli, yarı kuvvetli ve zayıf zamanların belli bir şekilde sıralanmasıyla meydana gelen belli kalıplar halindeki sayı veya vuruş gruplarına usûl denir. Kuvvetli ve zayıf vuruşların ve zamanların değişik şekilde sıralanması ve bu vuruşların kıymetlerinin değişik olması usuller arasında farklılaşmayı meydana getirmiştir.” (Özkan, 2014b: 606)

Yeden: “Hassas ses, karar sesinden bir önceki nota. 7. derece.” (Uluç, 2019b: 190)

3.2.10. İlgili Literatür Taraması

Araştırma konusu ile ilgili yapılan literatür taraması kapsamında 27 adet eser incelenmiştir⁸. Yapılan literatür taraması sonucunda gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna etkilerine dair deneysel modelde herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü 2012-2013 Eğitim Öğretim Yılı Güz Yarıyılında Prof. Dr. Oya LEVENDOĞLU tarafından yürütülen bir çalışmada meşk geleneğine ait vasıfları bugünün teknolojik imkânları ile harmanlayan bir öğretim yaklaşımı sunulmuştur⁹. Usta-çırak ilişkisinin, hafızanın, taklit ve tekrar ile usul eşliğinin eğitimde ağırlıklı olarak kullanıldığı bu çalışmada verilerin, nitel araştırmalarda kullanılan yöntem ve tekniklerle toplanıp analiz edildiği, eğitim sürecinin değerlendirildiği ve araştırmanın ud derslerinde 4 ay süre ile 10 öğrenci üzerinde uygulandığı görülmüştür.

⁸ İncelenen eserlerle ilgili teknik detaylar için bkz. Ek. 33.

⁹ Levendoğlu, Oya (2017) *Osmanlı Dönemi Türk Müziğinden Miras Kalmış Felsefi Temelli Bir Eğitim Geleneğini Yeniden Canlandırma: Çağdaş Meşk Uygulamaları*, Journal of Human Sciences, Volume 14, Issue 1.

Araştırmanın Tasarım Aşaması

Araştırma konusu ile ilgili literatür taraması yapılmış ardından araştırma modelinin deney-kontrol grubu modelli olması, performans belirleme gözlem formu tasarımı, katılımcı sayısı, katılımcıların niteliği, elde edilen verilerin işlenmesi ve yorumlanması, ud icrası ve ders planlarının tasarımı, meşk sistemi, müzik sosyolojisi gibi konularda uzman görüşleri alınmıştır¹⁰. Araştırmada deney uygulama süresinin toplam sekiz ders ve her dersin toplam seksen dakika süre ile sınırlandırılarak yapılacağının belirlenmesi ardından deneysel çalışmanın yapılacağı ortam belirlenmiştir. Yirmi dört kişilik çalışma grubunun da oluşturulmasıyla araştırma materyalleriyle ilgili hazırlık sürecine geçilmiştir.

3.2.11. Araştırma Materyallerinin Hazırlık Aşaması

Bu aşamada araştırmaya katılacak kişilerin demografik bilgilerini, ne kadar süre ud öğrenimi gördüklerini, ud çalışmak için uygun çalışma ortamlarının olup olmadığını, ailelerinde müzisyen olup olmadığını öğrenmek amacıyla altı sorudan oluşan bir katılımcı bilgi formu araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Deneysel çalışmaya katılan öğrencilerin ud icrasında bir takım gözlemlenebilir ve ölçülebilir beceriye sahip olup olmadığını test etmek, iki aylık deney süreci sonunda aynı becerilerdeki gelişimleri gözlemleyip test etmek ve deney sürecinden iki ay sonra bu becerilerin kalıcı olup olmadığını test etmek amacıyla dokuz maddeden oluşan performans değerlendirme gözlem formu¹¹ araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Araştırmanın deney sürecinde kullanılacak makam rast makamı ile kullanılacak usûller 2/4'lük nim sofyar, 3/4'lük semai, 4/4'lük sofyar ve 6/4'lük yürük semai usulleri ile sınırlandırılmıştır. Deney sürecinde kullanmak üzere İSAM kütüphanesi Kemal Batanay Arşivi'nden rast makamında "Yine Bir Gülnihal"¹² ve "Yüzündür Cihanı Münevver Eden"¹³ isimli nota örnekleri temin edilip Darüelhan Külliyyatı 207 numaralı nota kağıdına da "Gelse O Şuh Meclise Naz-ü Tegafül Eylese"¹⁴ ulaşılması ardından performans belirlemeye yönelik gözlem formundaki dokuz madde göz önünde bulundurularak toplam on altı adet ders planı (8 adet deney grubu için 8 adet kontrol grubu için) da araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Ders planları içeriğinde bulunan notaların yazımında Finale 2014 programından yararlanılmıştır.

¹⁰ Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Nurullah Altaş, Marmara Üniversitesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Ali Ayten, Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Üyesi Doç. Dr. Onur Güneş Ayas, Marmara Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Özcan Özbek, Yıldız Teknik Üniversitesi Öğretim Görevlisi Dr. Bekir Şahin Baloglu

¹¹ Bkz. Ek.3.

¹² Bkz. Ek. 28.

¹³ Bkz. Ek. 29

¹⁴ Bkz. Ek. 30.

Ders planları, uygulanan yöntem farkı dolayısıyla deney ve kontrol grupları için ayrı ayrı hazırlanmış ve hazırlanırken şu başlıklar temel alınmıştır. (Sönmez, 2019, s.190,193, 194, 205, 206).

A. Biçimsel Bölüm

B. Giriş Bölümü

C. Geliştirme Bölümü

D. Kapanış Bölümü

E. Değerlendirme

Deney ve kontrol grubu ders planlarında yer alan etüt, egzersiz ve eserler aynıdır. Deney ve kontrol grubu için hazırlanan ders planlarının “kazanımlar” bölümlerindeki yazım üslubunda ise T.C. MEB Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı öğretim programları örnek alınmıştır¹⁵. Kontrol grubunun ders planlarında taklit ve tekrar öncelikli olarak uyguladığımız gösterip yaptırma yöntemi kullanılmamıştır, katılımcıların çalışması yapılacak etkinliği notaları aracılığıyla çözümlemelerine yardımcı olunmuştur. Kontrol grubu öğrencilerine ders başında dağıtılacak çalışma kağıtları¹⁶ öğrencilerin ders içeriğini takip etmeleri amacıyla ilgili ders planı içindeki etkinliklerin bir araya toplanmasıyla araştırmacı tarafından hazırlanmıştır.¹⁷

3.2.12. Çalışma Grubunun Oluşturulma Aşaması

Çalışma grubu oluşturulurken katılımcı öğrencilerin 17-45 yaş aralığındaki genç yetişkinlik (Levinson, 1986) döneminde olması¹⁸, profesyonel olarak müzikle ilgilenmiyor olmaları araştırma için önem arz etmektedir. Bununla birlikte deney kontrol gruplu bu araştırmanın yürütülebilmesi için katılımcıların ud çalgısına yeni başlamamış olması gerektiği düşünülerek toplamda en az bir en çok iki yıl ud öğrenimi görmüş olmaları koşulu da göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcı öğrencilerin on sekizi İBB İSMEK Ud Eğitimi kurslarında birinci seviye grubunda ud öğrenimi görmüş olup araştırmacı tarafından deneysel çalışmaya davet edilmişlerdir. Yukarıdaki koşullara uygunluğu belirlenen diğer altı öğrenci de araştırmacı tarafından bu deneye davet edilmiştir.¹⁹

¹⁵ Çalgı Eğitimi Ut Dersi. (2016). 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Ut Dersi Öğretim Programı. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu.

¹⁶ Bkz. Ek. 6, Ek. 9, Ek. 12, Ek. 15, Ek. 18, Ek. 21, Ek. 24, Ek. 27.

¹⁷ İlgili ders planları için bkz. Ek. 5, Ek. 8, Ek. 11, Ek. 14, Ek. 17, Ek. 20, Ek. 23, Ek. 26.

¹⁸ Öğrencilerin yaş durumları için bkz. Tablo 4.

¹⁹ Öğrencilerin toplamda ne kadar süre ud öğrenimi gördüğüne dair tablo için bkz. Tablo 6.

On ikişer kişiden oluşan deney ve kontrol grubu üyeleri araştırmaya gönüllülük esasıyla katılmışlardır. Araştırma çalışma grubu toplam yirmi dört kişiden oluşmaktadır.

3.2.13. Deney ve Kontrol Gruplarının Denkliliğinin Belirlenmesi

Deney ve kontrol grupları rastgele atama yöntemiyle oluşturulmuştur. Grupların oluşması ardından elde edilen ön test verileri sonucunda iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiş ($p=0,410>0.05$) ve bizleri her iki grubun dengeli bir dağılım gösterdiği sonucuna ulaştırmıştır.

Gruplar	İstatistiksel Değerler			
	N	Ortalama Sıra	U	P
Deney	12	13,75	57,000	0,410
Kontrol	12	11,25		

Tablo 1

Burada “57,000” "Mann-Whitney U" satırının değeri ve "p =0,410", Exact Sig. (2-sided test)" satırının değeridir.

3.2.14. Araştırmanın Uygulama Aşaması

Araştırmanın uygulama aşaması İstanbul’un Kadıköy semtinde bulunan Ramazan Calay Ud Atölyesi- Meşk Salonu’nda yürütülmüştür. Deney süreci boyunca her hafta cuma günleri deney grubu ile saat 17:00-18:30 arasında kontrol grubu katılımcılarıyla 19:00-20:30 arasında araştırmacı tarafından hazırlanan ders planına uygun olacak şekilde ders işlenmiştir. Her öğrenci kendine ait ud ve ders araç gereciyle derslere katılım sağlamıştır. Araştırmanın uygulama süresi toplam dokuz hafta sürmüştür. Toplanan ilk haftada katılımcılara gönüllü katılımcı onam formu²⁰ verilmiş ve gönüllü katılımı ilgili gerekli açıklamaların araştırmacı tarafından sözlü olarak da yapılması ardından katılımcıların imzaları alınmış aynı belge araştırmacı tarafından da imzalanmıştır²¹. Hemen ardından katılımcılara önceden haber verilerek çalışmaları istenen rast makamında ve semai usulünde Hammamizade İsmail Dede Efendi’ye ait “Yine Bir Gülnihal” adlı eser üzerinden ön test uygulaması yapılmış araştırmacı tarafından öğrenciler gözlemlenmiş ve performans belirlemeye yönelik gözlem formuna gerekli puanlama işaretlemeleri yapılmıştır.

²⁰ Bkz. Ek. 1.

²¹ Bu belgeler araştırmacıda saklı tutulmaktadır.

Gözlem formları araştırmacı tarafından objektif ve yansız bir şekilde puanlanmıştır. Yine aynı gün tüm öğrenciler katılımcı bilgi formunu²² doldurmuştur. Deney süreci boyunca her cuma günü belirlenen saatlerde uygulama aşaması devam etmiştir. Bu süreçte her ders başında kontrol grubuna dersi takip edebilmeleri amacıyla çalışma kağıtları verilmiştir, buna karşılık deney grubu öğrencilerine ise her ders sonunda o gün çalışılan etkinlikler için kısa video kayıtları verilmiştir. Öğrenciler ders esnasında araştırmacı tarafından tahtaya yazılan notaları ve açıklamaları defterlerine not etmişlerdir. Kontrol grubu öğrencileri tüm çalışmaları notalar aracılığıyla takip etmiş deney grubu öğrencileri ise ezber yaparak çalışmalarına devam etmişlerdir. Son ders günü ders sonunda rast makamında ve yürük semai usulündeki Hammamizade İsmail Dede Efendi'ye ait "Yüzündür Cihanı Münevver Eden" adlı eser üzerinden son test uygulaması yapılmış ve yine her öğrenci için ayrı ayrı olacak şekilde performans belirlemeye yönelik gözlem formuna gerekli puanlama işlemleri araştırmacı tarafından yapılmıştır. Dokuz haftalık uygulama aşaması sonunda katılımcılara iki aylık (Sekiz hafta) kalıcılık testi süresi tanınmıştır. İki ay sonunda tekrar toplanıp kalıcılık testi yapılması araştırmacı tarafından planlanmış ancak 01.12.2019 tarihi itibariyle başlayan ve küresel çapta etkili olan Covid19 isimli salgın hastalık sebebiyle toplu halde bir arada bulunulamadığı için katılımcılar ud çalım performanslarını kaydettikleri videoları araştırmacıya WhatsApp uygulaması üzerinden veya e-posta yoluyla iletmişlerdir. Kalıcılık testi uygulaması, son test uygulamasında icra edilen eser üzerinden -Yüzündür Cihanı Münevver Eden- gerçekleşmiştir. Kalıcılık testi verileri, video kayıtları üzerinden katılımcı becerileri gözlemlenerek araştırmacı tarafından elde edilmiřtir²³.

²² Bkz Ek. 2.

²³ Bu kayıtlar araştırmacıda saklı tutulmaktadır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, araştırmanın amaçları doğrultusunda oluşturulan alt problemlere ilişkin bulgular ve bunlara dayalı olarak yapılan yorumlar yer almaktadır. Bulguların sunumunda öncelikle, katılımcıların cinsiyet, yaş, ud çalışmak için uygun çalışma ortamları olup olmadığı, eğitim durumları, ailelerinde müzisyen olup olmadığı, toplamda ne kadar süre ud öğrenimi gördüklerine dair frekans ve yüzdelik dağılım tablolarına yer verilmektedir. Sonrasında araştırmanın deneysel kısmına dair verilerin analizine yer verilmiştir. Aşağıda sunulacak olan analiz tabloları SPSS 25 istatistik paket programında hazırlanmıştır.

4.1. Katılımcıların Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzdelik Dağılım Tablosu

	Frekans	Yüzdelik
Kadın	7	29,2
Erkek	17	70,8
Toplam	24	100,0

Tablo 2.

Tablo 2’de araştırmaya katılan erkek öğrencilerin sayısının daha fazla olduğu görülmektedir.

4.2. Katılımcıların Ud Çalışmak İçin Uygun Çalışma Ortamları Olup Olmadığına Dair Frekans ve Yüzdelik Tablosu

	Frekans	Yüzdelik
Var	22	91,7
Yok	2	8,3
Toplam	24	100,0

Tablo 3.

Tablo 3’te katılımcıların büyük oranda ud çalışabilmek için uygun çalışma ortamına sahip olduğu görülmektedir.

4.3. Katılımcıların Yaşa Göre Frekans ve Yüzdelik Tablosu

Yaş	Frekans	Yüzde
20,00	2	8,3
21,00	1	4,2
22,00	3	12,5
23,00	2	8,3
24,00	1	4,2
25,00	2	8,3
27,00	1	4,2
28,00	1	4,2
29,00	1	4,2
31,00	2	8,3
32,00	3	12,5
33,00	1	4,2
37,00	1	4,2
38,00	1	4,2
39,00	2	8,3
Total	24	100,0

Tablo 4.

Gelişim psikolojisinde 17-45 yaş aralığı Levinson’a göre genç yetişkinlik dönemidir. (Levinson, 1986) Tablo 4’te katılımcıların tümünün bu yaş aralığında olduğu görülmektedir.

4.4. Katılımcıların Eğitim Durumuna İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu

	Frekans	Yüzdelik
Lise Mezunu	9	37,5
Ön Lisans	1	4,2
Lisans	10	41,7
Lisansüstü	4	16,7
Toplam	24	100.0

Tablo 5.

Tablo 5’te katılımcıların akademik düzeyleri gözlenmektedir. Katılımcıların yarısına yakınının lisans eğitimini tamamlamış olduğu görülmektedir.

4.5. Katılımcıların Toplamda Ne Kadar Süre Ud Öğrenimi Gördüklerine İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu

	Frekans	Yüzdelik
12 Ay	6	25,0
18 Ay	8	33,3
24 Ay	10	41,7
Toplam	24	100.0

Tablo 6.

Katılımcıların ne kadar süre ud öğrenimi gördükleri Tablo 6’da ifade edilmektedir. Elde edilen bu verilere göre araştırmaya katılan öğrencilerin deney süresince uygulanacak öğretim programını teknik olarak karşılayabilecek nitelikte bilgi birikimine sahip oldukları düşünülmektedir.

4.6. Katılımcıların Ailelerinde Müzisyen Olup Olmadığına İlişkin Frekans ve Yüzdelik Tablosu

	Frekans	Yüzdelik
Var	2	8,3
Yok	22	91,7
Toplam	24	100.0

Tablo 7.

Tablo 7’de katılımcı öğrencilerin %91,7’sinin ailesinde müzisyen olmadığı görülmektedir.

4.7.Araştırmanın Deneysel Kısımına İlişkin Veriler

4.7.1. Ön Test Verileri

Gruplar		İstatistiksel Değerler		
	N	Ortalama Sıra	U	P
Deney	12	13,75	57,000	0,410
Kontrol	12	11,25		

Tablo 8.

Ön test verileri sonucunda iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiş ($p=0,410>0.05$) ve bizleri her iki grubun dengeli bir dağılım gösterdiği sonucuna ulaştırmıştır. Burada “57,000” "Mann-Whitney U" satırının değeri ve " $p=0,410$ ", Exact Significance (2-sided test)" satırının değeridir.

4.7.2. Son Test Verileri

Gruplar		İstatistiksel Değerler		
	N	Ortalama Sıra	U	P
Deney	12	14,92	43,000	0,101
Kontrol	12	10,08		

Tablo 9.

Son test verileri sonucunda iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilememiştir. ($p=0,101>0.05$). Burada “43,000” "Mann-Whitney U" satırının değeri ve " $p=0,101$ ", Exact Sig. (2-sided test)" satırının değeridir.

4.7.3. Kalıcılık Testi Verileri

Gruplar		İstatistiksel Değerler		
	N	Ortalama Sıra	U	P
Deney	12	16,75	21,000	0,002
Kontrol	12	8,25		

Tablo 10.

Kalıcılık testi verileri incelendiğinde iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu gözlenmiştir. ($p=0,002<0.05$). Burada “21,000” "Mann-Whitney U" satırının değeri ve " $p=0,002$ ", Exact Sig. (2-sided test)" satırının değeridir.

4.8. Ana Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna olumlu bir etkisi olup olmadığını ortaya koymak için parametrik olmayan testlerden Mann-Whitney U Testi kullanılmıştır. Elde edilen verilerle öğrencilerin duyum ve taklit öncelikli olarak gösterip yaptırma yöntemi ile ud öğrenimi görmelerinin başarı durumlarına etkilerini gözlemlemek adına deney ve kontrol grupları arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığı araştırılmıştır. Analiz sonuçlarına göre, sekiz haftalık deney süresi sonunda elde edilen verilere göre (bkz. Tablo 9.) deney grubunun ortalaması daha yüksek ($14,92>10,08$) olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Tablo 9, $p=0,101>0.05$). Fakat iki aylık bekleme süresi sonunda uygulanan kalıcılık testi verilerine göre (bkz. Tablo 10.) aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlemlenmiştir. (Tablo 10, $p=0,002<0.05$).

4.9. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Alt Problem 1: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin son test sonuç ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

Analiz sonuçlarına göre, sekiz haftalık deney süresi sonunda elde edilen verilere göre (bkz. Tablo 9) deney grubunun ortalaması daha yüksek ($14,92>10,08$) olmasına rağmen aradaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. (Tablo 9, $p=0,101>0.05$).

4.10. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular ve Yorum

Alt Problem 2: Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin kalıcılık testi sonuç ortalamalarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık var mıdır?

İki aylık bekleme süresi sonunda uygulanan kalıcılık testi verilerine göre aradaki farkın istatistiksel olarak anlamlı olduğu gözlemlenmiştir. (Tablo 10, $p=0,002<0.05$).

5. BÖLÜM

SONUÇLAR VE ÖNERİLER

Araştırmanın beşinci bölümünde, öne sürdüğümüz hipotezler ve araştırma bulgularına göre ulaşılan sonuçlar bulunmaktadır. Beşinci bölümde aynı zamanda bu ve buna benzer konularda çalışma yapacak araştırmacılara yönelik önerilere de yer verilmektedir.

5.1.SONUÇLAR

5.1.1. Birinci Hipotez: Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna etkisi **vardır**.

Sonuç 1: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna olumlu yönde bir etkisi **vardır**. Dolayısıyla birinci hipotez **doğrulanmıştır**.

5.1.2. İkinci Hipotez: Kontrol grubunun son test sonuç ortalaması deney grubunun son test sonuç ortalamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Sonuç 2: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre deney grubunun son test sonuç ortalaması ile kontrol grubunun son test sonuç ortalaması arasında **istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır**. (Tablo 9, $p=0,101>0.05$). Dolayısıyla ikinci hipotez **yanlışlanmıştır**.

5.1.3. Üçüncü Hipotez: Kontrol grubunun kalıcılık testi sonuç ortalaması deney grubunun kalıcılık testi sonuç ortalamasına göre istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır.

Sonuç 3: Araştırmadan elde edilen sonuçlara göre kontrol grubunun kalıcılık testi sonuç ortalaması ile deney grubunun kalıcılık testi sonuç ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. (Tablo 10, $p=0,002<0.05$). Kalıcılık testi deney grubu sonuç ortalaması (16,75) kontrol grubu sonuç ortalamasından (8,25) daha yüksektir. Dolayısıyla üçüncü hipotez **doğrulanmıştır**.

KALICILIK TESTİ VERİLERİ GÖZ ÖNÜNDE BULUNDURULDUĞUNDA GÖSTERİP YAPTIRMA YÖNTEMİNE DAYALI UD ÖĞRETİMİNİN ÖĞRENCİLERİN BAŞARI DURUMUNA OLUMLU YÖNDE BİR ETKİSİ OLDUĞU SÖYLENEBİLİR.

5.2.TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Sürecin sonunda yapılan son test uygulamasında deney grubu öğrencilerinin ortalama sıra değerinin (14,92) kontrol grubuna göre (10,08) daha yüksek olduğu görülür lakin aradaki bu farkın istatistiksel olarak anlamlı olmadığı söylenebilir. Son test sonucunda her iki grubun da birbirine yakın düzeyde bir ilerleme kat etmesine sebep olarak, uygulanan eğitimin temel seviyede olması söylenebilir ve katılımcı öğrencilerin ud çalım düzeylerinin birbirine yakınlığından kaynaklı olduğu düşünülebilir. Verilen her eğitim öğretim sonunda bireyde bir gelişme olabileceği söylenebilir.

Bu araştırmayı ve uygulanan yöntemin farkını ortaya koyan kalıcılık testi sonuçlarına göre ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuca göre öğrencilerin ud çalım tekniklerindeki birtakım psikomotor becerinin büyük ölçüde kalıcı olduğu gözlemlenmiştir, bu minvalde uygulanan yöntemin başarılı bir öğretim yöntemi olduğu da söylenebilir.

Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna etkisi olup olmadığını tespit etmek için yapılan, birtakım psikomotor becerinin deney öncesi ve sonrası ölçüldüğü deneysel desendeki araştırmanın devamı niteliğinde yapılacak yeni çalışmalara şu önerilerde bulunulabilir:

- Daha büyük çalışma grupları ile çalışılabilir.
- Araştırmamız sekiz hafta boyunca (2 ay) haftada bir gün ve 80 dakika süre ile sınırlandırılmıştır (Toplam sekiz ders). Deney süresi uzatılabilir.
- Ders planlarının içeriği zenginleştirilebilir. (Farklı makamlar ve usuller kullanılabilir.)
- Araştırma gerekli izinler alınarak resmî kurumlarda öğrenim gören öğrencilere uygulanabilir.
- Araştırmanın kaynakça bölümü bu araştırmanın devamı niteliğinde yapılacak yeni araştırmalara referans teşkil edebilir.

KAYNAKÇA

- Afacan, Şenol; *Keman Eğitimi Öğrenme Stratejileri Ölçeğinin Geliştirilmesi ve Öğrenme Stratejileriyle Desenlenmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Öğrenme Stratejilerini Kullanmalarına ve Keman Performanslarına Etkisi*, Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2018.
- Akdoğan, O. (2003). *Türk Müziğinde Türler ve Biçimler*. İzmir: Meta Basım.
- Sağ, A.; Erzincan, E. (2017), *Bağlama Metodu, Bağlama Düzeni Cilt 1: Alıştırmalar ve Repertuar*, Ankara: Pan Yayıncılık.
- Ayas, G. (2015). *Alâeddin Yavaşca ve Meşk Ahlakı: Yaşayan Bir Geleneğin Sosyolojik Analizi*. Sosyologca Dergisi, 81-96.
- Ayas, G. (2015). *Müzik Sosyolojisi Sorunlar-Yaklaşımlar-Tartışmalar*. İstanbul: Doğu Kitabevi.
- Aydoğan, Y., Özyürek, A., & Akduman, G. G. (2016). *Öğrenme ve Öğretme Teknikleri* (2.Baskı). Ankara: Vize Yayınları.
- Bahadır Güner, B. (2014). *Meşk ve Metot: Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Çalgı Eğitiminde Değişim*. Müzik Eğitimi, 17-26.
- Behar, C. (2014). *Aşk Olmayınca Meşk Olmaz*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çokluk, Ö., & Köklü, N. (2019). *Sosyal Bilimler İçin İstatistik*. Ankara: Pegem Akademi.
- Çalgı Eğitimi Ut Dersi. (2016). *9, 10, 11 ve 12. Sınıflar Ut Dersi Öğretim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu.
- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- Demirel, Ö. (2018). *Eğitim Sözlüğü*. Ankara: Pegem Akademi.
- Erciyeş, G. (2017). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Şeref Tan (Ed.), *Öğretim Yöntem ve Teknikleri içinde* (291). Ankara: Pegem Akademi.
- Gamgam, H. & Altunkaynak, B. (2017). *SPSS Uygulamalı Parametrik Olmayan Yöntemler*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Gazimihal, M. R. (1961). *Musiki Sözlüğü*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
- Gemuhluoğlu, Z., Mutman, M., Çetinkaya, Y., Ersoy, A., Haliloğlu, N., Sürelli, B., . . . İnan, M. U. (2017). *Sanatta Hafızanın Biçimleri*. İstanbul: Küre Yayınları.

- GILL-GURTAN, Denise: “Performing Meşk, Narrating History: Legacies of Transmission in Contemporary Turkish Musical Practices”, *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, XXXI/3, s. 615-630, 2011
- Güngör, Ö. (Ed.) (2018). *Bilimsel Araştırma Süreçleri*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Harmancı, A. B. (2013). *Çeşnilerle Türk Müziği Solfeji*. İstanbul: Dört Mevsim Kitap.
- Işıktaş, B. (2016). *Kuramdan İcraya Müziğin İntikal Aracı: Ud’un Dünü ve Bugünü*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 673-682.
- Karakayalı, Nedim: “Two Assemblages of Cultural Transmission: Musicians, Political Actors and Educational Techniques in the Ottoman Empire and Western Europe”, *Journal of Historical Sociology*, cilt XXIII, sayı 3, 2010, s. 343-71.
- Karasar, N. (2020). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Karışman, Fatma Zehra; *Kur’an Ayetlerinin Ezberlenmesinde Makamsal Okuyuşun Etkisi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2017.
- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi.
- Köklü, N. (2002) *Açıklamalı İstatistik Terimleri Sözlüğü*. 1. Baskı. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Levendoğlu, O. (2017) *Osmanlı Dönemi Türk Müziğinden Miras Kalmış Felsefi Temelli Bir Eğitim Geleneğini Yeniden Canlandırmak: Çağdaş Meşk Uygulamaları*. *Journal of Human Sciences*, Volume 14, Issue 1.
- Levinson, D. J. (1986). *A Conception of Adult Development*. *American Psychologist*, 3-13.
- Onur, B. (1991). *Gelişim Psikolojisi*. Ankara: Verso Yayıncılık.
- Özden, E. (2015). *Osmanlı Maârifî’nde Musiki*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Özkan, İ. H. (2014). *Türk Musikisi Nazariyatı ve Usulleri-Kudüm Velveleleri*. İstanbul: Ötüken Yayınları.
- Sönmez, V. (2015). *Program Geliştirmede Öğretmen Elkitabı* (18.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Sönmez, V. (2019). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Tanrıkorur, C. (1970). *Ud Metodu*, Yayınlanmamış, İstanbul.

Taşpınar, M. (2017). *Kuramdan Uygulamaya Öğretim İlke ve Yöntemleri* (8.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.

Torun, M. (2000). *Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe)*. İstanbul: Çağlar Yayınları.

Uluç, M. Ö. (2019). *Müzik Cep Sözlüğü*. Ankara: Müzik Eğitimi Yayınları.

Uludağ, S. (1991). *İbn Haldun Mukaddime 2*. İstanbul: Dergâh Yayınları.

Uz, K. (1964). *Musiki Istılâhatı*. Ankara: Küğ Yayını.

Yahya Kaçar, G. (2003). *Müzik Eğitimi Kurumlarında Ud Eğitimi Nasıl Olmalıdır?* G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 69-77.

EKLER

Ek. 1. Gönüllü Katılımcı Onam Formu

GÖNÜLLÜ KATILIMCI ONAM FORMU*

Sayın Katılımcı,

Bu bilgi formu, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Türk Din Musikisi Bilim Dalı'nda yapılmakta olan bir yüksek lisans tez çalışmasına katılan sizleri bilgilendirmek amacı ile hazırlanmıştır. Tez konusu kapsamında incelenen gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretiminin öğrencilerin başarı durumuna etkisi olup olmadığını tespit etmeyi amaçlayan bu çalışma sonucunda elde edilecek veriler sadece araştırmanın amacı için kullanılacak olup bu formdaki kişisel bilgiler kesinlikle gizli tutulacaktır. Gönüllülük esasına dayalı olarak katıldığınız bu çalışmanın deney ve kontrol grupları için dezavantaj içeren bir yönü yoktur. Araştırmanın ders sürecinde öğretimde kullanılan yöntemin içeriği ile ilgili diğer katılımcılara bilgi vermemeniz araştırmada güvenilir sonuçlar elde etmemiz açısından önem arz etmektedir. Sizlerin katılımı ile gerçekleştirilecek olan çalışmamız sürecinde gerekli durumlarda alınacak olan ses ve video kayıtları sadece araştırmacı tarafından dinlenip değerlendirmesi yapılacak ve kesinlikle üçüncü bir şahısla paylaşılmayacaktır. Belirtilen hususlar araştırmacı tarafından taahhüt edilmektedir. Akademik çalışmaya katılımınız, desteğiniz ve zaman ayırdığınız için teşekkür eder, saygılar sunarım.

Araştırmacı

Muhammet Salih YILDIRIM

Yukarıda yer alan bilgileri okudum ve katılmam istenen çalışmanın kapsamını, amacını ve gönüllü olarak üzerime düşen sorumlulukları anladım. Çalışma hakkında yazılı ve sözlü açıklama yukarıda adı belirtilen araştırmacı tarafından yapılmış, kişisel bilgilerimin korunacağı konusunda yeterli güven verilmiştir.

Bu koşullarda söz konusu araştırmaya kendi isteğimle, hiçbir baskı ve zorlama olmaksızın katılmayı kabul ediyorum.

Katılımcının Adı-Soyadı

Tarih & İmza

* **Not:** Bu form, iki nüsha halinde düzenlenir. Bu nüshalardan biri imza karşılığında gönüllü kişiye verilir, diğeri araştırmacı tarafından saklanır.

Ek. 2. Katılımcı Bilgi Formu

YAŞ:	CİNSİYET:
UD ÇALIŞMAK İÇİN UYGUN ÇALIŞMA ORTAMI: (Var/Yok)	EĞİTİM DURUMU:
AİLEDE MÜZİSYEN OLUP OLMADIĞI: (Var/Yok)	NE KADAR SÜRE UD ÖĞRENİMİ GÖRDÜNÜZ?

Ek. 3. Performans Belirlemeye Yönelik Ön Test, Son Test ve Kalıcılık Testi Gözlem Formu

**İSTATİSTİKSEL OLARAK VERİLERİN ELDE EDİLEBİLMESİ İÇİN
ARAŞTIRMACI TARAFINDAN GELİŞTİRİLEN ÖN TEST- SON TEST
PERFORMANS DEĞERLENDİRME GÖZLEM FORMU**

- 1- Üst ve alt mızrap vuruşlarına dikkat eder (Performans boyunca yalnızca üst mızrap vuruşunu kullanmaz) (+) (-)
- 2- Destekli mızrap vuruş tekniğini kullanır (Kalın telde yaptığı üst mızrap vuruşunu sonraki tele yaslanacak şekilde yapar.) (+) (-)
- 3- Ud'da ikinci pozisyonda dördüncü parmağını kullanır (+) (-)
- 4- Birinci ve İkinci pozisyonlar arası geçişlerde akıcılık vardır. (Duraklamadan ve kopukluk yaşanmadan geçiş sağlanır.) (+) (-)
- 5- Rast makamı içerisinde seyrin inicilik-çıkıcılık durumuna göre “evç” ve “segâh” perdelerini doğru kullanır. (+) (-)
- 6- Rast makamı perde baskılarına uygun çarpma tekniklerini uygular. (Rast makamı dizisi içerisinde birbiri ardınca gelen seslerde çarpma yapar) (+) (-)
- 7- İcrada (dinamik) ses şiddetlerine ilişkin uygulamaları kullanır. (Zayıf kuvvette, orta kuvvette ve kuvvetlice çalım) (+) (-)
- 8- Mızrap kaydırma tekniğini kullanır. (Kalın telde yapılan üst mızrap vuruşu sonraki tele yaslanacak şekilde gelir adeta kayarak ona da üstten vurur.) (Torun,2000) (+) (-)
- 9- İcrada ritmik bütünlük vardır. (Duraklamadan ve kopukluklar yaşamadan performansı sonlandırır.) (+) (-)

Ek. 4. Deney Grubu Ders Planı 1. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip yaptırma yöntemine dayalı ud öğretimi

Sınıf: Deney grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Mızrap vuruşları, Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu:

- 1- Üst-Alt Mızrap vuruşları ve “Destekli Mızrap Vuruşu” (Torun, 2000b: s.251) kullanım tekniği
- 2- Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı rast şarkının belirlenen bölümünün gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılması

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi
- 2- Sönmez, Veysel (2019). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık
- 3- Torun, Mutlu (2000). Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe). İstanbul: Çağlar Yayınları

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Çalım tekniğine uygun doğru mızrap tutuş çalışması yapılır.
- 2- Boş tellerde ve Rast Makamına ait perdeler üzerinde üst mızrap vuruşu çalışması yapılır.
- 3- Neva (re) ve düğah (la) teli üzerinde üçleme (Triole) mızrap çalışması yapılır (üst-alt-üst).
- 4- Rast makamı perdelerinin farklı tartımlar üzerinde mızrap vuruşu çalışması yapılır.
- 5- Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın bu ders için belirlenen bölümü yürük semai usulü diz üzerinde vurulduktan sonra küçük cümleler halinde taklide dayalı olarak çalışılır.

Ana Nokta:

Üst ve alt mızrap vuruş tekniğinin icrada kolaylık sağlayabileceğinin kavranması açısından önemlidir.

Yardımcı Noktalar:

- 1- Mızrabın avuç içerisinde nasıl konumlandırılması gerektiği, mızrabın tele vuran kısmının salınım göstermesi için uç bölgesinde bırakılacak mesafenin kavranması
- 2- Destekli mızrap vuruş tekniğinin uygulamalı olarak gösterilmesi.
- 3- Rast makamında şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın belirlenen bölümünün küçük cümleler halinde ve nota yardımı olmaksızın öğretmeni taklit yolu ile çalışılması.

Kazanımlar:

- 1- Ud mızrabı tutuş tekniğini tanır.
- 2- İkinci pozisyonda rast dizisini perde baskılarına dikkat ederek seslendirir.
- 3- Destekli mızrap vuruşunun teknik açıdan önemini sebepleri ile kavrar.
- 4- Usûl vurmanın önemini kavrar
- 5- Taklid yoluyla eser öğretimi hakkında bilgi sahibi olur.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

Araştırmacı tarafından rast makamında taksim örneği icra edilir. Dinleme esnasında mızrap vuruş yönlerinin gözlemlenmesi istenir bu sayede öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Bu derste mızrap vuruş yönlerinin eser icrası içerisindeki öneminin vurgulanacağı, ardından Hamamizade İsmail Dede Efendi’ye ait Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın bu ders için belirlenen bölümünün notasız ve taklide dayalı olarak çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

Uddan daha kaliteli bir ton elde etmek için mızrap vuruşu çalışmaları yapılacağı söylenir.

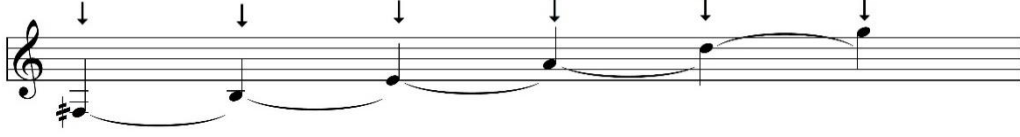
Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

“Ud üzerinde hayali kolonlar yardımıyla ikinci pozisyonun yerini nasıl tarif ediyorduk?” sorusu yöneltilir. Ardından ud üzerinde ikinci pozisyonun yeri gösterilerek tarif edilir. Öğrencilerden ikinci pozisyon üzerine parmaklarını yerleştirmeleri istenir. “Rast perdesi (sol notası) hangi tel üzerindeydi?” vb. sorularla ön bilgiler harekete geçirilir ve etkinliklere geçilir.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

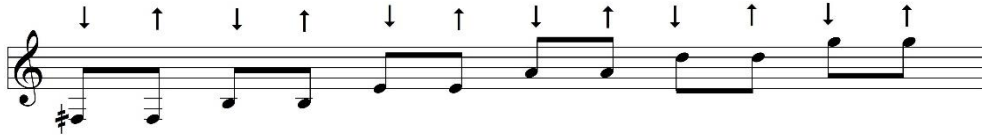
Destekli mızrap vuruşu tekniği (Torun, 2000: 251) anlatılmadan önce öğrencilerden, bileklerini kasmadan boş tellerde udun en üst telinden başlayarak en alt tele kadar yukarıdan aşağıya mızrabı kaydırmaları istenir.

Nota 1. Udun boş tellerinde destekli mızrap vuruşu çalışması. (Ok işaretleri mızrap yönünü belirtmektedir.)

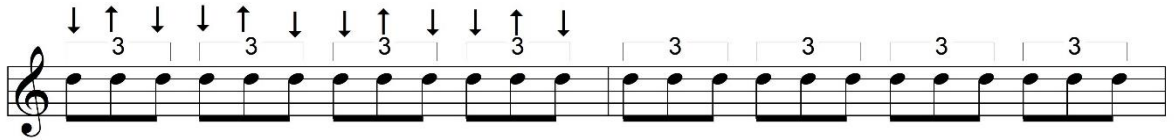
Destekli mızrap vuruşunda kalın telde yukarıdan aşağıya doğru yani üstten yapılan mızrap vuruşu hemen alttaki tele yaslanır. (Torun, 2000: s.251)

2. ETKİNLİK

Nota 2. Boş tellerde üst-alt mızrap egzersizi yapılır.

3. ETKİNLİK

Nota 3. Üçleme (Triole) mızrap vuruşu çalışması uygulanır (Üst-Alt-Üst). Bu etkinlikteki tüm tartımlarda aynı mızrap vuruş kalıbı kullanılır.

- 1- Verilen alıştırma birkaç kez yavaş tempoda çalışılır.
- 2- Çalarken her mızrap darbesinin çok net duyulması gerektiği söylenir.

Ara Özet:

Ud mızrabının çalım tekniğine uygun doğru tutuş çalışması yapıldı, boş tellerde ve rast makamına ait perdeler üzerinde üst mızrap vuruşu çalışması yapıldı, neva (re) ve düğah (la) telleri üzerinde üçleme (Triole) mızrap vuruşu çalışması yapıldı (üst-alt-üst).

Ara Geçiş

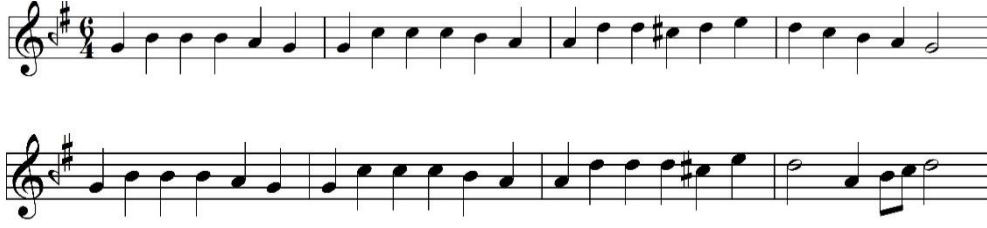
Buraya kadarki çalışmaların rast makamı dizisine uyarlanacağı ve tartımlara uygun mızrap vuruşları ile aşağıdaki egzersizlerin çalışılacağı, ardından rast şarkının belirlenen bölümünün gösterip yaptırma (taklit) yolu ile küçük cümleler halinde çalışılacağı söylenir.

4. ETKİNLİK

Nota 4. Rast makamı perdelerinin farklı tartımlar üzerinde mızrap vuruşu çalışması yapılır.

5. ETKİNLİK

Nota 5. Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın bu ders için belirlenen bölümü gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılır.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir. Üst-alt mızrap kullanımının ise eser icralarında serilik noktasında bize fayda sağlayabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etkinlik çalışmaları ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 5. Kontrol Grubu Ders Planı 1. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Mızrap vuruşları, Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu:

- 1- Üst-Alt Mızrap vuruşları ve “Destekli Mızrap Vuruşu” (Torun 2000: s.251) kullanım tekniği
- 2- Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı rast şarkının belirlenen bölümünün gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılması

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez V.)

Kaynaklar:

- 1- Torun, Mutlu (2000). Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe). İstanbul: Çağlar Yayınları
- 2- Sönmez, Veysel (2019). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: Anı Yayıncılık
- 3- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpa, nota sehpa, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri

Konunun Örüntüsü:

- 1- Çalım tekniğine uygun doğru mızrap tutuş çalışması yapılır.
- 2- Boş tellerde ve Rast Makamına ait perdeler üzerinde üst mızrap çalışması yapılır.
- 3- Neva (re) ve düğah (la) teli üzerinde üçleme (Triole) mızrap çalışması yapılır (üst-alt-üst).
- 4- Rast makamı notalarının farklı tartımlar üzerinde mızrap çalışması yapılır.
- 5- Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın bu ders için belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından ud ile çalışılır.

Ana Nokta:

Üst ve alt mızrap vuruş tekniğinin icrada kolaylık sağlayabileceğinin kavranması açısından önemlidir.

Yardımcı Noktalar:

- 1- Mızrabın avuç içerisinde nasıl konumlandırılması gerektiği, mızrabın tele vuran kısmının salınım göstermesi için uç bölgesinde bırakılacak mesafenin kavranması
- 2- Destekli mızrap vuruş tekniğinin uygulamalı olarak gösterilmesi.
- 3- Rast Makamında şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın bu ders için belirlenen bölümünün notası aracılığıyla ile çalışılması.

Kazanımlar:

- 1- Ud mızrabı tutuş tekniğini tanır.
- 2- İkinci pozisyonda Rast dizisini koma değerlerine uygun seslendirir.
- 3- Destekli Mızrap vuruşunun teknik açıdan önemini sebepleri ile kavrar.
- 4- Program dahilinde verilen her egzersizin, ritmik okuma ve solfej okuma çalışmalarının yapılması neticesinde öğrenci nota okumanın önemini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

Araştırmacı tarafından rast makamında taksim örneği icra edilir. Dinleme esnasında mızrap vuruş yönlerinin gözlemlenmesi istenir bu sayede öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeyten Haberdar Etme:

Bu derste mızrap vuruş yönlerinin eser icrası içerisindeki öneminin vurgulanacağı, ardından Hamamizade İsmail Dede Efendi'ye ait Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın ritmik okumaları ve solfej okumaları yapıldıktan sonra ud ile çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

Uddan daha kaliteli bir ton elde etmek için mızrap vuruşu çalışmaları yapılacağı söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

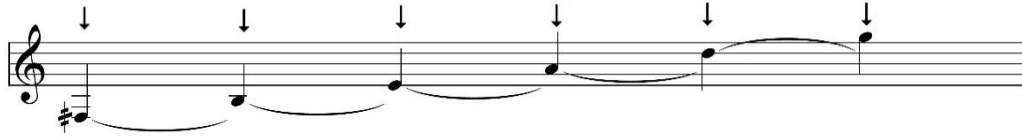
“Ud üzerinde hayali kolonlar yardımıyla ikinci pozisyonun yerini nasıl tarif ediyorduk?” sorusu yöneltilir. Ardından tahtaya udun sap kısmının resmi çizilerek ikinci pozisyon için kolonlar üzerinden bir tarif yapılır.

“Porte üzerinde sol notası (rast perdesi) hangi tel üzerindeydi?” gibi sorularla ön bilgiler harekete geçirilir ve etkinliklere geçilir.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Destekli mızrap vuruşu tekniği anlatılmadan önce öğrencilerden, bileklerini kasmadan boş tellerde udun en üst telinden başlayarak en alt tele kadar yukarıdan aşağıya mızrabı kaydırmaları istenir.

Nota 1. Udun boş tellerinde destekli mızrap vuruşu çalışması. (Ok işaretleri mızrap yönünü belirtmektedir.)

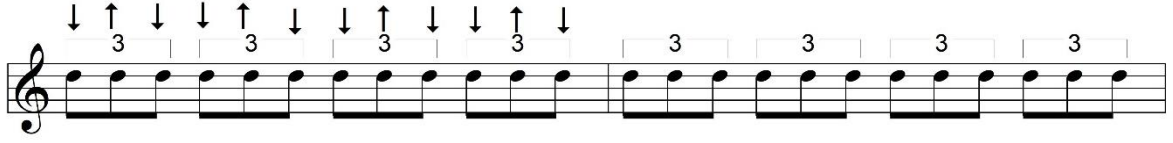
Destekli mızrap vuruşunda kalın telde yukarıdan aşağıya doğru yani üstten yapılan mızrap vuruşu hemen alttaki tele yaslanır. (Torun, M., 2000, s.251)

2. ETKİNLİK

Nota 2. Boş tellerde üst-alt mızrap egzersizi yapılır.

3. ETKİNLİK

Nota 3: Üçleme (Triole) mızrap vuruşu çalışması uygulanır (Üst-Alt-Üst). Bu etkinlikteki tüm tartımlarda aynı mızrap vuruş kalıbı kullanılır.

- 1- Verilen alıştırma birkaç kez yavaş tempoda çalışılır.
- 2- Çalarken her mızrap darbesinin çok net duyulması gerektiği söylenir.

Ara Özet:

Ud mızrabının çalım tekniğine uygun doğru tutuş çalışması yapıldı, boş tellerde ve rast makamına ait perdeler üzerinde üst mızrap vuruşu çalışması yapıldı, neva (re) ve düğah (la) telleri üzerinde üçleme (Triole) mızrap vuruşu çalışması yapıldı (üst-alt-üst).

Ara Geçiş

Buraya kadarki çalışmalar rast dizisine uyarlanır ve tartımlara uygun mızrap vuruşları ile aşağıdaki egzersizler çalışılır. Ardından rast şarkının belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumaları yapılarak küçük cümleler halinde çalışılır.

4. ETKİNLİK

Nota 4: Rast makamı perdelerinin farklı tartımlar üzerinde mızrap vuruşu çalışması yapılır.

5. ETKİNLİK

Nota 5: Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın bu ders için belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumaları sonrasında küçük cümleler halinde çalışılır.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Gdleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan ıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir. Üst-alt mızrap kullanımının ise eser icralarında serilik noktasında bize fayda sağlayabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapılp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

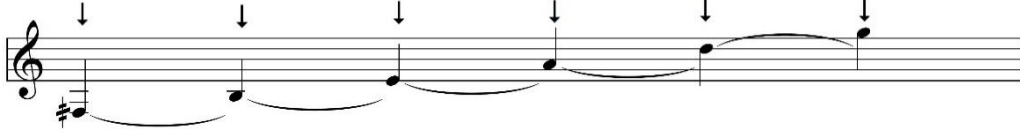
E. DEğERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

**Ek. 6. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip
Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 1. Hafta**

1. ETKİNLİK

Udun boş tellerinde mızrap kaydırma çalışması. (Ok işaretleri mızrap yönünü belirtmektedir.)

2. ETKİNLİK

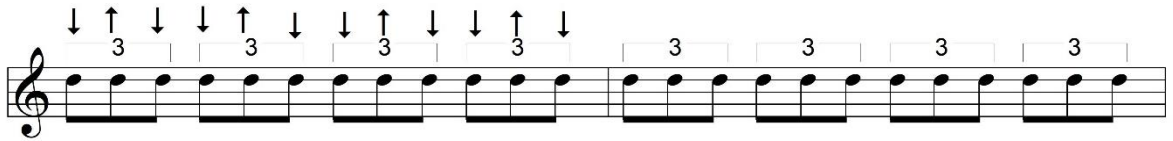
Boş tellerde üst-alt mızrap egzersizi yapılır.

3. ETKİNLİK

Üçleme (Triole) mızrap vuruşu çalışması uygulanır (Üst-Alt-Üst). Bu etkinlikteki tüm tartımlarda aynı mızrap vuruş kalıbı kullanılır.

- 1- Verilen alıştırma birkaç kez yavaş tempoda çalışılır.
- 2- Çalarken her mızrap darbesinin çok net duyulması gerektiği söylenir.

4. ETKİNLİK

Rast makamı perdelerinin farklı tartımlar üzerinde mızrap vuruşu çalışması yapılır.

5. ETKİNLİK

Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nin bu ders için belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumaları sonrasında küçük cümleler halinde çalışılır.

Ek. 7. Deney Grubu Ders Planı 2. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-Yaptırma Yöntemine Dayalı Ud Öğretimi

Sınıf: Deney Grubu Ud Öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Udda kolon sistemi (Tanrıkorur, 1970), Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu:

1. Udda kolon sistemi, 1. Ve 2. Pozisyonlarda sol el parmak baskı çalışmaları ve edinilen teknik bilgilerin ud üzerinde uygulanması.
2. Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın belirlenen bölümünün gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılması.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Cinuçen Tanrıkorur, Ud Metodu, Yayınlanmamış, İstanbul:1970
- 2- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi
- 3- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 4- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemli.

Konunun Örüntüsü:

1. Udun sap kısmındaki hayali kolon sistemi, ud üzerinde uygulamalı olarak tarif edilir.
2. Kolon numaralarına göre sol elin dört parmağının sap üzerinde dizilişi gösterilir ve öğrencilerin uygulaması istenir.
3. I. Ve II. Pozisyonlar parmakların bulunduğu konuma göre tarif edilir.
4. Sol el parmak baskısı tekniği ve sap tutuşunun parmak baskılarına etkileri gösterilir.
5. Araştırmacı tarafından hazırlanan II. Pozisyonda 4. Parmak egzersizleri gösterip yaptırma (taklit) yöntemi ile çalışılır.
6. Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın bu ders için belirlenen bölümü küçük cümleler halinde taklide dayalı olarak çalışılır.

Ana Nokta:

Öğrencinin perdesiz bir çalgı olan udda doğru seslere basmak için sap tutuş tekniğini kavraması açısından önemlidir, udun kolon sistemini öğrendikten sonra pozisyon bilgisini daha kolay kavrayacağı düşünülebilir.

Yardımcı Noktalar:

1. Sap tutuşunun bileğin doğal yapısı dışında olması durumunda parmak baskılarının değişimi gözlemlenir, zorlukları üzerine konuşulur.
2. Çalgıdan daha “cızırtısız” ve temiz bir ton elde etmek için parmak baskı tekniğini kavraması açısından önemlidir.
3. II. Pozisyonda dördüncü parmağı kullanabilmek üzere çalışmalar yapar.

Kazanımlar:

1. Sap üzerinde hayali kolon sisteminin işleyişini kavrar.
2. I. Ve II. Pozisyonlarda sap üzerinde parmakların nasıl konumlandırılması gerektiğini kavrar.
3. Rast makamı dahilinde yapılan çalışmalarda II. Pozisyonda dördüncü parmağını kullanır.
4. Taklit yoluyla eser öğreniminin işleyişini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Bileğin yanlış hareketleri ile udun sapının tutulması neticesinde oluşabilecek problemler örneklenerek öğrencinin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Bu derste parmakların basmasındaki prensiplerin öğrenileceği söylenir ve sol el bileğinin doğal duruşu (Hiç kasmadan) ile sap tutuşunun nasıl olması gerektiği konusunda yapılacak çalışmaların ardından Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın belirlenen kısmının gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılacağı belirtilir.

Güdüleme:

Bu ders neticesinde sap üzerindeki parmak pozisyonlarına ve baskılarınızın temizliğine daha çok dikkat edeceğinizi düşünüyorum.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Kolon, perde, baskı, pozisyon, teknik gibi anahtar kelimeler üzerinde “soru-cevap” yöntemiyle bir konuşma gerçekleştirilir. Bu şekilde öğrencilerin ön bilgileri harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Udun sapı üzerinde kolon sistemi tarif edilir ve ud üzerinde gösterilir. (Tanrıkorur, 1970)

Fotoğraf 1.

2. ETKİNLİK

- 2.1 Birinci pozisyonda parmakların sap üzerine dizilişi gösterilir ve öğrencilerin denemeleri istenir.

Fotoğraf 2.

- 2.2 İkinci Pozisyonda parmakların sap üzerine dizilişi gösterilir ve öğrencilerin denemeleri istenir.

Fotoğraf 3.

3. ETKİNLİK

- 1- Parmakların basmasındaki prensipler anlatılır. Sol el birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü parmaklar sap üzerinde tellere basarken sapın arkasında kalan baş parmak, baskıları daha sağlam yapabilmek adına destekleyici olarak kullanılmalıdır. (Torun, 2000)
- 2- Sol ve sağ el bileklerini kasma eğiliminden uzak olmanın gerekliliği vurgulanır.

*Sol elde tele basan parmaklar -dördüncü parmak (serçe parmağı) hariç- doksan derecelik açı ile yani parmak ucuyla basmalıdır. (Torun, 2000) Parmak eklemleri hafifçe kırılıp teller üzerinde pençe görünümünde durmalıdır. Eklemler kırılmış vaziyette tele basarken parmakların orta boğumu dışarıdan köprüye benzetilebilir.

4. ETKİNLİK

II. pozisyonda dördüncü parmak kullanımı için aşağıdaki egzersiz gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılır. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 6.

*Çalışma esnasında otokontrol mekanizması ile kendinizi kasmadığınızdan emin olun.

Ara Özet:

Udda kolon sistemi, birinci ve ikinci pozisyonlarda parmakların nasıl konumlandırılması gerektiği, udun sap tutuşunda ve parmak baskılarında dikkat edilmesi gereken noktalar ile ikinci pozisyonda dördüncü parmağın kullanımı üzerine çalışmalar gerçekleştirildi.

Ara Geçiş:

Rast makamı dizisinde ikinci pozisyonda dördüncü parmak kullanılarak aşağıdaki egzersizler gösterip yaptırma yöntemiyle çalışılır.

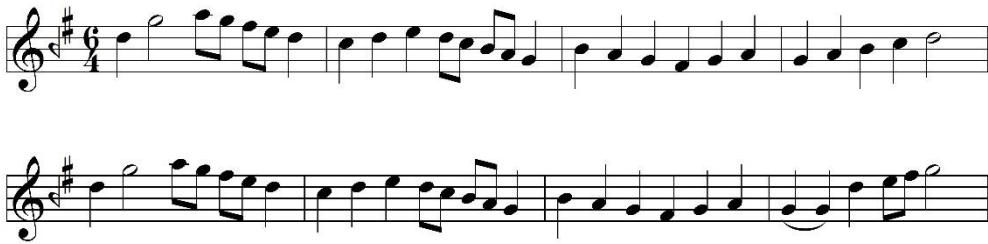

Nota 7.

*Diğer tartımlar için ilk portede verilen parmak numaraları geçerlidir. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

5. ETKİNLİK

Rast Şarkının belirlenen bölümü gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılır.

Nota 8.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet: Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Gdleme: Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan ıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir. Çalışma esnasında bilek ve kas hareketlerini otokontrol mekanizması ile incelediklerinde birçok fiziksel problemin önüne geçilebileceği bilgisi verilir.

Kapanış: Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapılıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEğERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 8. Kontrol Grubu Ders Planı 2. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Udda kolon sistemi (Tanrıkorur, 1970), Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu:

1. Udda kolon sistemi (Tanrıkorur, 1970), 1. Ve 2. Pozisyonlarda sol el parmak baskı çalışmaları ve edinilen teknik bilgilerin ud üzerinde uygulanması.
2. Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın belirlenen bölümünün ritmik okumaları ve solfej okumaları yapılarak çalışılması.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez V.)

Kaynaklar:

- 1- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 2- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)
- 3- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi
- 4- Cinuçen Tanrıkorur, Ud Metodu, Yayınlanmamış, İstanbul:1970

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, nota sehpası, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

1. Udun sap kısmındaki hayali kolon sistemi (Tanrıkorur, 1970), ud üzerinde uygulamalı olarak tarif edilir.
2. Kolon numaralarına göre sol elin dört parmağının sap üzerinde dizilişi gösterilir.
3. I. Ve II. Pozisyonlar parmakların bulunduğu konuma göre tarif edilir.
4. Sol el parmak baskısı tekniği ve sap tutuşunun parmak baskılarına etkileri gösterilir.
5. Araştırmacı tarafından hazırlanan II. Pozisyonda 4. Parmak egzersizleri ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından öğrencilere çalıştırılır.
6. Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın bu ders için belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından çalınır.

Ana Nokta:

Öğrencinin perdesiz bir çalgı olan udda doğru seslere basmak için sap tutuş tekniğini kavraması açısından önemlidir, udun kolon sistemini öğrendikten sonra pozisyon bilgisini daha kolay kavrayacağı düşünülebilir.

Yardımcı Noktalar:

1. Sap tutuşunun bileğin doğal yapısı dışında olması durumunda parmak baskılarının değişimi gözlemlenir, zorlukları üzerine konuşulur.
2. Çalgıdan daha “cızırtısız” ve temiz bir ton elde etmek için parmak baskı tekniğini kavraması açısından önemlidir.
3. II. Pozisyonda dördüncü parmağı kullanabilmek üzere çalışmalar yapar.

Kazanımlar:

1. Sap üzerinde hayali kolon sisteminin işleyişini kavrar.
2. I. Ve II. Pozisyonlarda sap üzerinde parmakların nasıl konumlandırılması gerektiğini kavrar.
3. Rast makamı dahilinde yapılan çalışmalarda II. Pozisyonda dördüncü parmağını kullanır.
4. Bu program dahilinde verilen her egzersizin, ritmik okuma ve solfej okuma çalışmalarının yapılması neticesinde öğrenci nota okumanın önemini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Bileğin yanlış hareketleri ile udun sapının tutulması neticesinde oluşabilecek problemler örneklenerek öğrencinin dikkati çekilmiş olur.

Hedeyten Haberdar Etme:

Bu derste parmakların basmasındaki prensiplerin öğrenileceği söylenir ve sol el bileğinin doğal duruşuyla (Hiç kasmadan) sap tutuşunun nasıl olması gerektiği konusunda yapılacak çalışmaların ardından Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın belirlenen kısmının notası yardımıyla çalışacağı söylenir.

Güdüleme:

Bu ders neticesinde sap üzerindeki parmak pozisyonlarına ve baskılarınızın temizliğine daha çok dikkat edeceğinizi düşünüyorum.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Kolon, perde, baskı, pozisyon, teknik gibi anahtar kelimeler üzerinde “soru-cevap” yöntemiyle bir konuşma gerçekleştirilir. Bu şekilde öğrencilerin ön bilgileri harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Udun sapı üzerinde kolon sistemi (Tanrıkorur, 1970) tarif edilir ve ud üzerinde gösterilir.

Fotoğraf 1.

2. ETKİNLİK

2.1 Birinci pozisyonda parmakların sap üzerine dizilişi gösterilir.

Fotoğraf 2.

3.2. İkinci Pozisyonda parmakların sap üzerine dizilişi gösterilir.

Fotoğraf 3.

3. ETKİNLİK

- 1- Parmakların basmasındaki prensipler anlatılır. Sol el birinci, ikinci, üçüncü ve dördüncü parmaklar sap üzerinde tellere basarken sapın arkasında kalan baş parmak, baskıları daha sağlam yapabilmek adına destekleyici olarak kullanılmalıdır. (Torun, M.)
- 2- Sol ve sağ el bileklerini kasma eğiliminden uzak olmanın gerekliliği vurgulanır.

*Sol elde tele basan parmaklar -dördüncü parmak (serçe parmağı) hariç- doksan derecelik açı ile yani parmak ucuyla basmalıdır. (Torun, M. 2000) Parmak eklemleri hafifçe kırılıp teller üzerinde pençe görünümünde durmalıdır. Eklemler kırılmış vaziyette tele basarken parmakların orta boğumunu köprüye benzetebiliriz.

4. ETKİNLİK

II. pozisyonda dördüncü parmak kullanımı için aşağıdaki egzersiz notası yardımıyla çalışılır. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 6.

*Çalışma esnasında otokontrol mekanizması ile kendinizi kasmadığınızdan emin olun.

Ara Özet:

Udda kolon sistemi, birinci ve ikinci pozisyonlarda parmakların nasıl konumlandırılması gerektiği, udun sap tutuşunda ve parmak baskılarında dikkat edilmesi gereken noktalar ile ikinci pozisyonda dördüncü parmağın kullanımı üzerine çalışmalar gerçekleştirildi.

Ara Geçiş:

Rast dizisinde ikinci pozisyonda dördüncü parmak kullanılarak aşağıdaki egzersizler ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından notaları yardımıyla çalınır.

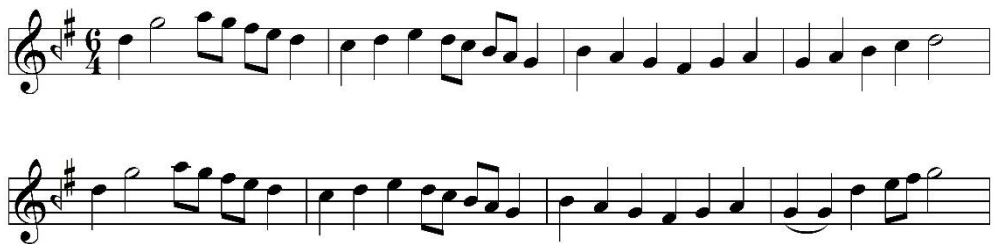

Nota 7.

*Diğer tartımlar için ilk portede verilen parmak numaraları geçerlidir. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

5. ETKİNLİK

Rast Şarkının belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından notası yardımıyla çalınır.

Nota 8.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdöleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceğı, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceğı, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceğı söylenebilir. Çalışma esnasında bilek ve kas hareketlerini otokontrol mekanizması ile incelediklerinde birçok fiziksel problemin önüne geçilebileceğı bilgisi verilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapılp ardından yeni konuların işleneceğı belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğı (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliğı (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütönlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 2

1. ETKİNLİK

Udun sapı üzerinde kolon sistemi

2. ETKİNLİK

2.1. Birinci pozisyonda parmakların sap üzerine dizilişi.

2.2. İkinci Pozisyonda parmakların sap üzerine dizilişi.

3. ETKİNLİK

I. pozisyonda dördüncü parmak kullanımı için aşağıdaki egzersiz notası yardımıyla çalışılır.

*Çalışma esnasında otokontrol mekanizması ile kendinizi kasmadığınızdan emin olun. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

4. ETKİNLİK

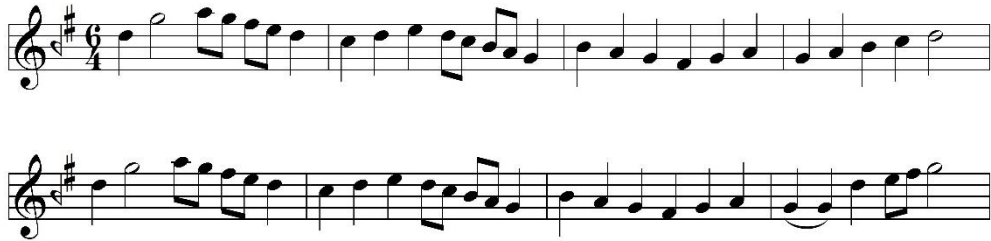
Rast dizisinde ikinci pozisyonda dördüncü parmak kullanılarak aşağıdaki egzersizler ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından notaları yardımıyla çalınır.

*Diğer tartaımlar için ilk portede verilen parmak numaraları geçerlidir. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

5. ETKİNLİK

Rast Şarkının belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumalarının ardından notası yardımıyla çalınır.

Ek. 10. Deney Grubu Ders Planı 3. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-Yaptırma Yöntemine Dayalı Ud Öğretimi

Sınıf: Deney Grubu Ud Öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Udda Pozisyon Bilgisi, Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu:

1. Udda pozisyon değişimleri, I. Ve II. Parmak pozisyonlarında rast dizisi kullanılarak araştırmacı tarafından yazılan etüt ve egzersizlerin çalışılması.
2. Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın belirlenen bölümünün gösterip yaptırma yöntemi ile çalışılması.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Anlatım, Gösterip-Yaptırma

Kaynaklar:

- 1- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

1. I. Ve II. Pozisyonlarda sap üzerinde parmakların duruşu gösterilir, öğrencilerin yapması istenir ve gözlemlenir.
2. Rast makamında bulunan segâh çeşnisinin yeden sesini kullanabilmek için II. Pozisyondan I. Pozisyona geçiş tarif edilir.
3. Pozisyon değiştirmede dikkat edilecek hususlar anlatılır. (Torun, M.)
4. I. Ve II. Pozisyonlar arası geçişler için araştırmacı tarafından yazılmış egzersizler gösterip yaptırma yöntemi ile taklide dayalı olarak çalışılır.
5. Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın bu ders için belirlenen bölümü küçük cümleler halinde taklide dayalı olarak çalışılır.

Ana Nokta:

Pozisyon geçişlerinde kopukluk olmadan temiz bir icra yapabilmenin önemini kavraması açısından önemlidir.

Yardımcı Nokta:

İcra esnasında öğrencinin kendini kasmaması gerektiği her etkinlik öncesinde belirtilir. Bu noktaya öğrencilerin dikkati çekilir.

Kazanımlar:

1. I.ve II. Pozisyonlardaki sesleri tanır.
2. Rast makamı içerisinde bulunan segâh çeşnisi için pozisyon geçişi yapılabileceğini kavrar.
3. Taklit yoluyla eser öğreniminin işleyişini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

Araştırmacı tarafından rast makamında taksim icra edilir. Pozisyon geçişlerinde kasıtlı olarak duraklamalar, takılmalar yapılır. Bu takılmalara yol açan etkenlerin neler olduğu üzerine konuşularak öğrencinin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Pozisyon geçişinin nasıl yapıldığını ve bu hususta dikkat edilmesi gereken noktaların öğrenileceği, pozisyon geçişlerine yönelik etüt ve egzersizlerle birlikte rast makamında şarkının “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” belirlenen bölümünün gösterip yaptırma yöntemine dayalı olarak çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

I. Ve II. Pozisyon geçişlerinde duraksama, takılma yaşamadan bir icra gerçekleştirebilmeye yönelik çalışmaların yapılacağı ve dikkatli çalışmaları neticesinde başarılı olabilecekleri söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Bir önceki dersin tekrarı yapılır. Araştırmacı tarafından yapılan taksim icrasında sol elin hareketlerini gözlemledikleri kadarıyla taklit etmeleri istenir. Pozisyon, kolon kavramları üzerinde konuşulur böylece ön bilgiler harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Pozisyon değiştirmede dikkat edilecek noktalar ud üzerinde örnekleri gösterilerek anlatılır.

“

- 1- Sol el, şekli bozulmadan sapa paralel doğrultuda hareket edip yeni pozisyona geçmeli.
- 2- Baş parmak, iki pozisyon arasındaki kolon farkı kadar kayar. (Mesela I.den II.ye geçerken bir kolon uzaklığı kadar.)
- 3- Baş parmağın bu kayması sırasında sapın arkasındaki dayandığı kısmı ile bastırmadan, hafifçe sapa sürtünerek hareket etmesi gerekir.
- 4- 1.,2.,3.,4. Parmaklar da kolon uzaklığı kadar (I.den II. pozisyona geçerken bir kolon uzaklığı kadar) kayıp yerlerini almalı.
- 5- Yeni pozisyona geçişte 1.,2.,3.,4. Parmaklar arası ne fazla açılmalı ne de kapanmalı. Her parmak yeni pozisyonda kendi kolonu hizasında hazır durmalıdır.
- 6- Ud sapında perde bağı olmadığından her seste olduğu gibi yeni pozisyonadaki ilk seste de tam yerine basmak gerekir.
- 7- Bulunan bu ilk sestten sonraki yeni pozisyon seslerinin de yerinde olmaları, yeni pozisyonda 1.,2.,3.,4. Parmakların yeni durumlarına bağlıdır. Sap üzerinde belli noktalardan aranan seslerin çıktığı düşünülüp, basılmakta olan sese göre, yeni gelecek sesin ne kadar uzaklıkta olduğu gözle kestirilmeli. (Torun, 2000b: 143)

“

2. ETKİNLİK

Rast makamı içerisindeki segâh çeşnisi için pozisyon geçişi çalışması yapılır.

Nota 9.

Ara Özet:

Parmakların sap üzerinde konumlandırılışı, pozisyon değiştirirken dikkat etmemiz gereken hususları, Segâh makamının yeden sesi kullanımında pozisyon değiştirme çalışması yapıldı.

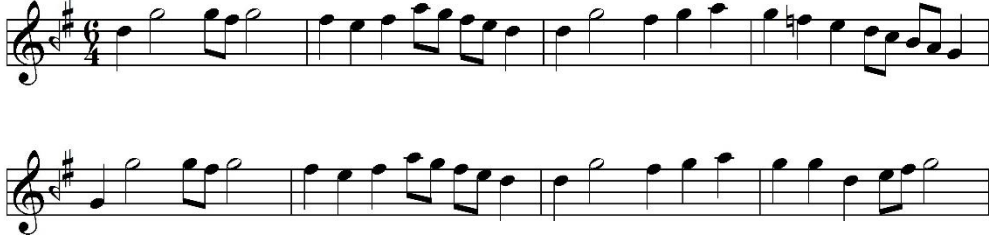
Ara Geçiş

Araştırmacı tarafından hazırlanan I. Ve II. Pozisyonlarda geçiş çalışması tekrar edilir.

3. ETKİNLİK

Rast makamında yürük semai'nin belirlenen bölümü çalışılır.

(Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Nota 10.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıldıktan sonra yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 11. Kontrol Grubu Ders Planı 3. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota Merkezli Ud Öğretimi.

Sınıf: Kontrol Grubu Ud Öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Udda Pozisyon Bilgisi, Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu:

1. Udda pozisyon değişimleri, I. Ve II. Parmak pozisyonlarında rast dizisi kullanılarak araştırmacı tarafından yazılan etüt ve egzersizlerin çalışılması.
2. Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın belirlenen bölümünün ritmik okuma ve solfej okumalarıyla çalışılması.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez V.)

Kaynaklar:

- 1- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, nota sehpası, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

1. I. Ve II. Pozisyonlarda sap üzerinde parmakların duruşu gösterilir, öğrencilerin yapması istenir ve gözlemlenir.
2. Rast makamında bulunan segâh çeşnisinin yeden sesini kullanabilmek için II. Pozisyondan I. Pozisyona geçiş tarif edilir.
3. Pozisyon değiştirmede dikkat edilecek hususlar anlatılır. (Torun, M.)
4. I. Ve II. Pozisyonlar arası geçişler için araştırmacı tarafından yazılmış egzersizler notaları aracılığıyla çalışılır.
5. Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın bu ders için belirlenen bölümü notası aracılığıyla küçük cümleler halinde çalışılır.

Ana Nokta:

Pozisyon geçişlerinde kopukluk olmadan temiz bir icra yapabilmenin önemini kavraması açısından önemlidir.

Yardımcı Nokta:

İcra esnasında öğrencinin kendini kasmaması gerektiği her etkinlik öncesinde belirtilir. Bu noktaya öğrencilerin dikkati çekilir.

Kazanımlar:

1. I.ve II. Pozisyonlardaki sesleri tanır.
2. Rast makamı içerisinde bulunan segâh çeşnisi için pozisyon geçişi yapılabileceğini kavrar.
3. Nota okuyabilmenin müzik icrasındaki önemini anlar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

Araştırmacı tarafından rast makamında taksim icra edilir. Pozisyon geçişlerinde kasıtlı olarak duraklamalar, takılmalar yapılır. Bu takımlara yol açan etkenlerin neler olduğu üzerine konuşularak öğrencinin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Pozisyon geçişinin nasıl yapıldığını ve bu hususta dikkat edilmesi gereken noktaların öğrenileceği, pozisyon geçişlerine yönelik etüt ve egzersizlerle birlikte rast makamında şarkının “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” belirlenen bölümünün notası aracılığıyla çalışılacağı söylenebilir.

Güdüleme:

I. Ve II. Pozisyon geçişlerinde duraksama, takılma yaşamadan bir icra gerçekleştirebilmeye yönelik çalışmaların yapılacağı ve dikkatli çalışmaları neticesinde başarılı olabilecekleri söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Bir önceki dersin tekrarı yapılır. Pozisyon, kolon kavramları üzerinde konuşulur böylece ön bilgiler harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Pozisyon değiştirmede dikkat edilecek noktalar ud üzerinde örnekleri gösterilerek anlatılır.

“

- 1- Sol el, şekli bozulmadan sapa paralel doğrultuda hareket edip yeni pozisyona geçmeli. (Torun, Mutlu)
- 2- Baş parmak, iki pozisyon arasındaki kolon farkı kadar kayar. (Mesela I.den II.ye geçerken bir kolon uzaklığı kadar.)
- 3- Baş parmağın bu kayması sırasında sapın arkasındaki dayandığı kısmı ile bastırmadan, hafifçe sapa sürtünerek hareket etmesi gerekir.
- 4- 1.,2.,3.,4. Parmaklar da kolon uzaklığı kadar (I.den II. pozisyona geçerken bir kolon uzaklığı kadar) kayıp yerlerini almalı.
- 5- Yeni pozisyona geçişte 1.,2.,3.,4. Parmaklar arası ne fazla açılmalı ne de kapanmalı. Her parmak yeni pozisyonda kendi kolonu hizasında hazır durmalıdır.
- 6- Ud sapında perde bağı olmadığından her seste olduğu gibi yeni pozisyondaki ilk seste de tam yerine basmak gerekir.
- 7- Bulunan bu ilk sestten sonraki yeni pozisyon seslerinin de yerinde olmaları, yeni pozisyonda 1.,2.,3.,4. Parmakların yeni durumlarına bağlıdır. Sap üzerinde belli noktalardan aranan seslerin çıktığı düşünülüp, basılmakta olan sese göre, yeni gelecek sesin ne kadar uzaklıkta olduğu gözle kestirilmeli. (Torun, 2000b: 143)

”

2. ETKİNLİK

Rast makamı içerisindeki segâh çeşnisi için pozisyon geçişi çalışması yapılır.

Nota 9.

Ara Özet:

Parmakların sap üzerinde konumlandırılışı, pozisyon değiştirirken dikkat etmemiz gereken hususları, Segâh makamının yeden sesi kullanımında pozisyon değiştirme çalışması yapıldı.

Ara Geçiş

Araştırmacı tarafından hazırlanan I. Ve II. Pozisyonlarda geçiş çalışması tekrar edilir.

3. ETKİNLİK

Rast makamında yürük semainin belirlenen bölümü çalışılır.

(Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Nota 10.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

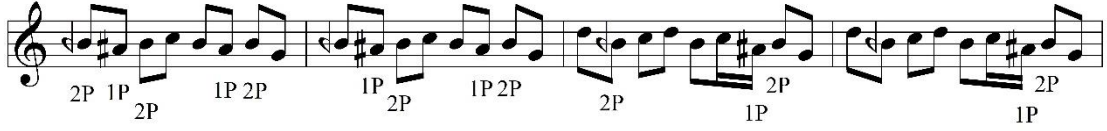
E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 12. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 3. Hafta

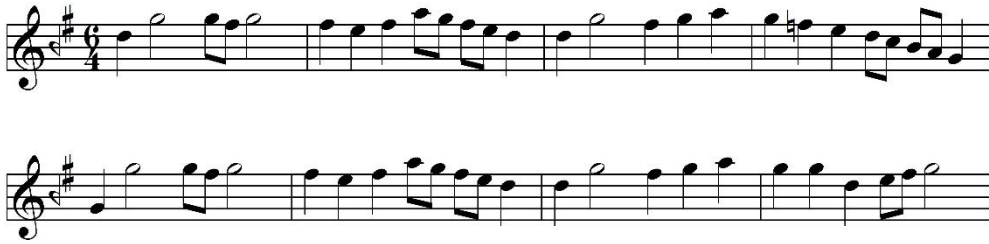
1. ETKİNLİK

Rast makamı içerisindeki segâh çeşnisi için pozisyon geçişi çalışması yapılır.

2. ETKİNLİK

Rast makamında yürük semainin belirlenen bölümü çalışılır. (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Ek. 13. Deney Grubu Ders Planı 4. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-yaptırma yöntemine dayalı ud öğretimi

Sınıf: Deney grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Rast makamı perde baskıları, Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu: Udda perde sistemi, Rast makamı içerisindeki “segâh” ve “evç” perdelerinin makam seyrinin inicilik çıkıcılık durumuna göre kullanımı.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez V.)

Kaynaklar:

- 1- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Uddaki sesler hakkında (sap üzerinde kolonlara denk gelen seslerin yerleri) kısaca konu anlatımı yapılır.
- 2- Tizlik ve peslik kavramlarının tanımı yapılır.
- 3- Türk Musikisi’nde perde kavramı açıklanır.
- 4- Rast makamı perdeleri araştırmacının yaptığı taksim örneği üzerinde incelenir. Evç ve segâh perdeleri taksim içerisinde belirgin olarak kullanılır.
- 5- Doğru perdeyi bulmak için akordun önemi ve sol el parmak baskısında küçük kaydırmalar yapılabileceği vurgulanır.
- 6- Rast makamı dizisi üzerinde araştırmacı tarafından hazırlanan etütler çalışılır.
- 7- Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) adlı eserin bu ders için belirlenen bölümü gösterip yaptırma yöntemiyle taklide dayalı olarak çalışılır.

Ana Nokta:

Ud icrasında perde baskısının önemini kavrar.

Yardımcı Nokta:

Rast makamı üzerinden yapılan incelemede segâh ve evç perdelerinin kullanımını meşk eder.

Kazanımlar:

- 1- “Perde” kavramını teorik olarak anlar.
- 2- Doğru perde basma hassasiyeti gösterir.
- 3- Rast makamı icrası içerisinde segâh ve evç perdelerinin kullanımına dikkat eder.
- 4- Akordun icradaki önemini kavrar.
- 5- Taklit yoluyla eser öğretimi hakkında bilgi sahibi olur.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Araştırmacı tarafından rast makamı kullanılarak taksim formunda bir icra yapılır. Öğrencilerin perdelerle olan farkındalığı gözlenir.

Hedeften Haberdar Etme:

Udun perde sisteminin ve rast makamı içerisindeki “segâh- evç” perdelerinin seyrin inicilik çıkıcılık durumuna göre kullanımının çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

Yapılan çalışmalar neticesinde daha dinlenilebilir icralar gerçekleştirilebileceği, musikide seslerin doğruluğunun, perde baskılarının temizliğinin (parlak, cızırtısız...) öneminin anlaşılabileceği söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Parmak kaydırma nedir, musikimizde perde nedir? Gibi sorular ile ön bilgiler harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Perde baskılarına dikkat ederek rast makamı dizisi seslendirilir.

Nota 11.

2. ETKİNLİK

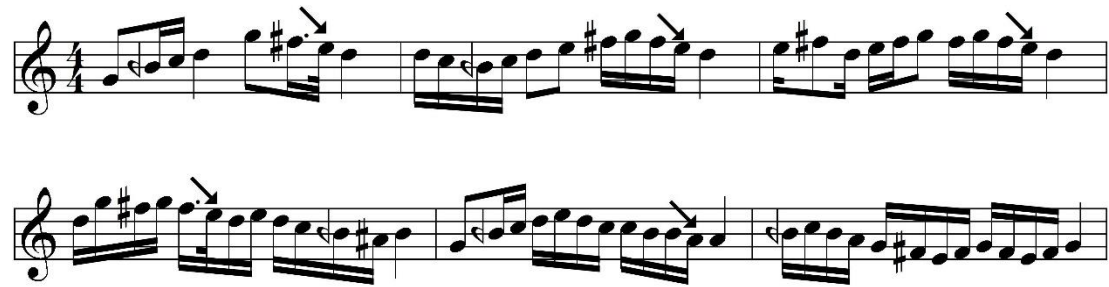
Rast makamında segâh perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt çalışılır. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

Nota 12.

3. ETKİNLİK

Rast makamında evç perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt çalışılır. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

Nota 13.

Ara Özet:

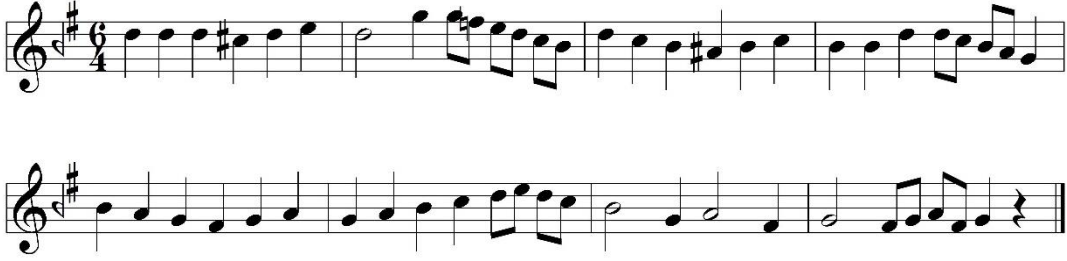
Yapılan etkinlikler araştırmacı tarafından tekrar edilir.

Ara Geçiş:

Rast dizisi, perde baskılarına dikkat edilerek tekrar çalışılır.

4. ETKİNLİK

Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın belirlenen bölümü çalışılır ve eserin tamamı tekrar edilir.

Nota 14.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapılıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 14. Kontrol Grubu Ders Planı 4. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi.

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Rast makamı perde baskıları, Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)

Konu: Udda perde sistemi, Rast makamı içerisindeki “segâh” ve “evç” perdelerinin makam seyrinin inicilik çıkıcılık durumuna göre kullanımı.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 2- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)
- 3- Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kâğıdı, Rast Şarkı, Yüzündür Cihanı Münevver Eden, Demirbaş No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, nota sehpası, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Uddaki sesler hakkında (sap üzerinde kolonlara denk gelen seslerin yerleri) kısaca konu anlatımı yapılır.
- 2- Tizlik ve pestlik kavramlarının tanımı yapılır.
- 3- Musikimizde perde kavramı açıklanır.
- 4- Rast makamı perdeleri araştırmacının yaptığı taksim örneği üzerinde incelenir. Evç ve segâh perdeleri taksim içerisinde belirgin olarak kullanılır.
- 5- Doğru perdeyi bulmak için akordun önemi ve sol el parmak baskısında küçük kaydırmalar yapılabileceği vurgulanır.
- 6- Rast makamı dizisi üzerinde araştırmacı tarafından hazırlanan etütler çalışılır.
- 7- Rast şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) adlı eserin bu ders için belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumaları ardından notası aracılığıyla çalışılır.

Ana Nokta:

Ud icrasında perde baskısı mefhumunun önemini kavrar.

Yardımcı Nokta:

Rast makamı üzerinden yapılan incelemede segâh ve evç perdelerinin kullanımını kavrar.

Kazanımlar:

- 1- “Perde” kavramını teorik olarak anlar.
- 2- Doğru perde basma hassasiyeti gösterir.
- 3- Rast makamı icrası içerisinde segâh ve evç perdelerinin kullanımına dikkat eder.
- 4- Akordun icradaki önemini kavrar.
- 5- Nota okumanın müzik icrasındaki önemini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Araştırmacı tarafından rast makamında taksim formu ile bir icra yapılır. Öğrencilerin perdelere olan farkındalığı gözlenir.

Hedeften Haberdar Etme:

Udda perde sistemi ve rast makamı içerisindeki “segâh- evç” perdelerinin seyrin inicilik çıkıcılık durumuna göre kullanımının çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

Yapılan çalışmalar neticesinde daha dinlenilebilir icralar gerçekleştirilebileceği, musikide seslerin doğruluğunun, perde baskılarının temizliğinin (parlak, cızırtısız...) öneminin anlaşılabilceği söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Parmak kaydırma nedir, musikimizde perde nedir? Gibi sorular ile ön bilgiler harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Perde baskılarına dikkat ederek rast makamı dizisi seslendirilir.

Nota 11.

2. ETKİNLİK

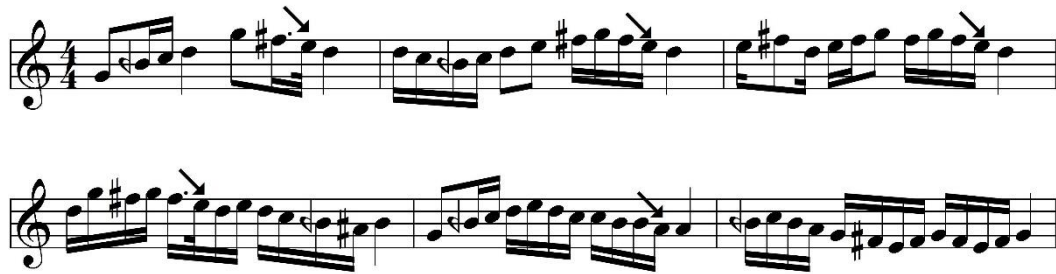
Rast makamında “segâh” perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt çalışılır. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

Nota 12.

3. ETKİNLİK

Rast makamında “evç” perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt çalışılır. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

Nota 13.

Ara Özet:

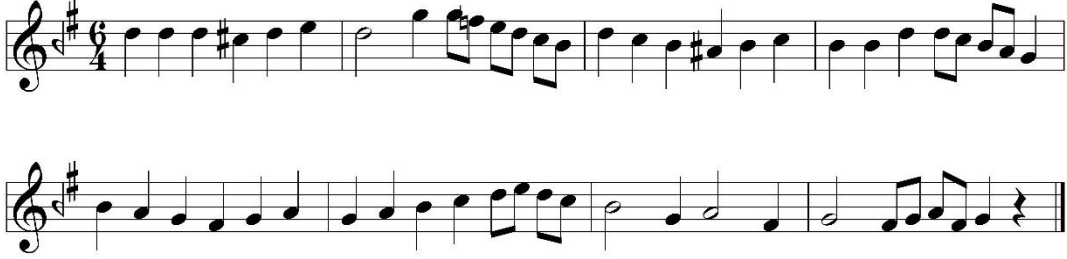
Yapılan etkinlikler araştırmacı tarafından tekrar edilir.

Ara Geçiş

Rast dizisi, perde baskılarına dikkat edilerek tekrar çalışılır.

4. ETKİNLİK

Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)’nın belirlenen bölümü çalışılır ve eserin tamamı tekrar edilir.

Nota 14.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapılıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkının çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 15. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 4. Hafta

1. ETKİNLİK

Perde baskılarına dikkat ederek rast makamı dizisi seslendirilir.

2. ETKİNLİK

Rast makamında segâh perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt çalışılır.

(Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

3. ETKİNLİK

Rast makamında evç perdesi kullanımı için araştırmacı tarafından yazılan etüt çalışılır.

(Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

4. ETKİNLİK

Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden)'nın belirlenen bölümü çalışılır ve eserin tamamı tekrar edilir.

Ek. 16. Deney Grubu Ders Planı 5. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-yaptırma yöntemine dayalı ud öğretimi

Sınıf: Deney grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Udda parmak vurma tekniği ile çarpma uygulamaları, Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)

Konu: Rast makamı perde baskılarına uygun parmak vurma²⁴ çalışmaları, Rast makamında yürük semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin çalışılması

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)
- 4- Arif Sağ; Erdal Erzincan, Bağlama Metodu, Bağlama Düzeni Cilt 1: Alıştırmalar ve Repertuar, Ankara: Pan Yayıncılık. (2017)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Açık tellerde parmak vurma tekniğinin nasıl uygulanacağı gösterilir.
- 2- Hüseyini- acem (mi- fa), hüseyini- evç (mi- fa#), hüseyini- gerdaniye (mi- sol) aralıklarında parmak vurma tekniği uygulanır. Öğrencilerden yapmaları istenir.
- 3- Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışmaları yapılır.
- 4- Rast makamında yürük semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese) çalışılır.

Ana Nokta:

Ud icrasında parmak vurma tekniği ile süsleme yapmayı kavrar.

²⁴ Parmak Vurma: Üzerine geldiği sesin, mızrap kullanmadan parmakla vurularak elde edileceğini ifade eder. (Sağ; Erzincan, 2017: 19)

Yardımcı Noktalar:

- 1- Bir eseri yalın halde icra etmekle süslemeli olarak icra etmenin arasındaki farkı görür.
- 2- Süsleme yaparken parmak vurma ve parmak baskısı ile ilgili teknik bilgilerin öğrenilmesi açısından önemlidir.

Kazanımlar:

- 1- Parmak vurma çalışmaları ile perde baskısını süslemeyi kavrar.
- 2- Taklit yoluyla eser öğreniminin işleyişini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Araştırmacı tarafından rast makamında yapılan taksim icrasında parmak vurma tekniği ile süsleme uygulamaları belirgin olarak gösterilir. Böylece öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeyten Haberdar Etme:

Parmak vurma tekniğiyle süsleme çalışmalarının yapılacağı söylenir.

Güdüleme:

Bu ders neticesinde eserleri parmak vurma tekniğini kullanarak süslemeli olarak çalabilecekleri söylenebilir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Mızrap kullanmadan sap üzerinde hüseyini perdesine kuvvetlice baskı uygulanır. Mızrapsız olarak ses elde etme üzerine öğrenciler düşünmeye sevk edilir. Ön bilgiler harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

Udun açık tellerinde parmak vurma tekniği uygulanır. Ok işaretleri mızrapın yönünü "v" sembolü ise mızrap kullanmadan yalnızca rakamla belirtilen parmağın o sese vurulacağını gösterir. "1" rakamı bu etkinlikte birinci parmağın mızrap vuruşu kullanılmaksızın yalnızca baskı uygulaması gerektiğini ifade eder. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

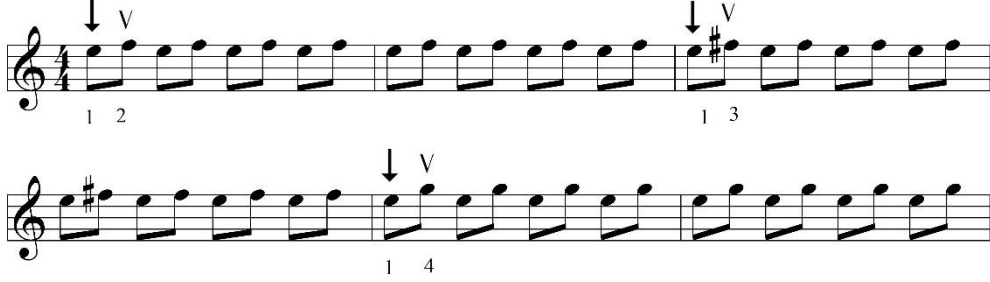
Nota 15.

2. ETKİNLİK

Baskı ile elde edilen hüseyini perdesi üzerinde parmak vurma çalışmaları yapılır. Hüseyini perdesine birince parmak sabit şekilde basılırken üst mızrap vuruşu kullanılır.

Uzayan sese sırasıyla ikinci, üçüncü ve dördüncü parmak vuruş uygulaması eklenir. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 16

Ara Özet:

Udun açık tellerinde ve baskı ile elde edilen seslerde parmak vurma tekniğinin nasıl uygulandığı araştırmacı tarafından kısaca tekrar edilir örnekleriyle gösterilir.

Ara Geçiş:

Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışmaları yapılır.

Nota 17.

*Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü gösterip yaptırma yöntemi ile taklide dayalı olarak çalışılır.

Nota 18.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese” isimli rast yürük semâinin çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 17. Kontrol Grubu Ders Planı 5. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi.

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Udda parmak vurma tekniği, Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)

Konu: Rast makamı perde baskılarına uygun parmak vurma²⁵ çalışmaları, Rast makamında yürük semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin çalışılması

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)
- 4- Arif Sağ; Erdal Erzincan, Bağlama Metodu, Bağlama Düzeni Cilt 1: Alıştırmalar ve Repertuar, Ankara: Pan Yayıncılık. (2017)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, nota sehpası, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Açık tellerde parmak vurma tekniğinin nasıl uygulanacağı gösterilir.
- 2- Hüseyini- acem (mi- fa), hüseyini- evç (mi- fa#), hüseyini- gerdaniye (mi- sol) aralıklarında parmak vurma tekniği uygulanır. Öğrencilerden yapmaları istenir.
- 3- Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışmaları yapılır.
- 4- Rast makamında yürük semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese) çalışılır.

Ana Nokta:

Ud icrasında parmak vurma tekniği ile süsleme yapmayı kavrar.

²⁵ Parmak Vurma: Üzerine geldiği sesin, mızrap kullanmadan parmakla vurularak elde edileceğini ifade eder. (Sağ; Erzincan, 2017: 19)

Yardımcı Noktalar:

- 1- Bir eseri yalın halde icra etmekle süslemeli olarak icra etmenin arasındaki farkı görür.
- 2- Süsleme yaparken parmak vurma tekniği ve parmak baskısı ile ilgili teknik bilgilerin öğrenilmesi açısından önemlidir.

Kazanımlar:

- 1- Parmak vurma çalışmaları ile perde baskısını süslemeyi kavrar.
- 2- Nota okumanın müzik icrası içerisindeki önemini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Araştırmacı tarafından rast makamında yapılan taksim icrasında parmak vurma ile süsleme uygulamaları belirgin olarak gösterilir. Böylece öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeyten Haberdar Etme:

Parmak vurma tekniğiyle süsleme çalışmalarının yapılacağı söylenir.

Güdüleme:

Bu ders neticesinde eserleri parmak vurma tekniğini kullanarak süslemeli olarak çalabilecekleri söylenebilir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

Mızrap kullanmadan sap üzerinde hüseyini perdesine kuvvetlice baskı uygulanır. Mızrapsız olarak ses elde etme üzerine öğrenciler düşünmeye sevk edilir. Ön bilgiler harekete geçirilmiş olur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

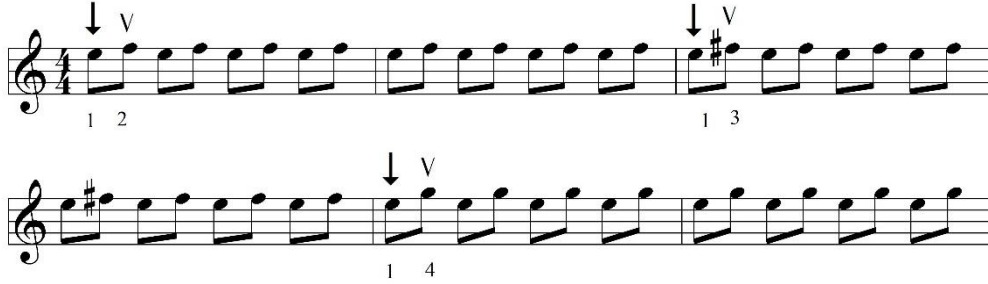
Udun açık tellerinde parmak vurma tekniği uygulanır. Ok işaretleri mızrabın yönünü “V” sembolü ise mızrap kullanmadan yalnızca rakamla belirtilen parmağın o sese vurulacağını gösterir. “1” rakamı bu etkinlikte birinci parmağın mızrap vuruşu kullanılmaksızın yalnızca baskı uygulaması gerektiğini ifade eder. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 15.

2. ETKİNLİK

Baskı ile elde edilen hüseyini perdesi üzerinde parmak vurma çalışmaları yapılır. Hüseyini perdesine birince parmak sabit şekilde basılırken üst mızrap vuruşu kullanılır. Uzayan sese sırasıyla ikinci, üçüncü ve dördüncü parmak vuruşu uygulaması eklenir. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 16.

Ara Özet:

Udun açık tellerinde ve baskı ile elde edilen seslerde parmak vurma tekniğinin nasıl uygulandığı araştırmacı tarafından kısaca tekrar edilir.

Ara Geçiş

Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışmaları yapılır.

Nota 17.

*Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumaları ardından notası aracılığıyla çalışılır.

Nota 18.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

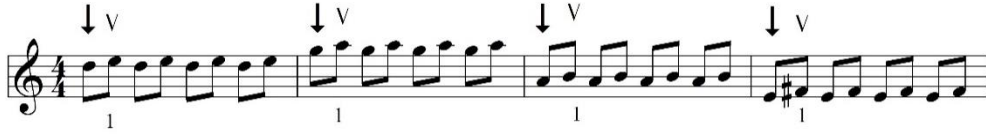
E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese” isimli rast yürük semâinin çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 18. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 5. Hafta

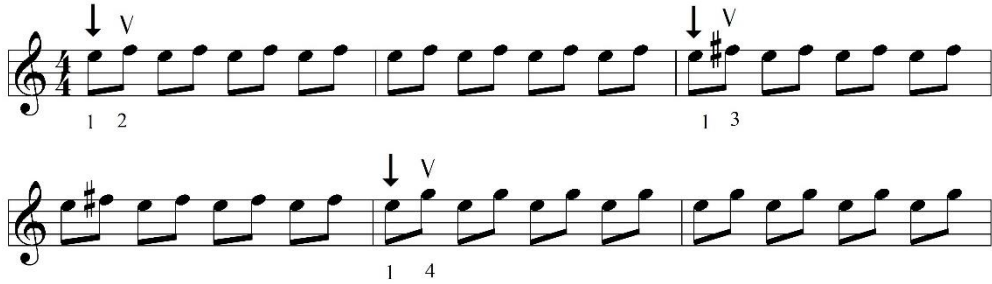
1. ETKİNLİK

Udun açık tellerinde parmak vurma tekniği uygulanır. Ok işaretleri mızrabın yönünü “V” sembolü ise mızrap kullanmadan yalnızca rakamla belirtilen parmağın o sese vurulacağını gösterir. “1” rakamı bu etkinlikte birinci parmağın mızrap vuruşu kullanılmaksızın yalnızca baskı uygulaması gerektiğini ifade eder. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

2. ETKİNLİK

Baskı ile elde edilen hüseyini perdesi üzerinde parmak vurma çalışmaları yapılır. Hüseyini perdesine birince parmak sabit şekilde basılırken üst mızrap vuruşu kullanılır. Uzayan sese sırasıyla ikinci, üçüncü ve dördüncü parmak vuruş uygulaması eklenir.

3. ETKİNLİK

Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışmaları yapılır. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

4. ETKİNLİK

Rast Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclise Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü ritmik okuma ve solfej okumaları ardından notası aracılığıyla çalışılır.

Ek. 19. Deney Grubu Ders Planı 6. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-yaptırma yöntemine dayalı ud öğretimi

Sınıf: Deney grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Müzikte dinamik uygulamaları, Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)

Konu: Ud icrasında dinamik uygulamaları (Seslerin zayıf kuvvette, orta kuvvette ve kuvvetli şekilde duyurulabilmesi).

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez V.)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpa, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Dinamik terimleri tanımlanır.
- 2- Araştırmacı tarafından hazırlanan dinamik çalışmaları gösterip yaptırma yöntemine dayalı olarak öğrencilere çalıştırılır.
- 3- Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) dinamik uygulamaları kullanılarak çalışılır.
- 4- Rast makamında yürük semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü çalışılır.

Ana Nokta:

Öğrencinin icra etmek istediği eser üzerinde yorum kabiliyeti kazanması hususunda önemlidir.

Yardımcı Noktalar:

- 1- Mızrap vuruşunun kuvveti nispetince uddan çıkan sesin yüksekliğinin değiştiği fark edilir.
- 2- Uddan ton çıkartma noktasında üst mızrap vuruşunun alt mızrap vuruşuna göre daha kuvvetli olduğu gözlemlenir.

Kazanımlar:

- 1- Daha dolgun bir ton için mızrabı kapaktaki kafesler arasında ve mızraplık üzerinde vurması gerektiğini anlar.
- 2- İcrada dinamik çalışmalarıyla ifade gücü gelişebilir.
- 3- Mızrap vuruşlarının uddan çıkan tona etki ettiğini anlar.
- 4- Taklide dayalı eser öğretimi hakkında bilgi sahibi olur.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Rast Şarkı ve Rast Yürük Semâi araştırmacı tarafından dinamik uygulamaları ile icra edilir. Böylece öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeyten Haberdar Etme:

Müzikte dinamik uygulamalarının çalışılacağı söylenir. Dinamik terimlerinin tanımı yapılır.

Güdüleme:

Yapılan çalışmalar neticesinde daha dinlenilebilir icralar gerçekleştirilebileceği söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

İlk dersteki çalışmalar hatırlatılır. Mızrabın tutuşu ve vuruşu üzerine konuşulur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

II. pozisyonda rast makamı dizisi zayıf kuvvette başlanarak çalınır. Mızrap vuruşları kuvvetlendirilerek çalışmaya devam edilir.

2. ETKİNLİK

“Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkı dinamik uygulamaları gösterilerek çalışılır.

Nota 20.

Ara Özet:

Mızrap vuruşunun kuvveti nispetince uddan çıkan sesin zayıf kuvvette, orta kuvvette ve kuvvetli şekilde duyurulabileceği, uddan ton çıkartma noktasında üst mızrap vuruşunun alt mızrap vuruşuna göre daha kuvvetlice yapılabildiği, daha dolgun bir ton için mızrabın udun kapağı üzerinde kafesler ve mızraplık arasında vurulması gerektiği konuları tekrar belirtilir.

Ara Geçiş:

Araştırmacı tarafından rast makamı kullanılarak taksim formunda bir icra yapılır. İcra esnasında dinamik uygulamaları gösterilir ve öğrencilerin gözlemlemesi istenir.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclise Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü çalışılır.

Nota 21.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Gelse O Şûh Meclîse Naz’ü Tegâfûl Eylese” isimli rast yürük semâinin çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 20. Kontrol Grubu Ders Planı 6. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Müzikte dinamik uygulamaları, Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)

Konu: Ud icrasında dinamik çalışmaları (Seslerin zayıf kuvvette, orta kuvvette ve kuvvetli şekilde duyurulabilmesi).

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, nota sehpası, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Müzikte dinamik terimlerinin tanımı yapılır.
- 2- Araştırmacı tarafından hazırlanan dinamik uygulama çalışmaları ritmik okuma ve solfej okumaları ardından notası aracılığıyla çalışılır.
- 3- Rast Şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) dinamik uygulamaları kullanılarak çalışılır.
- 4- Rast makamında yürük semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü çalışılır.

Ana Nokta:

Öğrencinin icra etmek istediği eser üzerinde yorum kabiliyeti kazanması hususunda önemlidir.

Yardımcı Noktalar:

- 1- Mızrap vuruşunun kuvveti nispetince uddan çıkan sesin yüksekliğinin değiştiği fark edilir.
- 2- Uddan ton çıkartma noktasında üst mızrap vuruşunun alt mızrap vuruşuna göre daha kuvvetli olduğu gözlemlenir.

Kazanımlar:

- 1- Daha dolgun bir ton için mızrabı kapaktaki kafesler arasında ve mızraplık üzerinde vurması gerektiğini anlar.
- 2- İcrada dinamik çalışmalarıyla ifade gücü gelişebilir.
- 3- Mızrap vuruşlarının uddan çıkan tona etki ettiğini anlar.
- 4- Nota okumanın müzik icrası içerisindeki önemini kavrar.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

Rast Şarkı ve Rast Yürük Semâi araştırmacı tarafından dinamik uygulamaları ile icra edilir. Böylece öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Müzikte dinamik uygulamalarının çalışılacağı söylenir. Dinamik terimlerinin tanımı yapılır.

Güdüleme:

Yapılan çalışmalar neticesinde daha dinlenilebilir icralar gerçekleştirilebileceği söylenir.

Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

İlk dersteki çalışmalar hatırlatılır. Mızrabın tutuşu ve vuruşu üzerine konuşulur.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ**1. ETKİNLİK**

II. pozisyonda rast dizisi zayıf kuvvette başlanarak çalınır. Mızrap vuruşları kuvvetlendirilerek çalışmaya devam edilir.

2. ETKİNLİK

“Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkı dinamik uygulamaları gösterilerek çalınır.

Nota 20.

Ara Özet:

Mızrap vuruşunun kuvveti nispetince uddan çıkan sesin zayıf kuvvette, orta kuvvette ve kuvvetli şekilde duyurulabileceği, uddan ton çıkartma noktasında üst mızrap vuruşunun alt mızrap vuruşuna göre daha kuvvetlice yapılabileceği, daha dolgun bir ton için mızrabın udun kapağı üzerinde kafesler ve mızraplık arasında vurulması gerektiği konuları tekrar belirtilir.

Ara Geçiş:

Araştırmacı tarafından rast makamı kullanılarak taksim formunda bir icra yapılır. İcra esnasında dinamik uygulamaları kullanılır ve öğrencilerin gözlemlemesi istenir.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclise Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü çalışılır.

Nota 21.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

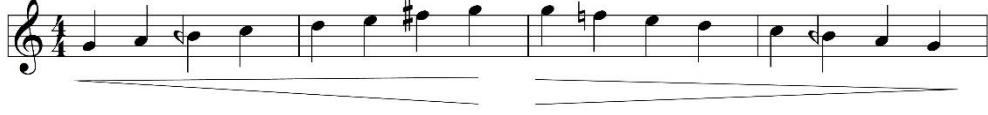
E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Gelse O Şûh Meclîse Naz’ü Tegâfûl Eylese” isimli rast yürük semâinin çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 21. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 6. Hafta

1. ETKİNLİK

İkinci pozisyonda rast dizisi zayıf kuvvette başlanarak çalınır. Mızrap vuruşları kuvvetlendirilerek çalışmaya devam edilir.

2. ETKİNLİK

“Yüzündür Cihanı Münevver Eden” isimli rast şarkı dinamik uygulamaları gösterilerek çalınır.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclise Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü çalışılır.

Ek. 22. Deney Grubu Ders Planı 7. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-yaptırma yöntemine dayalı ud öğretimi

Sınıf: Deney grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Müzik icrasında ritmik bütünlük, Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü

Konu:

- 1- Udda mızrap kaydırma tekniği (Torun, 2000: 251)
- 2- Eser icrasında ritmik bütünlük.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemli.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Bir müzik eserini kopuk kopuk çaldığımızda dinleyici üzerinde bıraktığı izlenimin öğrenciler ile konuşulması.
- 2- Ritmik bütünlük içinde icra konusunun eser icrası örneği üzerinden öğrencilere kısaca açıklanması.
- 3- İcra esnasındaki ters mızrap hareketlerinin, mızrap takılmalarının ritmi bozması, bunların icraya olumsuz yansımalarının açıklanıp örneklenmesi ve bu gibi durumlara karşın çözüm önerilerinin sunulması.
- 4- Mızrap kaydırma tekniğinin örneklenmesi ve rast makamı icrasında kullanılması.
- 5- Araştırmacı tarafından yazılan egzersizlerin çalışılması.
- 6- Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümünün çalışılması.

Ana Nokta:

Çalım sırasında kopukluklar yaşamadan bir müzik icrası yapabilmek adına önemlidir.

Yardımcı Nokta:

Kaslarda bir kasılma olmadan bileği rahat tutarak mızrap kullanımının önemi kavranır. Mızrap kaydırma tekniğinin, kullanımı uygun olan yerlerde sağladığı kolaylık gözlemlenir.

Kazanımlar:

- 1- Çalım sırasında kopukluklar yaşamadan müzik icrası yapabilmenin önemini kavrar.
- 2- Kaslarda bir kasılma olmadan bileği rahat tutarak mızrap kullanımının önemini kavrar.
- 3- Kullanımı uygun olan yerlerde mızrap kaydırma tekniğini uygular.
- 4- Gösterip yaptırma yöntemi ile taklide dayalı ud öğretimi konusunda bilgi sahibi olur.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

Araştırmacı tarafından rast eserlerin icrası gerçekleştirilir. İcra esnasında kasıtlı olarak ritimde aksaklıklar takılmalar gösterilir. Ayrıca eserler içerisinde uygun yerlerde mızrap kaydırma (Torun, 2000: 251) tekniği belirgin olarak gösterilir böylece öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Müzik icrasında ritmik bütünlük konusu ve bunun yanında mızrap kaydırma tekniğinin çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

Bu bilgiler ışığında elde edilecek kazanımlar öğrencilere açıklanır.

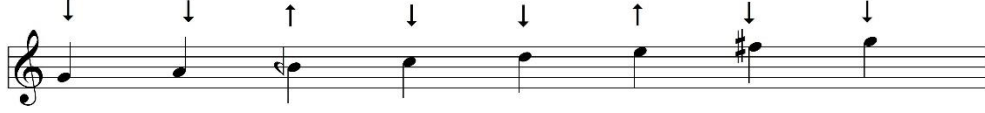
Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

- 1- Destekli mızrap vuruşu (Torun, 2000: 251) konusu tekrar edilir.
- 2- “Metronom” kavramı üzerinden soru cevap uygulaması gerçekleştirilir.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

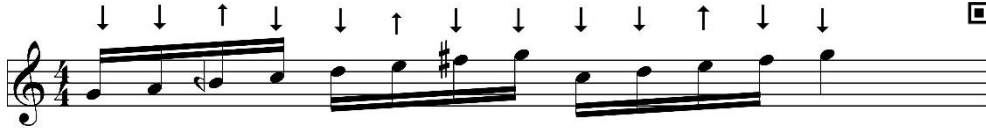
Rast makamı dizisi mızrap kaydırma tekniği uygulanarak çalışılır. Pest bölgelere doğru yapılan seyirde bu tekniğin kullanılamayacağı belirtilir.

Nota 22.

2. ETKİNLİK

Araştırmacı tarafından yazılan mızrap kaydırma etüdü çalışılır.

Nota 23.

Ara Özet:

Çalışmaların tümünün kaslarda bir kasılma olmadan bileğin rahat tutularak yapılması gerektiği hatırlatılır. Çalışılan egzersizler araştırmacı tarafından tekrar edilir.

Ara Geçiş:

Rast Makamında Yürük Semâi (Gelse O Şüh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese) baştan başlanarak gelinen son yere kadar çalınır.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semai (Gelse O Şüh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin bu ders için belirlenen bölümü çalışılır.

Nota 24.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Gelse O Şûh Meclîse Naz’ü Tegâfûl Eylese” isimli rast yürük semâinin çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 23. Kontrol Grubu Ders Planı 7. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Müzik icrasında ritmik bütünlük, Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümü

Konu:

- 1- Udda mızrap kaydırma tekniği
- 2- Eser icrasında ritmik bütünlük.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, nota sehpası, nota kağıtları, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Bir müzik eserini kopuk kopuk çaldığımızda dinleyici üzerinde bıraktığı izlenimin öğrenciler ile konuşulması.
- 2- Ritmik bütünlük içinde icra konusunun eser icrası örneği üzerinden öğrencilere kısaca açıklanması.
- 3- İcra esnasındaki ters mızrap hareketlerinin, mızrap takılmalarının ritmi bozması, bunların icraya olumsuz yansımalarının açıklanıp örneklenmesi ve bu gibi durumlara karşı çözüm önerilerinin sunulması.
- 4- Mızrap kaydırma tekniğinin örneklenmesi ve rast makamı icrasında kullanılması.
- 5- Araştırmacı tarafından yazılan egzersizlerin çalışılması.
- 6- Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin belirlenen bölümünün çalışılması.

Ana Nokta:

Çalım sırasında kopukluklar yaşamadan bir müzik icrası yapabilmek açısından önemlidir.

Yardımcı Nokta:

Kaslarda bir kasılma olmadan bileği rahat tutarak mızrap kullanımının önemi kavranır. Mızrap kaydırma tekniğinin, kullanımı uygun olan yerlerde sağladığı kolaylık gözlemlenir.

Kazanımlar:

- 1- Çalım sırasında kopukluklar yaşamadan bir müzik icrası yapabilmenin önemini kavrar.
- 2- Kaslarda bir kasılma olmadan bileği rahat tutarak mızrap kullanımının önemini kavrar.
- 3- Kullanımı uygun olan yerlerde mızrap kaydırma tekniğini uygular.
- 4- Nota okuyup takip edebilmenin müzik icrasına sağladığı katkıları gözlemler.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ

Dikkat Çekme:

Araştırmacı tarafından rast eserlerin icrası gerçekleştirilir. İcra esnasında kasıtlı olarak ritimde aksaklıklar takılmalar gösterilir. Ayrıca eserler içerisinde uygun yerlerde mızrap kaydırma tekniği belirgin olarak gösterilir böylece öğrencilerin dikkati çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

Müzik icrasında ritmik bütünlük konusu ve bunun yanında mızrap kaydırma tekniğinin çalışılacağı söylenir.

Güdüleme:

Bu bilgiler ışığında elde edilecek kazanımlar öğrencilere açıklanır.

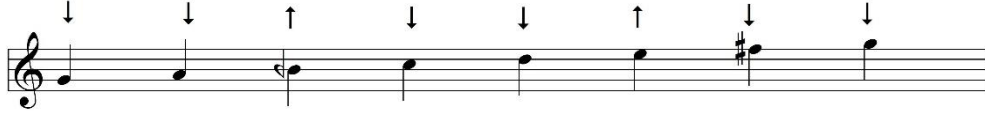
Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

- 1- Destekli mızrap vuruşu konusu tekrar edilir.
- 2- “Metronom” kavramı üzerinden soru cevap uygulaması gerçekleştirilir.

C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

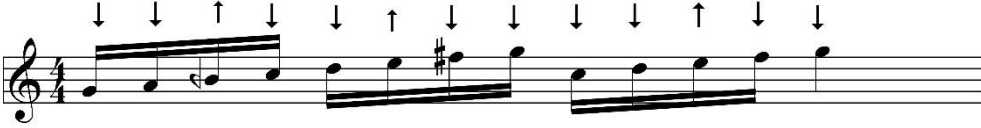
Rast makamı dizisi mızrap kaydırma tekniği uygulanarak çalışılır. Pest bölgelere doğru yapılan seyrinde bu tekniğin kullanılamayacağı belirtilir.

Nota 22.

2. ETKİNLİK

Araştırmacı tarafından yazılan mızrap kaydırma etüdü çalışılır.

Nota 23.

Ara Özet:

Çalışmaların tümünün kaslarda bir kasılma olmadan bileğin rahat tutularak yapılması gerektiği hatırlatılır. Çalışılan egzersizler araştırmacı tarafından tekrar edilir.

Ara Geçiş:

Rast Makamında Yürük Semâi (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese) baştan başlanarak gelinen son yere kadar çalınır.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin bu ders için belirlenen bölümü çalışılır.

Nota 24.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Sonraki derste bu dersin kısa tekrarının yapıp ardından yeni konuların işleneceği belirtilir.

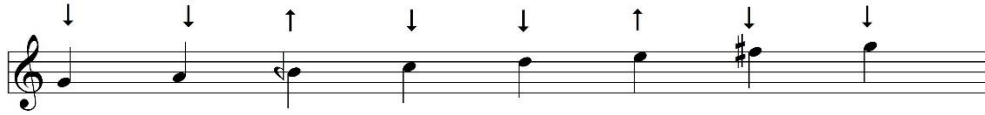
E. DEĞERLENDİRME

Değerlendirme; bu ders programı dahilinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte “Gelse O Şûh Meclîse Naz’ü Tegâfûl Eylese” isimli rast yürük semâinin çalışılan bölümü ders süreci esnasında gözlemlenerek öğrencinin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalma gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar şeklinde yapılmıştır.

Ek. 24. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 7. Hafta

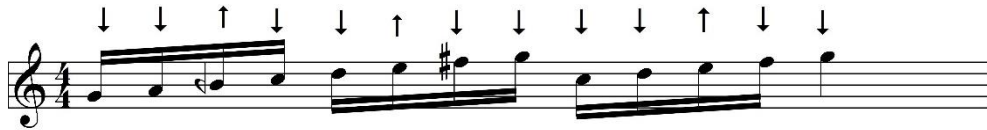
1. ETKİNLİK

Rast makamı dizisi mızrap kaydırma tekniği uygulanarak çalışılır.

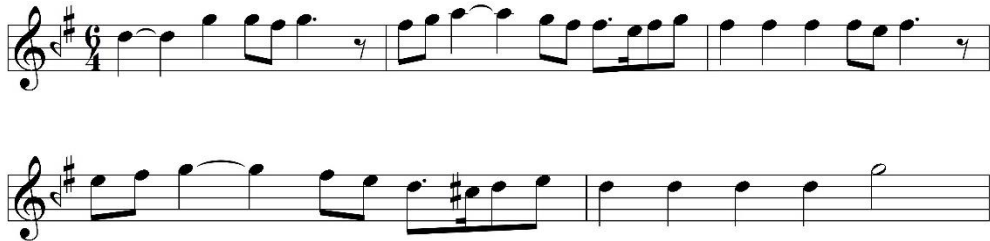
2. ETKİNLİK

Araştırmacı tarafından yazılan mızrap kaydırma etüdü çalışılır.

3. ETKİNLİK

Rast Yürük Semai (Gelse O Şûh Meclîse Naz'ü Tegâfûl Eylese)'nin bu ders için belirlenen bölümü çalışılır.

Ek. 25. Deney Grubu Ders Planı 8. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Gösterip-yaptırma yöntemine dayalı ud öğretimi

Sınıf: Deney grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Ders programlarının tekrarı

Konular:

Mızrap vuruş teknikleri, udda I. Ve II. pozisyon bilgileri, rast makamı perde baskıları, parmak vurma teknikleri, müzikte dinamik terimleri ve uygulamaları, mızrap kaydırma tekniği, müzik icrasında ritmik bütünlük.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı
- 2- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 3- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemleri.

Konunun Örüntüsü:

1. Üst ve alt mızrap vuruşu çalışmaları boş tellerde ve rast makamı dizisi üzerinde uygulanır.
2. Destekli mızrap tekniği ile üçleme mızrap vuruşu (üst-alt-üst) çalışması yapılır.
3. II. pozisyonda sol el dördüncü parmak baskısı için araştırmacı tarafından yazılan etüd çalışılır.
4. Udda pozisyon değişimleri konusu üzerine konuşulur. Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı eserde segâh çeşnisini içeren bölümde pozisyon değişimi uygulanır.
5. Rast makamında seyrin inicilik çıkıcılık durumuna göre evç ve segâh perdelerinin kullanımı üzerine çalışmalar tekrar edilir.
6. Parmak vurma çalışmaları yapılır.
7. Dinamik uygulamaları araştırmacının eserler üzerinde önceden yapmış olduğu düzenlemeye göre çalışılır.
8. Mızrap kaydırma tekniği için derste yapılmış çalışmalar tekrar edilir.
9. Çalışmalar sırasında ritmik bütünlüğe dikkat edilir.

Ana Nokta:

Ud icrasında gözlemlenip ölçülebilecek temel becerilerin kazanılması amacıyla uygulanan 7 haftalık ders programının gösterip yaptırma yöntemine dayalı olarak tekrar edilmesi.

Yardımcı Nokta:

Belirlenen konu başlıklarının öğrenciler tarafından çalışarak kavranması açısından önemlidir.

Kazanımlar:

- 1- Ud mızrabı tutuş tekniğini tanır.
- 2- Destekli mızrap vuruşunun teknik açıdan önemini sebepleri ile kavrar.
- 3- I. Ve II. Pozisyonlarda sap üzerinde parmakların nasıl konumlandırılması gerektiğini kavrar.
- 4- Rast makamı dahilinde yapılan çalışmalarda II. Pozisyonda dördüncü parmağını kullanır.
- 5- Rast makamı içerisinde bulunan segâh çeşnisi için pozisyon geçişi yapılabileceğini kavrar.
- 6- Doğru perde basma hassasiyeti gösterir.
- 7- Rast makamı icrası içerisinde segâh ve evç perdelerinin kullanımına dikkat eder.
- 8- Parmak vurma çalışmaları ile perde baskısını süslemeyi kavrar.
- 9- Daha dolgun bir ton için mızrabı udun kapağı üzerinde kafesler ve mızraplık arasında vurması gerektiğini anlar.
- 10- Mızrap vuruşlarının uddan çıkan tona etki ettiğini anlar.
- 11- Çalım sırasında kopukluklar yaşamadan müzik icrası yapabilmenin önemini kavrar.
- 12- Kullanımı uygun olan yerlerde mızrap kaydırma tekniğini uygular.
- 13- Gösterip yaptırma yöntemi ile taklide dayalı ud öğretimi konusunda bilgi sahibi olur.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

7 haftalık programda çalışılan rast makamındaki iki eser araştırmacı tarafından icra edilir. Böylece dikkat çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

7 haftalık programda işlenen konuların eserler üzerinde uygulamaları yapılarak özetle tekrar edileceği söylenir.

Güdüleme:

Bu bilgiler ışığında elde edilecek kazanımlar öğrencilere açıklanır.

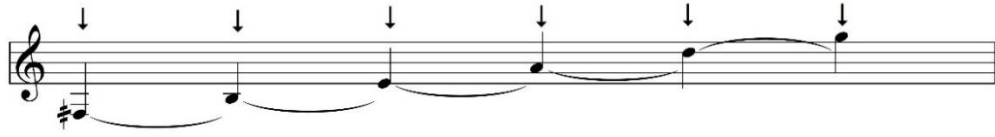
Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

7 haftalık programda çalışılan rast makamındaki iki eser araştırmacı tarafından icra edilir. Öğrencilerin neler gözlemledikleri sorulur.

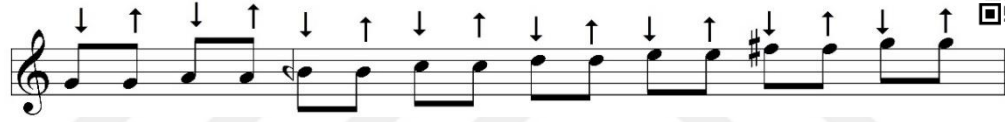
C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

- 1- Üst ve alt mızrap vuruşu çalışmaları boş tellerde ve rast makamı dizisi üzerinde uygulanır.

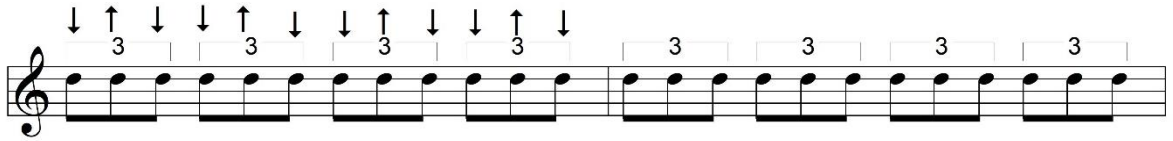
Nota 1.

Nota 25.

- 2- Destekli mızrap tekniği ile üçleme mızrap vuruşu (üst-alt-üst) çalışması yapılır.

Nota 3.

2. ETKİNLİK

II. pozisyonda sol el dördüncü parmak baskısı için araştırmacı tarafından yazılan etüd çalışılır. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 26.

3. ETKİNLİK

Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı eserde segâh çeşnisini içeren bölümde pozisyon değişimi uygulanır.

Ara Özet:

Buraya kadar uygulanan çalışmalar araştırmacı tarafından tekrar edilir.

Ara Geçiş:

Aşağıdaki etkinlikler öğrencilere açıklanır ve araştırmacı tarafından örneklenir.

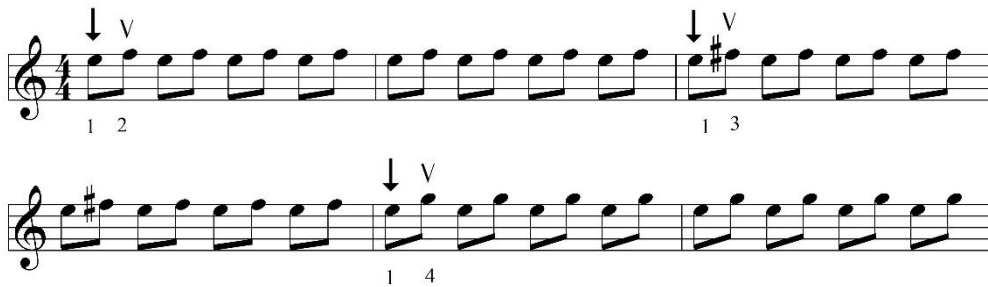
5. ETKİNLİK

- 1- Udun açık tellerinde parmak vurma tekniği uygulanır. Ok işaretleri mızrabın yönünü “V” sembolü ise mızrap kullanmadan yalnızca rakamla belirtilen parmağın o sese vurulacağını gösterir. “1” rakamı bu etkinlikte birinci parmağın mızrap vuruşu kullanılmaksızın yalnızca baskı uygulaması gerektiğini ifade eder. (Pamak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

Nota 15.

- 2- Baskı ile elde edilen hüseyini perdesi üzerinde parmak vurma çalışmaları yapılır. Hüseyini perdesine birince parmak sabit şekilde basılırken üst mızrap vuruşu kullanılır. Uzayan sese sırasıyla ikinci, üçüncü ve dördüncü parmak vuruş uygulaması eklenir.

Nota 16.

- 3-

Nota 17.

6. ETKİNLİK

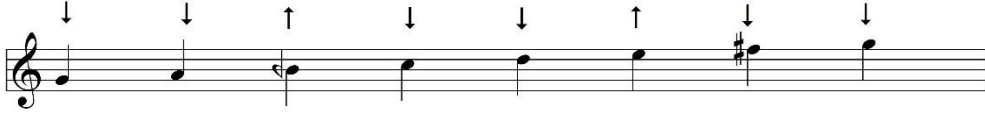
Dinamik uygulamaları araştırmacının rast makamında şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) üzerinde yapmış olduğu düzenlemeye göre çalışılır.

Nota 20.

7. ETKİNLİK

Mızrap kaydırma tekniği için derste yapılmış çalışmalar tekrar edilir.

Nota 22.

Nota 23.

8. ETKİNLİK

Rast makamında yürük semainin belirlenen bölümü çalışılır ardından tüm eser tekrar edilir.

Nota 28.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Son Test uygulamasına geçileceği belirtilerek program süreci sonlandırılır.

E. DEĞERLENDİRME

Program sürecinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte çalışılan rast makamındaki iki eser ders süreci esnasında gözlemlenmiştir. Öğrencilerin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalmaları gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar yapılmıştır. Ek olarak bu dersin sonunda son test uygulaması yapılmıştır.

Ek. 26. Kontrol Grubu Ders Planı 8. Hafta

A. BİÇİMSEL BÖLÜM

Ders: Nota merkezli gerçekleştirilen ud öğretimi.

Sınıf: Kontrol grubu ud öğrencileri

Süre: 40+40 dk.

Öğrenme Alanı: Ders programlarının tekrarı

Konular:

Mızrap vuruş teknikleri, udda I. Ve II. pozisyon bilgileri, rast makamı perde baskıları, parmak vurma teknikleri, müzikte dinamik terimleri ve uygulamaları, mızrap kaydırma tekniği, müzik icrasında ritmik bütünlük.

Öğrenme-Öğretme Strateji ve Yöntemi: Düzanlatım, Gösterip Yaptırma (Sönmez, 2019)

Kaynaklar:

- 1- Mutlu Torun, Ud Metodu (Gelenekten Geleceğe), İstanbul: Çağlar Yayınları (2000)
- 2- Veysel Sönmez, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Ankara: Anı Yayıncılık (2019)
- 3- Darülelhan Külliyyatı, 207, Rast Makamında Yürük Semai, Hafız Post, Yayınlayan: Sema Vakfı

Araç ve Gereçler: Ud, ayak sehpası, yazı tahtası, renkli tahta kalemli.

Konunun Örüntüsü:

- 1- Üst ve alt mızrap vuruşu çalışmaları boş tellerde ve rast makamı dizisi üzerinde uygulanır.
- 2- Destekli mızrap tekniği ile üçleme mızrap vuruşu (üst-alt-üst) çalışması yapılır.
- 3- II. pozisyonda sol el dördüncü parmak baskısı için araştırmacı tarafından yazılan etüd çalışılır.
- 4- Udda pozisyon değişimleri konusu üzerine konuşulur. Ardından Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı eserde segâh çeşnisini içeren bölümde pozisyon değişimi uygulanır.
- 5- Rast makamında seyrin inicilik çıkıcılık durumuna göre evç ve segâh perdelerinin kullanımı üzerine çalışmalar tekrar edilir.
- 6- Parmak vurma çalışmaları yapılır.
- 7- Dinamik uygulamaları araştırmacının eserler üzerinde önceden yapmış olduğu düzenlemeye göre çalışılır.
- 8- Mızrap kaydırma tekniği için derste yapılmış çalışmalar tekrar edilir.
- 9- Çalışmalar sırasında ritmik bütünlüğe dikkat edilir.

Ana Nokta:

Ud icrasında gözlemlenip ölçülebilecek bazı becerilerin kazanılması amacıyla uygulanan 7 haftalık ders programının tekrar edilmesi.

Yardımcı Nokta:

Belirlenen konu başlıklarının öğrenciler tarafından çalışılarak kavranması açısından önemlidir.

Kazanımlar:

- 1- Ud mızrabı tutuş tekniğini tanır.
- 2- Destekli mızrap vuruşunun teknik açıdan önemini sebepleri ile kavrar.
- 3- I. Ve II. Pozisyonlarda sap üzerinde parmakların nasıl konumlandırılması gerektiğini kavrar.
- 4- Rast makamı dahilinde yapılan çalışmalarda II. Pozisyonda dördüncü parmağını kullanır.
- 5- Rast makamı içerisinde bulunan segâh çeşnisi için pozisyon geçişi yapılabileceğini kavrar.
- 6- Doğru perde basma hassasiyeti gösterir.
- 7- Rast makamı icrası içerisinde segâh ve evç perdelerinin kullanımına dikkat eder.
- 8- Parmak vurma çalışmaları ile perde baskısını süslemeyi kavrar.
- 9- Daha dolgun bir ton için mızrabı udun kapağı üzerinde kafesler ve mızraplık arasında vurması gerektiğini anlar.
- 10- Mızrap vuruşlarının uddan çıkan tona etki ettiğini anlar.
- 11- Çalım sırasında kopukluklar yaşamadan müzik icrası yapabilmenin önemini kavrar.
- 12- Kullanımı uygun olan yerlerde mızrap kaydırma tekniğini uygular.
- 13- Gösterip yaptırma yöntemi ile taklide dayalı ud öğretimi konusunda bilgi sahibi olur.

B. GİRİŞ BÖLÜMÜ**Dikkat Çekme:**

7 haftalık program süresince çalışılan rast makamındaki iki eser araştırmacı tarafından icra edilir. Böylece dikkat çekilmiş olur.

Hedeften Haberdar Etme:

7 haftalık programda işlenen konuların eserler üzerinde uygulamaları yapılarak özetle tekrar edileceği söylenir.

Güdüleme:

Bu bilgiler ışığında elde edilecek kazanımlar öğrencilere açıklanır.

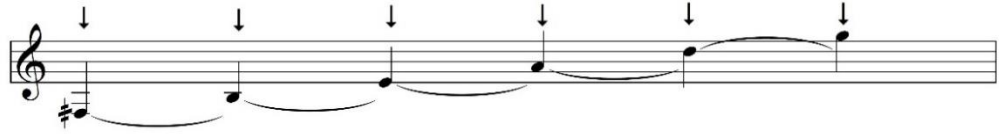
Ön Bilgileri Harekete Geçirme:

7 haftalık programda çalışılan rast makamındaki iki eser araştırmacı tarafından icra edilir. Öğrencilerin neler gözlemledikleri sorulur.

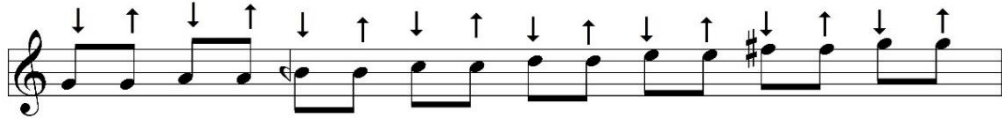
C. GELİŞTİRME BÖLÜMÜ

1. ETKİNLİK

- 1- Üst ve alt mızrap vuruşu çalışmaları boş tellerde ve rast makamı dizisi üzerinde uygulanır.

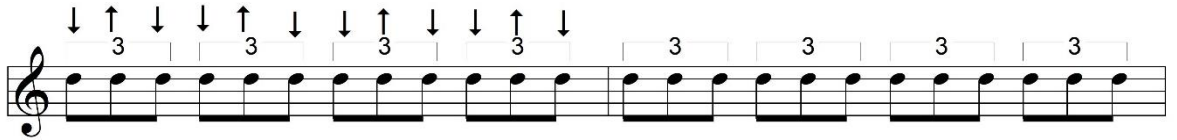

Nota 1.

Nota 25.

- 2- Destekli mızrap tekniği ile üçleme mızrap vuruşu (üst-alt-üst) çalışması yapılır.

Nota 3.

2. ETKİNLİK

II. pozisyonda sol el dördüncü parmak baskısı için araştırmacı tarafından yazılan etüd çalışılır.

Nota 26.

3. ETKİNLİK

Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı eserde segâh çeşnisini içeren bölümde pozisyon değişimi uygulanır.

Nota 27.

4. ETKİNLİK

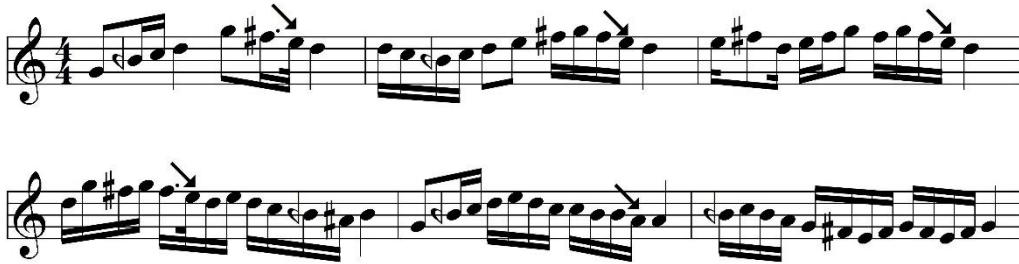
Rast makamında seyrin inicilik çıkıcılık durumuna göre evç ve segâh perdelerinin kullanımı üzerine çalışmalar tekrar edilir.

- 14- Segâh perdesi çalışması. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

Nota 12.

- 15- Evç perdesi çalışması.

Nota 13.

Ara Özet:

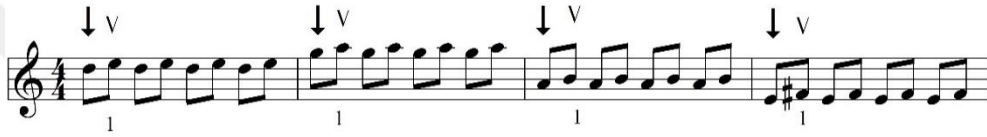
Buraya kadar uygulanan çalışmalar araştırmacı tarafından tekrar edilir.

Ara Geçiş:

Aşağıdaki etkinlikler öğrencilere açıklanır ve araştırmacı tarafından örneklenir.

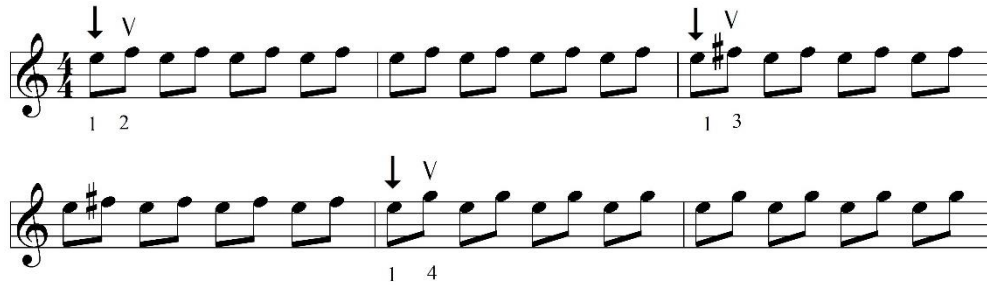
5. ETKİNLİK

- 1- Udun açık tellerinde parmak vurma tekniği uygulanır. Ok işaretleri mızrabın yönünü "V" sembolü ise mızrap kullanmadan yalnızca rakamla belirtilen parmağın o sese vurulacağını gösterir. "1" rakamı bu etkinlikte birinci parmağın mızrap vuruşu kullanılmaksızın yalnızca baskı uygulaması gerektiğini ifade eder.

Nota 15.

- 2- Baskı ile elde edilen hüseyini perdesi üzerinde parmak vurma çalışmaları yapılır. Hüseyini perdesine birince parmak sabit şekilde basılırken üst mızrap vuruşu kullanılır. Uzayan sese sırasıyla ikinci, üçüncü ve dördüncü parmak vuruşu uygulaması eklenir.

Nota 16

- 3-

Nota 17.

6. ETKİNLİK

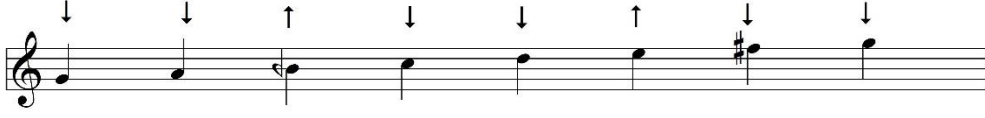
Dinamik uygulamaları araştırmacının rast makamında şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) üzerinde yapmış olduğu düzenlemeye göre çalışılır

Nota 20.

7. ETKİNLİK

Mızrap kaydırma tekniği için derste yapılmış çalışmalar tekrar edilir.

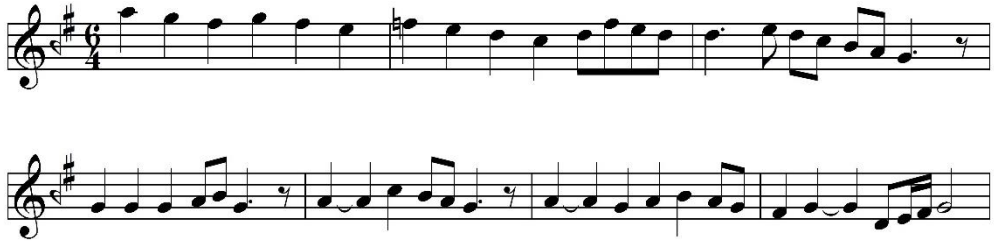
Nota 22.

Nota 23.

8. ETKİNLİK

Rast makamında yürük semainin belirlenen bölümü çalışılır ardından tüm eser tekrar edilir.

Nota 28.

D. KAPANIŞ BÖLÜMÜ

Son Özet:

Ders esnasında yapılan tüm çalışmalar araştırmacı tarafından kısaca anlatılıp örnekleri ile birlikte hızlıca tekrar edilir.

Tekrar Güdüleme:

Yapılan çalışmalara doğru şekilde, iyi dinleyerek, gözlemleyerek çalışılırsa perde baskılarının daha temiz olabileceği, Uddan çıkarılan sesin daha dinlenilebilir olabileceği, dolgun bir tona ulaşma noktasında bu çalışmaların faydalı olabileceği söylenebilir.

Kapanış:

Son Test uygulamasına geçileceği belirtilerek program süreci sonlandırılır.

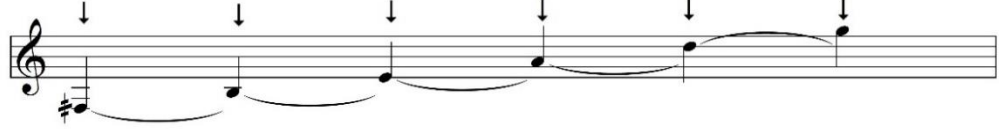
E. DEĞERLENDİRME

Program sürecinde uygulanan etüt ve egzersizler ile birlikte çalışılan rast makamındaki iki eser ders süreci esnasında gözlemlenmiştir. Öğrencilerin hazır bulunurluğu (doğru tutuş-duruş, parmakların durumları), mızrap tekniklerini uygulama, udun sapı üzerinde sol el ile yapılan perde baskılarının temizliği (Entonasyon), çalışılan etüt-egzersiz ve eseri duraklamadan bütünlük içinde çalmaları gibi değerlendirme kriterleri üzerinden öğrencilere sözlü uyarılar yapılmıştır. Ek olarak bu dersin sonunda son test uygulaması yapılmıştır.

Ek. 27. Kontrol Grubu Öğrencilerinin Dersin İçeriğini Takip Edebilmeleri İçin Hazırlanmış Çalışma Kâğıdı 8. Hafta

1. ETKİNLİK

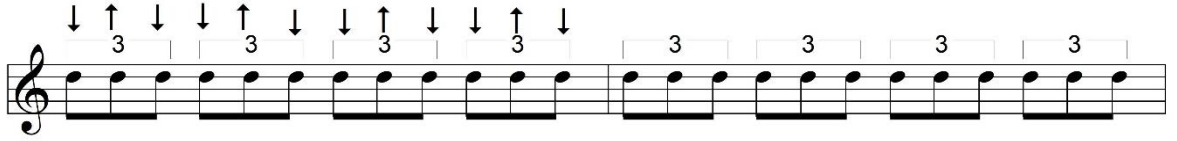
1- Üst ve alt mızrap vuruşu çalışmaları boş tellerde ve rast makamı dizisi üzerinde uygulanır.

2- Rast makamı dizisinde üst alt mızrap vuruşu çalışması yapılır.

3- Destekli mızrap tekniği ile üçleme mızrap vuruşu (üst-alt-üst) çalışması yapılır.

2. ETKİNLİK

II. pozisyonda sol el dördüncü parmak baskısı için araştırmacı tarafından yazılan etüd çalışılır.

3. ETKİNLİK

Yüzündür Cihanı Münevver Eden adlı eserde segâh çeşnisini içeren bölümde pozisyon değişimi uygulanır.

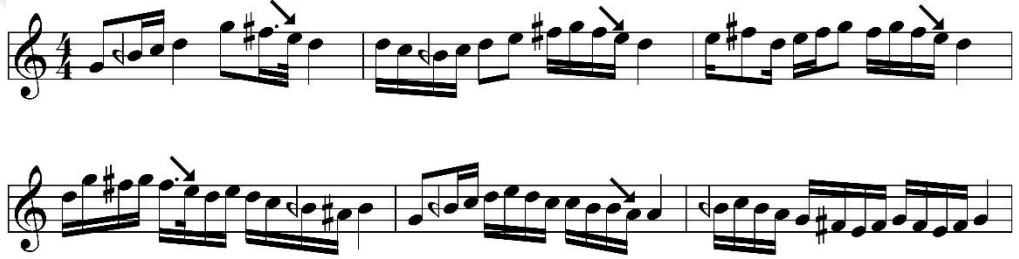
4. ETKİNLİK

Rast makamında seyrin inicilik çıkıcılık durumuna göre evç ve segâh perdelerinin kullanımı üzerine çalışmalar tekrar edilir.

- 3- Segâh perdesi çalışması. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

- 4- Evç perdesi çalışması. (Eğik ok işaretleri sesin ok yönünde hafifçe kaydırılması gerektiğini ifade eder.)

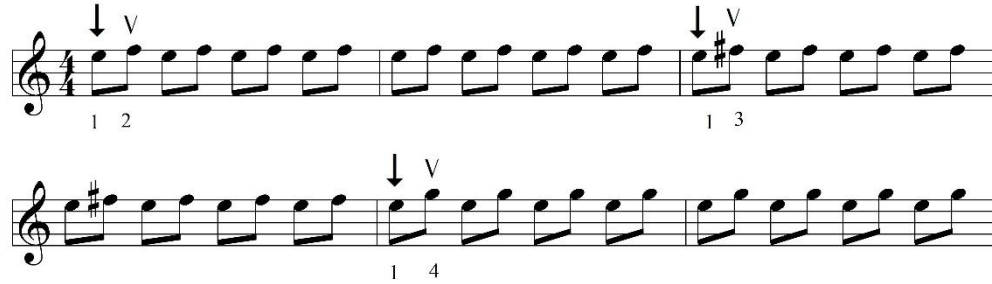

5. ETKİNLİK

- 1- II. pozisyonunda boş tellerde parmak vurma çalışmaları yapılır.

- 2- Hüseyinî perdesinde parmak vurma çalışmaları yapılır.

- 3- Rast makamı dizisinde parmak vurma çalışmaları yapılır. (Parmak numaraları notaların altına yazılmıştır.)

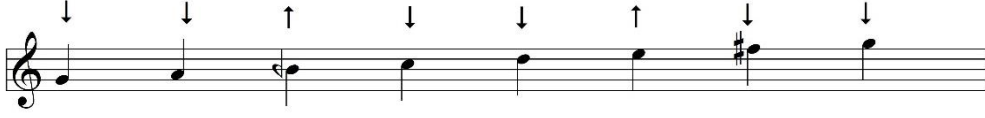
6. ETKİNLİK

Dinamik uygulamaları araştırmacının rast makamında şarkı (Yüzündür Cihanı Münevver Eden) üzerinde yapmış olduğu düzenlemeye göre çalışılır.

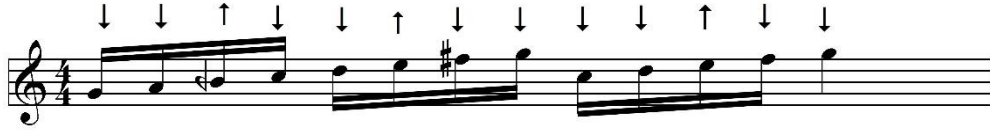

7. ETKİNLİK

1- Mızrap kaydırma tekniği için derste yapılmış çalışmalar tekrar edilir.

2-

8. ETKİNLİK

Rast makamında yürük semainin belirlenen bölümü çalışılır ardından tüm eser tekrar edilir.

Ek. 28. Nota Örneği- Yine Bir Gülnihal

دردہ اندی رہو ملک یورڈی سہی صولفہ - سستریسی

۱۷۷
KB/11-7
28

آرہ بختی

تہ می سی می (۲) کو کوک (۱) کو کوک بودی آل حال فی کل بر نہ بی

بودی یارہ ری ل روح تہ آ زل کو بر دل بہ بی فم جہ غونہ

زل کو یک یک کو یک نا جہ بر را تہ بر (۱) کو کو (۲) کو کو

بہ رکظہال آلدی بو کوکشی
مستم نہ غنچہ فم بی بدل بر کوکل
آشہ رفدی یافدی بو کوکشی
نقارت
برادر جفا یک کو یک یک کوکل

Kemal BATANAY
sime BATANAY

Bu nota İSAM Kütüphanesi'nden e-posta yoluyla temin edilmiştir.

*Kemal Batanay Müzik Arşivi, Nota Kağıdı, Dede Efendi Merhumun Yürük Semai Usulünde Rast Şarkısı, Demirbaş
No: KB: 1-11-29, Türkiye Diyanet Vakfı, İslâm Araştırmaları Merkezi

Ek. 29. Nota Örneği- Yüzündür Cihanı Münevver Eden

[illegible]

Ek. 30. Nota Örneği- Gelse O Şûh Meclise

Darülelhan Külliyyatı

207

Râst Makamında

Yürük Semâî

Hâfız Post

Yayınlayan : Sema Vakfı
P.O. Box No: 1775
Salisbury, MD 21802
USA

Dağıtım : Fan Yayıncılık
Barbaros Bulvarı 74/4 80700 Beşiktaş -İstanbul
Tel : (0 212) 261 80 72
Faks : (0 212) 227 56 74

Rast makamında yürük semai
Hafız Post'un

[2. 96]

Ge - l se o şü hi me - c li se na - zü te ga -
A - şı kı za rı gü - şe ni va - s lı na bü -
İkka yürük semai
fü le - y le se - tir ye le lel le le le le le
bü le - y le se -
le le le le le - l li - ca nim ye le lel
le - le le - lel le - le le le - l li - saz - (Son)
Re - n gi hi - ca bı a - rı zı me - c li - si gü -
gü le - y le se - tir ye le lel le le le le le
le le le le le - l li - ca nim ye le lel
le - le le - lel le - le le le - l li - saz

(Neyzen)

Gelse o şuh meclise nazü tegafül eylese
Rengi hicabı arızı meclisi gül gül eylese
meyan
Tanı geri riyazı huld oluridi vücühile
Aşıkı zârı gülşeni vashna bülbül eylese
terennüm
Tir ye le lel le le le le le le le le li canım ye le lel
le le le le le le le li

Ek. 31. Ön test verilerini elde edebilmek amacıyla Hammamizâde İsmail Dede Efendi'ye ait Yine Bir Gülnihal adlı eserin öğrencilerden icra etmeleri istenen bölümü

RAST ŞARKI
YİNE BİR GÜLNİHAL

Usûl: Yürük Semâi

Hammamizade İsmail Dede Efendi

Nota 29.

İSAM Kemal Batanay Arşivi'nden alınan nota örneğinin bir bölümü araştırmacı tarafından bilgisayar ortamında tekrar yazılmıştır.

Ek. 32. Ders Planlarında Bulunan Kare Kod İçeriğinin YouTube

Adresleri

1.ders planı 1. video linki:

https://youtu.be/3Btym4_auhk

1.ders planı 2. video linki:

<https://youtu.be/17u9eyxGuso>

1.ders planı 3. Video linki:

<https://youtu.be/mU4XaXrcOTk>

1.ders planı 4. Video linki:

https://youtu.be/DQs98pbF_QE

1.ders planı 5. Video linki:

<https://youtu.be/PPxyIUxUG3w>

2.ders planı 4. Video linki:

<https://youtu.be/AsLrN71X4t8>

2.ders planı Ara Geçiş video linki:

<https://youtu.be/UXzclqhZDz0>

2. ders planı 5. Video linki:

https://youtu.be/FQ5pD-_c_LM

3. ders planı 2. Video linki:

<https://youtu.be/mnbux3M5vX4>

3. ders planı 3. Video linki:

<https://youtu.be/gRaCO30zBtA>

4.ders planı 1. Video linki:

https://youtu.be/9vR_d2DXixI

4. ders planı 2. Video linki:

<https://youtu.be/f0kJKj0rX3A>

4.ders planı 3. Video linki:

<https://youtu.be/0FqQ31xSGR8>

4.ders planı 4.video linki:

<https://youtu.be/WcJAMHhtVqs>

5.ders planı 1.video linki:

<https://youtu.be/5L2HqogtALU>

5.ders planı 2.video linki:

<https://youtu.be/R12jru2b0Ts>

5.ders planı Ara Geçiş video linki:

<https://youtu.be/VlOdIibK4Tg>

5. ders planı 3.video linki:

<https://youtu.be/1g5EDnAnMcw>

6.ders planı 1.video linki:

<https://youtu.be/5oq0Y7IQR3M>

6.ders planı 2.video linki:

<https://youtu.be/qIOgevVfssQ>

6.ders planı 3.video linki:

https://youtu.be/2nxeqpy_6Jw

7.ders planı 1.video linki:

<https://youtu.be/FVsengGMGks>

7.ders planı 2.video linki:

<https://youtu.be/FLKJs5eOBdc>

7.ders planı 3.video linki:

<https://youtu.be/MH68MEj1exo>

8. ders planı 1. Video link

<https://youtu.be/ycGO1XI9bIw>

8. ders planı 2. Video linki:

https://youtu.be/xre2AvE_EXQ

8. ders planı 3. Video linki:

<https://youtu.be/0Wq6YSvgMe4>

8.ders planı 7.video linki:

https://youtu.be/O_kbZ1CaP8A

Ek. 33. Literatür Taraması Tablosu

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Meşk yöntemi üzerine karşılaştırılmalı bir çalışma	Tuğçe Balcı	Yüksek Lisans Tezi	Müzik öğretim yöntemleri	Musiki meşkinde kullanılan yöntemlerin, günümüz eğitim sisteminde kullanılan öğretim yöntem ve tekniklerdeki bazı kavramlarla karşılaştırılması ve benzerliklerinin araştırılması.	Betimsel araştırma yöntemi, Görüşme tekniği kullanılmış.	Deneysel bir çalışma yapılmamış
Türkiye’de ud eğitimi için yazılmış metotların karşılaştırmalı incelenmesi	Alparslan Bodur	Yüksek Lisans Tezi	Ud öğretimi	Ud eğitimi için hazırlanmış olan ve günümüzde de kullanıldığı varsayılan ud öğretim metotlarının içerikleri kapsamında benzerlik ve farklılıklarının ortaya konulması.	Betimsel araştırma yöntemi, Kaynak tarama yöntemi kullanılmış, Yazılı ud metod kitapları karşılaştırmalı olarak incelenmiş.	Deneysel bir çalışma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Ülkemizde kullanılan yayınlanmış ud eğitimi metotlarının karşılaştırmalı analizi	Emre Küçükgök	Yüksek Lisans Tezi	Ud öğretimi	Ülkemizde ud eğitiminde kullanılan yayınlanmış metotlar, bu metotlarda yer alan başlangıç teknikler, ileri düzey teknikler ve geliştirilmek istenilen unsurlar.	Betimsel ve nitel araştırma yöntemi, belirlenen ud metotlarının incelenmesi, Ud icrasındaki teknik davranışların uzman görüşleri doğrultusunda incelenmesi	Deneyssel bir çalışma yapılmamış.
Müzik öğretmeni adaylarının ud dersindeki repertuarı çalışırken ve öğrenirken kullandıkları stratejilerin incelenmesi	Yaşar Sami UYGUN	Yüksek Lisans Tezi	Ud öğretimi	Ud öğrencilerinin çalışma ve öğrenme stratejilerinin incelenmesi	Nitel araştırma yöntemi, Mesleki eğitim veren belirli kurumlardaki 72 ud öğrencisi, belirli çalışma ve öğrenme stratejileri.	Karşılaştırmalı bir deneyssel çalışma yapılmamış. Öğretim yöntemi değil öğretim stratejileri incelenmiş.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Ud eğitiminde tanbur tını ve özelliklerinin kullanılması	Erhan Güneş	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Udda beşinci-altıncı tellerin farklı akorduyla ve hep kapalı ses baskısı kullanılarak tanburdaki tınıya ulaşılmasının hedeflenmesi, udda tanburun tınısını ve icra özelliklerini elde edebilmenin teknik yorumlamaları	Betimsel araştırma yöntemi, Ud için belirlenmiş akord düzenlerinin incelenmesi	Öğretim yöntemlerinin incelendiği deneysel bir çalışma yapılmamıştır.
Ud eğitimi ile ilgili üç yaklaşımın (Cinuçen Tanrıkorur, Mutlu Torun, Gülçin Yahya Kaçar) mukayesesi ve bir model önerisi	Hamdi İtil	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Türkiye’de ve dünyada yayınlanmış ud metodlarından bazılarının ud öğretimine, öğretim ilkelerine ve kitap inceleme kriterlerine uygunlukları yönünden incelenmesi	Betimsel araştırma yöntemi, Ud öğretimi ile ilgili belirlenmiş üç yaklaşım	Öğretim yöntemlerinin incelendiği deneysel bir çalışma yapılmamıştır.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Meşk sistemi, Türk Musikisi'ne katkıları ve günümüze yansımaları	Harun Gürbüz	Yüksek Lisans Tezi	Müzik öğretimi (Meşk Sistemi)	Meşkin usûl, güfte ve hafıza ile olan ilişkisi, Alâeddin Yavaşca'nın verdiği repertuar dersleri modelinde günümüzde Türk Musikisi konservatuvarlarında repertuar derslerinin uygulanmasında, meşk geleneğinin izleri.	Betimsel araştırma yöntemi, Belirli uzman görüşleri doğrultusunda Meşk konusunun incelenmesi	Karşılaştırmalı bir deneysel çalışma yapılmamış.
Müzik eğitiminde uşşak-hüzzam-saba makamlarının meşk yöntemiyle yaylı çalgılarda kullanılmasına Yönelik bir yöntem önerisi	Erşan Yürek	Yüksek Lisans Tezi	Müzik öğretimi (Meşk Sistemi)	Araştırmada deney grubundan makamsal müziği dinledikten sonra taklit etmesi istenirken (meşk) kontrol grubuna bu yöntem uygulanmamıştır. İki grubun belirlenen makamlardaki eser icralarında başarı durumları incelenmiştir.	Deneysel araştırma, G.Ü.G.E.F Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Yaylı Çalgılar son sınıf öğrencileri, uşşak-hüzzam-saba makamlarında belirlenen eserler, yaylı çalgılar	Araştırma teknik olarak çalgı öğretimi üzerine bir çalışma değildir, araştırmada yaylı çalgı öğrencilerinin Türk Musiki Sanatı makamlarını algılamasında taklit yönteminin analizleri sunulmuştur.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda Türk Müziği çalgı öğretim yöntemlerinin belirlenmesi ve çalgı öğretiminde kullanılan metotların incelenmesi	Oğuzcan Kalıver	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında görev yapan öğretim elemanları görüşleri doğrultusunda Türk müziği çalgı öğretiminde kullanılan çalgı öğretim yöntemlerinin belirlenmesi ve Türk müziğinde kullanılan çalgı öğretim metotlarındaki mevcut durumun içerik ve düzey bakımından ortaya konması	Betimsel araştırma yöntemi, Türkiye’deki mesleki müzik eğitimi veren yükseköğretim kurumlarında görev yapan 62 öğretim elemanı, Öğretim elemanlarının en çok kullandıkları 12 çalgı metodu.	Ud öğretimine yönelik karşılaştırmalı bir deneysel çalışma yapılmamış.
Meşk ve Metot: Sözlü Kültürden Yazılı Kültüre Çalgı Eğitiminde Değişim	Burçin Bahadır Güner	Makale	Çalgı Eğitimi	Sözlü ve yazılı kültür bağlamında müzik öğretiminin incelenmesi	Betimsel yöntem, Sözlü ve yazılı kültür, meşk, metot kitapları ile öğretim	Ud öğretimine yönelik karşılaştırmalı bir deneysel çalışma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Udda ileri icra çalışmaları	Enver Mete Aslan	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Enstrumana hakimiyet amacıyla hazırlanmış teknik alıştırmaların bulunduğu bir çalışmadır.	Betimsel yöntem, ud icrası için hazırlanmış egzersizler	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair deneysel bir araştırma yapılmamış.
Orta öğretim müzik öğretmenlerinin özel müzik öğretim yöntemlerini kullanmalarına ilişkin bir araştırma	Esen Aydemir	Yüksek Lisans Tezi	Müzik Öğretimi	Ortaokullarda çalışan müzik öğretmenlerinin müzik derslerinin işlenişinde özel müzik öğretim yöntemlerini kullanıp kullanmadıklarına ilişkin görüşleri	Yarı yapılandırılmış görüşme tekniği, Trabzon ilinde Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı ortaokullarda müzik derslerini yürütmekte olan 13 ve Türkiye'nin çeşitli illerinde görev yapmakta olan 17 müzik öğretmenin görüşleri	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair deneysel bir araştırma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Kuzey Irak'ta Verilen Ud Eğitimi İle Türkiye'de Verilen Ud Eğitiminin İncelemeli Karşılaştırılması	Bawer Haji Abdulazeez	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Uzman görüşleriyle belirlenmiş olan eserler hem Türk ud sanatçılarına, hem de Kuzey Irak'ta bulunan ud sanatçılarına çaldırılmış iki bölgenin icracıları karşılaştırılmış, teknik ve yorum açılarından farklılıkları tespit edilmeye çalışılmıştır	Ud icra üslupları karşılaştırmaları, teknik ve süsleme açısından yapılmıştır	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair deneysel bir araştırma yapılmamış.
Geleneksel Türk Sanat Müziği Çalgılarından Udun Müzik Derslerinde Kullanılabilirliği Konusunda Öğretmen Görüşleri	Leyla Demir	Yüksek Lisans Tezi	Müzik Öğretimi	Udun müzik dersinin öğretiminde kullanımının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi	Eğitim Fakültelerinin Müzik Öğretmenliği Anabilim Dallarından mezun olmuş müzik öğretmenleri, MEB'e bağlı resmi/özel ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarında çeşitli illerde görev yapan ve ud çalan müzik öğretmenleriyle	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair deneysel bir araştırma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Udda Geleneksel İcra Tekniğinin Eğitimi Üzerine Bir Çalışma	Elif Senem Görçiz	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Araştırmada ud icra üslûbunu oluşturan genel özellikler ve özel teknikler ele alınmıştır. Konunun pekiştirilebilmesi amacıyla bu icra özelliklerine dair icra kayıtlarından seçilen örneklerle ve ortaya çıkabilecek pratik uygulama ihtiyacına cevap verilebilmesi düşüncesiyle araştırmacı tarafından hazırlanan etüdlere de yer verilmiştir	Belirli ud icra kayıtları, Belirli ifade unsurları ve ismi Batıdan gelen özel tekniklerin ud icrası bağlamında incelenmesi	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair deneysel bir araştırma yapılmamış.
Geleneksel Türk müziğinde udun yeri ve eğitimi	Serhat Yener	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Ud'un tarihi kimliği ve eğitim problemlerinin incelenmesi, kullanılan sazın tarihi kimliği ve eğitimde kullanılabilirliği	Betimsel ve tarihsel bir araştırma, Udun tarihi kimliği	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair deneysel bir araştırma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Mesleki müzik eğitimi veren üniversitelerde ud öğretim yöntemlerine ilişkin bir araştırma	Neslihan Akıncı	Yüksek Lisans Tezi	Ud Öğretimi	Türkiye’de mesleki müzik eğitimi veren üniversitelerdeki ud öğretim yöntemlerinin uzman görüşleri doğrultusunda belirlenmesi ve bulguların değerlendirilmesi	Türkiyede mesleki müzik eğitimi veren belirli üniversiteler, bu kurumlarda görev yapan belirli öğretim elemanları, bu kurumlarda kullanılan belirli ud metotları ve ilgili literatür	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair mukayeseli deneysel bir araştırma yapılmamış.
Müzik Eğitimi Kurumlarında Ud Eğitimi Nasıl Olmalıdır?	Gülçin Yahya Kaçar	Makale	Ud Öğretimi	Bu çalışmada, örnek bir öğretim modeli oluşturulmuş ve ud öğretimindeki aşamaların neler olması gerektiği genel hatları ile belirtilmiştir.	Betimsel araştırma, tarama yöntemi kullanılmış, Ud Öğretimi	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair mukayeseli deneysel bir araştırma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Ud Metodu Gelenekle Geleceğe (2000)	Mutlu Torun	Kitap	Ud Öğretimi	Ud icra üslûbunu oluşturan genel özellikler ve özel teknikler ele alınmıştır. Konunun pekiştirilebilmesi amacıyla bu icra özelliklerine dair pratik uygulama ihtiyacına da cevap verilebilmesi düşüncesiyle yazar tarafından hazırlanan etüd, egzersiz ve eser çalışmalarına yer verilmiştir.	Betimsel araştırma, Ud Öğretimi	-
Ud Metodu Gelenekle Geleceğe (2019)	Mutlu Torun	Kitap	Ud Öğretimi	Ud icra üslûbunu oluşturan genel özellikler ve özel teknikler ele alınmıştır. Konunun pekiştirilebilmesi amacıyla bu icra özelliklerine dair pratik uygulama ihtiyacına da cevap verilebilmesi düşüncesiyle yazar tarafından hazırlanan etüd, egzersiz ve eser çalışmalarına yer verilmiştir.	Betimsel araştırma, Ud Öğretimi	-

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Osmanlı Döneminden Günümüze Türk Müziği Ses İcrasında Eğitim Anlayışı	Handan SAVCI Ayten KAPLAN	Makale	Müzik öğretimi	Ses icrası ve ses eğitiminin gelenekte nasıl şekillendiği konusu meşk ve Osmanlı eğitim kurumları temel alınarak incelenmiştir.	Gelenekte ses icrası ve ses eğitimi	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair mukayeseli deneysel bir araştırma yapılmamış.
Türk Musıkisi Hakkında Bazı Mütalaalar: Nota-Hafıza İkilemi ve Hafıza Plüralizmi	Cem TECİMER	Makale	Sözlü- Yazılı kültür Meşk Sistemi	Geleneğin büyük kısmı, çok az istisnalar haricinde, icra farklılıklarını standardize edilmesi lazım gelen bir arıza olarak görmüşken, bu makalede, esasen her eserin küçük varyasyonlarının oluşmasının şifahi geleneğin tabii bir neticesi olduğu savı ileri sürülmüş, dahası eserin farklı yorumlarının bir arıza değil, bir zenginlik belirtisi olduğu tezi geliştirilmiş. ‘Hafıza plüralizmi’ olarak ifade edilen ilkenin şifahi müziklerin doğal ve kabul edilmesi gereken bir neticesi olduğu fikri müdafaa ediliyor.	Meşk sistemi, Türk Müziğinde nota kullanımı	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair mukayeseli deneysel bir araştırma yapılmamış.

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Klâsik Türk Müsîkîsi Eğitimi Konusunda İstanbul	Özgür Sadık Karataş	Makale	Müzik Öğretimi	İstanbul'un Klasik Türk Musikisi eğitim öğretimindeki yeri	Klasik Türk Musikisi, İstanbul'da Klasik Türk Musikisi eğitimi verilen kurumlar	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair mukayeseli deneysel bir araştırma yapılmamış.
Geleneksel Türk Sanat Müziğinde Meşk Sisteminden Notalı Eğitim Sistemine Geçişle İlgili Bazı Düşünceler	İsmail Hakkı Gerçek	Makale	Müzik Öğretimi (Meşk Sistemi)	Meşkin hafıza ile olan ilişkisi	Türk Musikisi, Meşk Sistemi, Notalı Eğitim Sistemi	Öğretim Yöntem ve Tekniklerine dair mukayeseli deneysel bir araştırma yapılmamış.
Osmanlı Dönemi Türk Müziğinden Miras Kalmış Felsefi Temelli Bir Eğitim Geleneğini Yeniden Canlandırmak: Çağdaş Meşk Uygulamaları	Oya Levendoğlu	Makale	Ud Öğretimi	Meşk geleneğine ait vasıfları bugünün teknolojik imkânları ile harmanlayarak ortaya koyan bir öğretim yaklaşımı ve araştırmanın deneysel uygulaması.	Türk Musikisi, Meşk Sistemi, Notalı Eğitim Sistemi	-

ESER ADI	YAZAR	TÜR	TEMA	KONU	SINIRLAMALAR	BOŞ BIRAKTIĞI NOKTA
Türk Müziği Eğitiminde Yeni Bir Yaklaşım: Açık Ders	Şerife Güvençoğlu Alper Zengintaş Yusuf Ekin Güvençoğlu	Makale	Müzik Öğretimi	Türk Müziği öğretiminde, meşk sisteminin teknoloji yardımıyla örgün öğrenimde kullanılmasının öğrenci başarısındaki rolü incelenmiş	Deneyssel çalışma, İTÜ TMDK bünyesindeki tüm bölümlerin ortak dersi olan Türk Müziği Solfeji ve Teorisi II adlı ders. Araştırmayı deney ve kontrol grubunda aynı öğretim görevlisi yürütmüştür.	-
Ud Metodu (Basılmamış-1970)	Cinuçen Tanrıkorur	Kitap	Ud Öğretimi	Ud icra üslûbunu oluşturan genel özellikler ve özel teknikler ele alınmıştır. Konunun pekiştirilebilmesi amacıyla bu icra özelliklerine dair pratik uygulama ihtiyacına da cevap verilebilmesi düşüncesiyle yazar tarafından hazırlanan etüd, egzersiz ve eser çalışmalarına yer verilmiştir.	Betimsel araştırma, Ud Öğretimi	-

